

КАТЯ БАКЪРДЖИЕВА

ДИМА ДИМИТРОВА

А ТОВА
МАЛКО
ЛИ Е?..

/ ПОВЕСТВОВАНИЕ ТРЕТО

ЗА

НЕПОЗВОЛЕНАТА

ЛЮБОВ /

Варна
2003

Белетристичния текст написа:
КАТЯ БАКЪРДЖИЕВА

Стиховете сътвори:
ДИМА ДИМИТРОВА

Народните песни за морето са
сборника „Разиграло се Черното море“
със съставител:
РУСКА ДАСКАЛОВА

из

Художник:
СИЯ НИКОЛОВА

Ти притича към мен —
люшина се земята бяла.
В погледа ти откровен
себе си видях там цяла.
Нежна, тиха, мила —
цвят от вејка подфанила.

Ти недей!
Добре ме виж!
Вятър дълго ме люля.
Много сняг над мен валя.
Аз съм вече побеляла!
Но дълбоко в мен остана
тънко трепкащо перце,
скрито в клетката — сърце.

Ти недей!
Не се плаши!
Няма в моите очи
сепнато да заблести
оня огън — таен, скрит...
Само в синя ноц
сама,
върху миглите едва
ще затъжи една сълза —
светла, чиста, бяла —
мъката на цял живот побрала...

НАЙ-МЕКОТО КАМЕННО ЛОЖЕ

Тя нахлу при него в една мека привечер и стъпи на стола:

*На утрото съм капка аз
на лист от цветето офосено.*

*И няма звук, и няма глас —
лежа в тревата окосена.*

*И лъч съм аз. И тъмен облак,
вода, която все бучи,*

*разбива път във ската стърмен
и песен от това ечи.*

*Ту тъжна, ту измамно лека,
прозира като брезов цвят,
присъпявам по земята лека
и моя ден е цял богат.*

— Довечера ще поизлезем с тебе!

— Къде бе? — объркан, сепнат въпрос. — Ще ни мерне махалата, няма да ни побере светът.

— Където ни видят очите. И спокойно за твоята махала — ще излезем поотделно и ще се срещнем на бара, она до брега — „Морски бриз“.

— Ами... какво да облека? — предаде се той.

— Това ли ти бил проблемът? Я да ти видя гардероба?

— А, имам дрехи аз, ама къде ли ходя!..

— Там ти е трагедията на тебе. Нищо, ще наваксваме.

В тихата крайморска вечер тя му шепнесе някакви сладки слова, каквито никоя жена не беше му шепнала. Не знаеше какво да отвърне, повече делови думи бяха подредени на рафтове в главата му, а и устата му не познаваше нежните словесни емоции.

— Знаеш ли — нямам бяла рокля за сватбата ни, ще си ушия от гребените на вълните. Обичам тия часове:

*В предзалезния тих самотен час
морето ме опива като вино.
Стопявам се във синята пустиня
и малка светла капка ставам аз.*

— Ще повярваш ли, че те нося непрекъснато в душата си? През целия нахъсан от проблеми ден, където се редуват напрежение с успокоение, неприятности с успехи. Все чувам гласа ти, говоря ти и ти ми отвърщаш съвсем осезаемо...

Една жена с бял кичур в тъмните коси — бяла лястовица ли беше тя?

— Какво направи ти с мене?

Само толкова можеше да отвърне един мъж, не познаващ това, за което не беше и мечтал...

— Какво ли? А ти с мене?

*От какво възпламенена
днес душата ми изгаря?
Но прикривам я смутена,
надълбоко я затварям.*

— — — —

*Събудих се. И в полумрака
на неразтворения ден
усетих — ти самотен чакаш,
самотен чакаш знак от мен.*

— — — —

*За морето си говорим,
аз през мигли те поглеждам
и на ум вълните моля
с вяра — за любов — надежда.*

*Завръщам се — добра и кратка,
че ти си моята съдба,
в морето на живота — лодка,
която пристан свой избра.*

Подир стиховете тихо се понесе мъжки глас:

*Сън сънувах, Севдалино,
сън бълнувах.
Сън за мене, сън за тебе.
Че станахме два гълъба,
два гълъба, две летишки,*

*на високо подхвъркнахме,
че кацнахме край морето,
край морето, сред морето.
На бял камък самодивен
да си зобем дребен маргар.*

— Ти си бил певец?

— Какъв ти певец! Ей така, кога ти се отвори душата, сама запява.

— Откъде я знаеш тая, за морето?

— От мама, от баба. Били сме балканско племе, казват, все горите и полето сме възпявали. Пък то не е така, и морето ни е в кръвта.

— Хайде още една, знаеш ли?

— Имам си ги — скатани в дълбоки ракли:

*Горе седи добър юнак,
горе седи на чардаци,
долу гледа Черно море,*

най ми било малка мома.

*че си видя в Черно море
мрянка риба в Черно море.
Не ми било мрянка риба,*

Колко можела една песен да помогне на един мъж да се обясни в любов...

Вървяха край брега. Тя доверчиво търсеше закрилата му. Събу обувките си. Босите ѝ нозе затъваха в пясъка и оставяха меки следи. Той се поколеба, нерешително развърза връзките на новите

си обуца, обути само веднъж — за юбилея на колега. Събу и чорапите — подарените от нея чорапи, които си държеше в гардероба и не смееше да обуе. Тя приседна задъхана на скалата в заливчето. Камъкът бе запазил летния топлик. Той се затича хлапашки, за да я настигне. Лъхна ги дъх на море, обгърна ги тих бриз. Един мъж приласка една жена върху най-мекото ложе — каменното. Така, както си беше с новия стар костюм, пазен грижливо от молци и от случайни гънки. Ризата му се белееше като платното на оня приказен кораб на мечтите...

*Като на първа среща съм свенлива.
Море, защо пред тебе онемявам?
Дали защото своя страх надвивам
и пускам кораба си да заплава?*

*Белеят дните. Чакам. не съм спряла.
И силно вярвам в оня миг узрял —
щом има нейде лястовица бяла,
ще оцелее моят кораб бял!*

Тръгнаха си мълчаливо. Не им трябваха ни барчета, ни людска глъчка. Зарося летен дъжд и изсипа божа благодат. Той промърмори, че било облачно, защо не взел чадър.

— Небесните капки са връзката ни с вселената, нека ни окъпят — трептеше тя до него.

Вървяха под тихия дъжд двама, слели се с тая вселена...

БЯЛАТА СТАЯ

Мира седеше на леглото, без да помръдне за да не събуди другите жени, заспали с болките си. Едно гургуличе навън зовеше за любов. Имаше ли я Мирината любов? Беше ли? Морският бряг и оная топла скала...

Тя измъкна изпод възглавницата си омачкан кариран бележник — ветеран. Запрелиства реликвата.

*И пак ще натежат от цвят градини,
денят горчив ще заслади от мед.
И радостта, очаквана години,
ще спре на прага ни отпъд.*

Тогава след оная нощ всеки се прибра със своето си светло щастие. Карираният бележник също се задъха от щастие:

„Ще се сбъдне! Ще се отворят златни двери и ще преминем през тях ние пречистени. Тогава ще изгреят над нас всички космически слънца и всички вселенски планети ще ни позоват на своите неземни земи, ще ни гали всичката небесна красота, всичките всемирни музиканти ще ни свирят химна на великата божествена и човешка любов. И ние ще царуваме щастливи — най-невероятно щастливите от всички живи твари в безкрайния космос. Ние двамата — осенени от най-прекрасното чувство, дарено на човеците във всемирния свят.

Отначало се откривахме — учудени и стреснати. После разбрахме, че ни свързва нещо съдбовно — като тайнствено хипнотично привличане. Завинаги. Довека!

АЗ ВЯРВАМ! ВЯРВАЙ И ТИ!

Когато силно вярваш и желаеш нещо да се сбъдне, казват, то се сбъдвало. Ако силно го искаш и още по-силно се надяваш, че ще стане. Ние сме предопределени един за друг. Родили сме се, за да бъдем двама.

АЗ ВЯРВАМ! ВЯРВАЙ И ТИ, КАПИТАНЕ!

*Повярвах — всичко е понятно.
Познах до дъно този свят!
И ябълка откъснах златна,
живеца си опазих млад.*

*Видях богатство. Живях в бедност
Но много никога не исках.
Главата, вече осланена,
пřed никого не падна ниско.*

Треперещата ѝ ръка затвори стария бележник. Златни двери... Силно вярвай... Ябълки златни... миражи, химери... Отчаянието на болния човек. Пред него няма перспективи. Настоящото е сиво и безнадеждно. Живо е само миналото, към което болният се връща като към оазис цветен. Болестите понякога връхлитат човека неочаквано. Отначало се бунтуваш срещу внезапното приковаване към болничното легло. Толкова много неотложни занесии са останали напред път! Но болката те обсебва и се покоряваш на хората в бели престилки. Суетата на суетното ежедневие е за здравите. За тях са ситните тревоги, деловите бързотии. Силен, енергичен, вездесъщ е здравият човек. И не подозира колко е чуплив. Загърбвал е някой лек симптом, забравял да вземе предупредителен цяр. Докато един ден го залостват в някоя бяла стая. А той е бързал да покори света! Но в бялата стая започва да отмята житейската

броеница със зрънцата на спомените — от дни златни и от дни пиринчени. И да преосмисля. Ами ако беше постъпил не тъкмо така, а по иначе? Ако нещата бяха възвратими. Но не са.

В раздвоението между болестта и спомена у Мира надделя болката.

Тъжни стихове се заредиха:

*Сърце, сърце, останало без сила,
в гърдата ми ти едва туптиш.
Привижда ми се тъмен кръст, могила.
От страховете защо не ме спасиш?*

*Стоя сама, настръхнала и бдяща.
А ти се гърчиш, гълъбче — сърце.
На миналото щастие ли плащаш,
цената със протегнати ръце?*

— — — —

*И пак във тези бели кофидори
връхлита ме отново тъмен мътен страх:
душата ми настръхнала се моли —
та нивата си аз не доопах!*

*Стори, небе отново своето чудо,
върни ме пак във здравия живот.
Да видя пак цветя и пеперуди.
Посятото от мен да върже плод.*

— — — —

*След мене мойта песен да остане,
изпята тъжно с простицикни слова.
И нека като цвете кофен хване.
Аз имам, имам право на това!*

Кълвачът зачука пак и я изведе от краткия унес. Някакви птичи деловитости го караха да бъде буден. Той не беше болен. Беше здрав!

Излезе на балкона. Луната фиксираше белия кичур в косите ѝ. Като малка грабваше ножицата да го изреже, че децата и се смееха, наричаха я „баба Мира“. Но майка ѝ внушаваше, че този кичур по рождение бил за късмет — като бяла лястовица ще бъде в живота ѝ. Беше ли ѝ донесъл късмет? Едно трудно щастие — и сладко, и горчиво. Скрито от людски очи. Имаше ли го? Тя присви тъмните си очи, малко продълговато бадемови. Така ги присвиваше, когато се замисляше за нещо. Промълви си първото си стихотворение за

него — Асен Попов — Капитана:

*За всичко мога да напиша:
за слънцето, за въздуха, небето,
за влюбения дете там въздиша,
за алена калинка сред полето.*

*За стареца. За цветето в гората.
За кончето със вятър как играй.
За жеравчето, литнало след ято.
За всичко. Този свят е рай.*

*Със много нежност думите ще скрепна,
ще метна върху тях и шепа огън.
Ще литнат те като светулка степна.
Единствено за теб ред не мога...*

В бялата стая в дългите дни на самота и терзания леглата търсят допирни точки. Сближават се принудително. Не може да тръпнат само с болките си. Живва и нещо светло в душите. Две книги вървяха от ръка на ръка: „Сърце подир сърце върви“ и „Любов — жертва ли?“ Разказвало се в тях за „непозволената“ любов.

Мира се обади уж неангажиращо, но не успя да скрие пристрастието си:

— Съществува такава любов!

— Уж държал на семейството и на децата си, пък не скъсва този Антон с Елена! — застана срещу Мира легло № 2.

— То че го има, има си го — поде легло № 1, което застъпваше по-либерални възгледи. — Някой друг флирт освежава, да си го признаем. Ама тия двамата от книгите — уж дълбоко влюбени, а не се събират...

— Бариера са били децата — опонираше тъжно Мира.

— И това го има — примирително се съгласи легло № 3. — Но ако е била толкова силна любовта им?... Не знам, не го разбирам, по-добре да не бъдем съдници.

— Това го има само в книгите, не и в живота — години наред да се обичат тайно, кой сега е способен на такава любов!... — въздъхна легло № 1.

— И в живота го има — отвърна без глас Мира.

Разбра, че жените от стаята нищеха темата само с разума си, не със сърцето. Не си струваше да ги убеждава. Ровичкаха като из боклучена кофа и сееха морал... Тя измъкна по-късно стария бележник и зарони сребърни думи:

*Луната с погледа си ще запала,
седефен лъч листа ми ще погали.
И той ще се роди в мига небесен
най-чистата, най-нежната ми песен.*

*Ще литне тя - и светла, и голяма,
преграда за любов и песен няма.
И цяла нощ в съня ми ще ехти.
Във нея ще съм аз, до мене — ти.*

Но облак закри светлия лъч в Мирината душа:

*Непоносимо тежко стана.
От болестта? Или скръбта?
Безмълвие. Пролука няма.
Къде се дяна любовта?*

Но изведнъж светликът се пребори с мрака:

*А радостите земни гаснат,
в душата ми се стеле мрак.
но думите ти чувам ясно:
„Ще бъдем двама утре пак!“
Дали?*

КРЪСТОПЪТИЩАТА НА МИРА

Залостена в бялата стая, Мира беше на кръстопът. А когато човек е на кръстопътя между земното и отвъдното, неминуемо се връща към ония прашни пътища на кръст, пред които е спирал, за да избере посока. Не винаги е откривал най-вярната...

Кръстопътят между живота и смъртта е определен за равносметка. А тя винаги е жестока, безпощадна, неумолима. Тогава заговаря съвестта.

*Зимна вечер спомени разгръща.
Тихо пада непорочен сняг.
И покрива улици и къщи.
Съвестта очи надига пак.*

*Тръгва из селения небесни.
Старите пъртини са безчет.
Стофени злини и радни песни
в броеница ниже ред по ред.*

*Стресната, душата не заспива.
Топли се в измислени звезди.
С белота тя спомени покрива.
Куче вярно — будна съвест бди.*

Бялата стая породи асоциации за друга бяла стая. Мира държи за ръчица две изплашени мъничета с панделки треперушки. Огромните им стреснати очи са вперени в жената на леглото. Тя погалва децата и се извръща.

— Лельо, мама не ни ли обича вече? — шепне по-малкото.

— Обича ни, но е болна — разсъдливо отвръща по-голямото.

Мира бърза да изведе момиченцата из бялата стая.

— — — —

Още една бяла стая с тапети на триъгълници. Много, много класически триъгълници между трима...

Тя чакаше асансьора, натоварена с пазарни торби. Някой ѝ даде път и пое една от чантите ѝ. Морският капитан Асен Попов от апартамент № 7, дето жена му, казват, избягала с някакъв чужденец и изоставила и мъж, и дете. Когато излизаше от асансьора — как и що нещо се случи. Вратата заклещи крака на мъжа. Болката и гримасата накараха Мира да слезе с него. Зае се да масажира навехналия крак — знаела го това от баба си. Докато това — онова, ходилото се намести. Мира го омота с вълнен шал и се накани да си ходи. Виждали се бяха двамата по асансьора, казваха си по едно сухо „добър вечер“, а понякога го заменяха само с кимване на глава. Той бе чувал, че отглежда дъщеря на починалата си сестра. Объркан свят! Тя гледа чуждите, а неговата своето захвърли.

На другия ден Мира пак дойде да види крака му. Тогова се загледа и видя тапетните триъгълници — поизбелели, пък и всичко беше поизносено в тоя дом. Той се поразшета, почерпи кафе. Тя дойде още някой друг път при „пациента“. Не говориха много, тя бързо си тръгваше, че имала работа покрай децата, пък и поработвала, учела и задочно. Беше разбрала, че на самотния мъж не му се говореше много, но се опитваше да капне капка живителна в разстроената му душа. И на нея не ѝ било леко с двете деца и с баща им — чужд за нея мъж... Трудно... Обаче за тая подредба на живота си беше свикнала да получава само одобрение от обществото.

— В какво време живееш ти, момиче? — гръмна неочаквано за нея гласът на Капитана.

Многозначителен подтекст. На похвала? Не, на упрек. За разлика от славословията на целия блок. Защо била решила да съсипе младостта си, като отглежда чуждите деца заедно с баща им? Е, нестандартно било, впечатляващо, но си оставало за нейна сметка.

Тя не поведе спор, макар че се засегна. Тактично реши да докаже правотата си:

— Децата са обичливи, за тях съм като майка. Врекох се на сестра си да ги отгледам.

И тактично измести темата — не ѝ беше приятно да спори с този човек, с когото едва се познаваха. А темата за нея беше дълбоко съкровена...

— Децата привнасят нещо различно в монотонията на живота — поде тя отдалеч и прибави:

— Това лято ходихме на летуване по хижи и балкани. Сред природата и с децата забравяш проблемите си. Вие не сте ли ходили с малкия?

Асен Попов замълча — никак не се виждаше „по хижи и балкани“ да вика отнесено „айларипи“.

— На разходка поне не ходите ли? — продължиха предизвикателствата.

— Защо се беше заяло с него това упорито момиче? Разходки!

Дете ли да наглежда, в уроците му ли да наднича, къща ли да оправя, кое по-напред? За мъж ли е това? Че и да тръгне на походи с изплезен език!

Мира разбра притесненията му, изразени с мълчание и заговори в стихове. Нейни ли бяха или?...

*Отново лято разсъблечено
се смее в ярък колорит
и тича край морето, вечното
със дъх, от грижите умит.*

*Отново синева безфайна
се къпе в непосилна жажда.
От трепетите ѝ сияйни
пречистен смях сърцето ражда.*

Това хубаво, ама на думи. Неговите приятели бяха делови мъже, дето не се пилеят насам-натам. Е, по някоя бира вечер — това може. Синчето си имаше детска банда и отдавна бащата не го водеше за ръчица.

— Ама и на плаж май не си бил — не мирясваше тая Мира, минала вече на „ти“. Постави ръката си до неговата — да сравнят шоколадовия ѝ загар с млечнобялата му кожа.

— Кръвното ми е само за плаж! — отрязва той вече раздражено, но тя не престана:

— Морето е за всякакво кръвно. Ако се топнеш например привечер.

Да, привечер... С момчетата ходеха някога сутрин за миди, риба, раци... Слънцето галеше голите момчешки тела, водата ги

примамваше да плуват навътре — още, още, още...Настръхваха сред студентите вълни, но им беше хубаво от предизвикателството.

Като напасат козите, на мръкване отиваха да поплуват в затоплените води за кеф. В едно крайморско селце, където израсна. Не сподели това с Мира. Не беше отворен за откровения. Но млчанието му предизвика някакви флуиди от момичето към него. Почувстваха ги и двамата. Ръмжащите спорове, оголените истини последваха по-късно. Още не знаеха, че го правят от любов. Тя атакуваше:

— Свестен мъж си, но живееш като охлюв в черупката си. Танцувал ли си наскоро? Хоро играл ли си, ако не си падаш по модерните танци? Изживяваш се като старчок, пък не си!

За война ли говореше момичето с бисерния кичур в косите?

Момиче — стройна тополка - както се пееше в песните. Трептяха срещу му тъмните огънчета на две очи. Не беше виждал такива големи очи бадемови. Ту искрящо-ведри, ту загадъчно замислени. Трептяха срещу ѝ светлите пламъчета на неговите очи. Пронизващо сини. Ту твърдо-стоманени, ту духовито-весели. Не беше виждала такива очи...

Той реши да не се предава. Един мъж с установени привички, солиден в очите на обществото, да се признае за победен от едно момиче?

— А искаш ли да чуеш ти каква си? Християнка, криворазбрала понятието благотворителност. Като дявола, дето четял евангелито наопаки. Едно е да наглеждаш тия деца, друго — да се впрегнеш като впрегатен кон, дето тегли каруцата, дорде падне наред път. То си има и други коне, ама който е алащисан, той е вечният теглач. Мисля, че сестра ти не е искала от тебе такова заробване — да се лишиш от свое семейство. Символично ти е рекла, че оставя децата си на тебе. Болна жена, знае, че си отива, но е майка на две малки деца, търси сламчица да ги закрепи за нея да се не удавят. Ти си тази сламчица. Тя даже не мисли толкова за смъртта, колкото за сиротинките си. Но ти приемаш молбата ѝ директно. Нали сме християни...

Мира слушаше смутена. Когато човек е бил силно уверен в правотата си, трудно му е да осъзнае грешката се, даже пред себе си. Тя знаеше, че живее един полуживот, но досега не искаше да си го признае.

*От полупобеди уморена,
от полуусмихнати лица...
Откъде ли доброта да взема,
като срещам все полусърца?*

*Но наполовин не се живее
с полумечта, полулюбов.
Цяло слънце трябва да те грее.
И да чуваш живо ясен зов!*

Асен Попов не чакаше отговор. Разбираше, че на нея ѝ трябва време. Затова насочи разговора в друга посока. Попита чий е апартаментът, в който живее Мириното недотам семейство. Малко объркано, тя започна да обяснява как баща ѝ, докато бил жив, продал старата им къща, купил апартамент на сестра ѝ, когато се омъжила, продал и лозето, та успял да вземе пак в същия блок и за тях двамата с Мира една гарсонiera. Сега Мира взела децата при себе си, свако ѝ прехождал. Тя с него имала само делови връзки. Понеже децата били при нея, той решил да даде под наем някоя стая.

— Слушай бачо си, Мира Златанова — пресякоха смутения ѝ разказ — Ще му речеш на тоя хитрец, че искаш ти да разполагаш със своето жилище — да можеш спокойно да четеш за изпити. Ти ще прехождаш у тях, а не обратното. Можеш да дадеш под наем таванската стая на някое момиче, но то си е твоя работа. А неговата — да си прибере децата при себе си.

Тя послушно го послуша. И се убеди, че тъй както е тиха и кротка, могла да бъде и твърда, и категорична. Един мъж нахлуваше в живота ѝ с разумни съвети, каквито ѝ липсваха, тя се оплиташе в тоя свят — лабиринт, чувстваше се самотна, а сега изведнъж...

След този разговор ѝ се присъни чуден сън. Като едното чудо — сънува го същия и в болницата след толкова години...

Тя, свако ѝ и Капитана пътуват в препълнен влак. Асен открива местенце в едно купе и сторва път на Мира да седне. Но свакото я изпреварва, сяда ухилен. Капитана му прави възмутен жест да отстъпи на дамата, той не става. Гара. Слизат двама от купето. Сядат един до друг Мира и Капитана. Знамение ли бе този сън?

В она бележник се появи едно

СЪНОВИДЕНИЕ

*Ръка в ръка до утрото щастливи
вървим през недовършения свят.
И няма болки, и няма мисли сиви —
догонваме живота здрав и млад.*

Наяве ли, а може би пък спя?

*Но твојта обич все до мене диша.
И думи — пепефуди се тълпят
недоживяна нежност да опишат.*

*Но утрото невикано напъзва.
Обичния ми сън изпепелява.
Самотница, с нозе едва фристъпвам
аз изгорях във оня сън — жафава...*

— Никой не ми е говорил като тебе — шепнеше тя тогава.

— Никой, зер. Кой да ти го каже? Лелките от блока ти чинат метани като в църква, младоците на твоя акъл и те се прехласват. Това те ласкае.

По-дълго бе плувал той в житейското море и не се давеше в сантиментални дълбини. Но тя изненадващо се показва в добра форма в друг плувен маратон.

— А ти, мъдрецо, дето ум раздаваш, защо не задържа жена си? Била красавица, казват.

— Можеш ли да ми речеш защо му е на един почтен мъж невярна съпруга?

Прям отговор-въпрос. Продумвали му били оттук-оттам, че тя си покръшвала, ама не вярвал. Със своя аршин мерел — щом той е честен съпруг, значи и тя... кой мъж иска да повярва, че са му турили рога?

— Хората виждали, само аз, турулейко, гледам я в очите, пък не виждам, каквото е трябвало да видя. И двамата с тебе, Мирко, сме си въобразявали, че яздим расови бели коньове, наперчени срещу света. Пък то — мандахерцали сме се върху кранти ялови.

Словата Асенови подсказваха, че е селско момче. То личеше и в спастрянето — троха да не падне, зян да не стане, и в словесата — речовити, благи, шарени. След дълги опити инатливи всеки от тях да удържа позициите на собствената си философия, достигаха до взаимни признания за погрешки житейски. И той — селското момче, и тя — градското чедо.

Този мъж единствен прозря в нея.

Тази жена единствена прозря в него.

А това малко ли беше?

Чувстваха нужда да си говорят — няма значение за какво — то беше нуждата да бъдат заедно, за да дълбаят в характерите си. Това науката нарича себепознание, а близостта между мъжа и жената, родени един за друг, хората наричат любов. Тя не допуска друг до любимата жена, друга — до любимия мъж. Асен Попов често се улавяше, че изпитва неприязън към всякото на Мира.

— Ти го глезиш тоя локмазанин — уж за децата се грижиш, ама и той се облажава на твоята софра, хитрягата.

— Че аз и тебе те глезя — неочакван ответ.

— Мене?!

— Ами да. Знаеш, че съм готова на всичко за тебе и че когато ме позовеш, ще дойда, колкото и да съм заета. Ти не използваш ли тая моя слабост?

Колко ли още имаше да се откриват? Мира почна да се вслушва повече в мъдрите му съвети. Капитана почна да се вслушва повече в нейната женска импулсивност. Облече новия си костюм, отдавна неизваждан от гардероба, и тръгна да се разходи из Морската градина.

Полъхваше бриз, осени го някакво благо успокоение. Морето. Море и слънце. Искрици, плувачи върху необятното. Светулки живи.

Яркосиньо, преливащо в синкавозелено. Вълните — игривите разглезени деца на морето, докосват брега предизвикателно и го зоват да играе с тях на гоненица. Той е мълчалив и сериозен мъж, но им прощава задявките.

Морето на юношеските мечти. Когато всеки приятел на Асен се виждаше юнга, после смел моряк и още по-после — разбира се, мъжествен капитан. Асен Попов преброди морета и океани, но не беше сигурен дали наистина те бяха негов дом.

Здрачи се. Надвиснаха сиви облаци — паяци. Унило, самотно, изоставено от човеците, морето помръква. Нарани го дъждът. То не обича чуждо присъствие, носи му болка. Изпрати най-яроствните си вълни. Те изсипаха сърдити капки с грохот и ярост, съсък и тътен.

А бурите в океана бяха още по-страховити. Те направиха от селското момче силен и закален мъж... Застанал с мокър шлифер пред стихията, той още веднъж се запита дали това беше неговото призвание. Морето само повтаряше въпроса му, без да може да отговори. Не затова ли Капитана така упорито се съветваше Мира

да намери своя верен път? Опитваше се да си внуши, че му стига да я вижда, да ѝ бъде нужен. Дали му беше достатъчно? Все я дооткриваше. Тя, нежната, кротката, не отстъпваше в едно:

— Не вярваш ли, че мога да бъда като майка на тия деца?

— Що да не вярвам, бе, само че...

— Слушай — прекъсваше го нетърпеливо тя:

Аз съм толкоз, толкоз млада.

Със устни като ален мак

докоснах с пролетна наслада

ухаещ от надежди цвят.

Видях — небето се разстила,

земята — бухнала в цъфтеж.

И лястовица бързокръла

се гмурна в живия кипеж.

Но моята душа неловко

от нещо мило се смуги:

надничаха със гладни човки

две голи мънички мечти.

— Момиченцата ми са моите мънички мечти, разбираш ли?

— Това е поезия, а в живота е друго — продължаваше костеливият диалог. — Слаби ти са раменете, ще се прекършат. Ти си като оная мома гражданка, дето отишла на село и се нафукала да носи вода с кобилица. Ама котлите се клатят, защото тя няма тренинг, водата се разлива и тя отнася бакърите с два пръста вода в тях. Ще се въртиш около хармана като кьорав кон, дето нищо не овършава.

Тя замълча. „Какво щях да правя без теб?“, „А аз без теб?“ — телепатични мисли, които внимаваха да не бъдат изказани пред другия.

Късно, в потайни доби, потайни слова приспаха Мира:

Всичко в живота ми стана случайно.

Тебе аз също случайно видях.

Кротка сълза на ресниците спрях.

Нося те в себе си чисто и трайно.

Какво ли не се случи след това... От бялата възглавница се подаваха бели пухчета-въпроси: Защо тогава, когато... Не можеше ли? Навън скорецът също питаше: „За-що, за-що?“ Защо се родих такава крехка и чуплива? — тъжно търсеше отговор Мира. В съз-

нанието ѝ се мярна... котенцето.

Онова жълто-кафяво коте в двора на старата къща, появило се кой знае откъде. Хранеха го със сестра си, то се галеше у тях. Веднъж рижото коте се бе покачило на елата в двора. Нагоре — лесно с лапичките. Ами надолу? Страхничко. Трепери и мяука жално. Мира изведнъж се сети — започна да го направлява: „Хайде, миличко, стъпи на клончето под тебе. Така. Браво. Сега по-надолу. Ето че можеш. Не бой се, аз съм с тебе“. Лека-полека, насърчено, че някой милее за него и му помага, то разтреперено тупна в ръцете на Мирка, замърка и заспа успокоено.

Не беше ли и тя такова безпомощно коте, стоплено от един добър и силен мъж?

Луната посребряваше светлата пътека в косите ѝ, които вече сивееха, но ластовичият кичур все още личеше. „Какво направихме ние с тебе, Капитане?“ — отново заваляха въпросите на невъзвратимото. Но онова, красивото, което изживяха, то малко ли беше? Разнобойните мисли раждаха и подобни стихове:

*С отворени очи несвястна ходя
и все те търся — дни и нощи.
Очите, в неизвестното забодени,
на чудо се надяват още...*

— — — —

*Завинаги ще си останеш в мен
като една неутолена жажда.
Ще светиш във щастливия ми ден
и пак стихът за тебе ще се ражда.*

*И ще потъвам в твоите очи,
които още за любов копнеят.
Нескрито в тях отново ще личи,
че възглените скрито още греят.*

— — — —

*Посрещам тази късна радост
с отворено добро сърце.
Макар че вече не във младост —
сияе моето лице.
То щастие не опита
във този тъй ковафен свят.
На белите коси разчитам
за глътка дъх от късен цвят.*

— — — —

Думи-отзвучи на надежда: „Разчитам на глътка дъх от късен цвят“.

На болката: „Несвятна ходя“... На верността: „Че въглените скрито още греят“...

Преплитаха се словата и объркано тръгнаха обратно към кръстопътищата. Много кръстопътища. Как да познаеш кой е истинският, твоят, дето ще те изведе към най-цветния път?

Да можеха, де да можеха...

*Да можехме да сме сами,
денят как щеше да е сладък!
Да е мъгливо, да ръми,
пак грижите ни ще отпадат.*

*Да можехме да сме сами —
от трепет на обични струни
ще спре навънка да ръми.
Ще грейне слънце, ще е юни.*

*Да можехме да сме сами
под топлото крило на гълъб,
ако е нощ — и да ръми,
сънят любовен ще е дълъг...*

*Да можехме да сме сами,
ще цъфне втори път салкъма.
От фрозде бял цвят ще ръми.
Мечтание това на сън е...*

МОЖЕ БИ ТЪКМО ЗАТОВА...

В същото това време в другото крило на болницата лежеше един мъж. Болният човек е в друг свят, на космическо разстояние от другите — здравите. Затваря се в себе си изплашен, без надежда и вяра.

А в живота на този мъж имаше едно съкровено кътче, заето от жена с бял кичур в тъмните коси — дълги, развени, като река. Той виждаше и сега бялата лястовица на изгубената надежда.

В един сън на потъмнялото му съзнание се яви тя.

... Вървят двама с нея. Тиха удичка. Потайна. Раменете им се докосват. Ръцете им се допират. Тя се дърпа уплашена: „Може да ни видят“. „На края на света сме, само двамата сме“ — отвръща той и се събужда стреснат.

Къде си, Мирко? Няма ли да те видя? Може би и за да се простим?

„Къде си, къ-де си?“ — грачеше малкото гларусче, измътено на покрива и търсеше мама. Както Асен Попов търсеше една жена.

— — — —

Беше се върнала от някакъв студентски туристически поход.

— Не ти ли лъхам на здравец? Ой-ла-ри-пи! Чудесно си прекарахме. И ти беше с мене. Намерих си четирилистна детелинка, ще ми носи щастие. Пък ти се бе покачил на най-стръмната чука и ми откъсна този еделвайс.

Той рече да продума, но нещо го прободде.

— Кой беше? — попита вместо него Ревността. — Тоя, дето ти го откъсна?

— Купих си го, глупчо, продавах я ги. Пък докато седях на един пън в гората, самодивите ми прошепнаха нещо. Искаш ли да го чуеш?

*По тревистия наклон
катефици две се бореха
и от рошавия клон
хвърлиха към мене орехче.*

*Сепнах се, но с весел вик
хванах го, макар и слисана.
Не изпускай никога миг —
може би в това е смисъла.*

*Даже орехче едно
след гнева, страха и страстите
стана мъничко звено
към душевен мир и щастие.*

— — — —

*Щом снемат от гърба си грижата,
в зеленото щурче се вслушвам.
Насред полето аз го виждам листо
под папратова сянка сгушено.*

*Тревите леко се поклащат,
щурчето тайно ме поглежда,
с крачето си подхваща,
със песента си ме повежда.*

*И ставам мъничко момиче,
което волно там расте,
със цвят от ябълка закичено —
е светло пролетно дете...*

*Щом в стаята ми влезе мрака,
аз песенна следа открийх.
И от щурчето неочаквано
прозвънна този весел стих.*

Асен не бе човек, който прищпорва кончето на събитията, нито оставаше те да го ръководят. Подкарваше по отъпкани коловози, не предизвикваше съдбата. Това обаче между него и Мира ставаше все по-хаотично и той не можеше да го направлява. Защото бе нещо съдбовно.

Той я извеждаше из нейните картонени кули и тя стъпваше здраво на земята. С нея той пък отлепяше тежки нозе и политаше нагоре. Понякога тя го чувстваше като баща. Но и двамата съзнаваха, че нито той е бащата, нито тя — детето. Нещо ставаше с нея, уверената в своето кредо да бъде майка на сирачета. Нещо ставаше с него — уравнилението, свикналият да се движи в определено русло. Преодоля катаклизма, след като жена му... Съвзе се. Но защо след като срещна Мира, не знаеше какво да прави със себе си? Нещо се променяше у него — непроменимостта. Нещо се променяше у нея...

Той се объркваше, когато тя влетяваше в дома му. Тя се объркваше, когато той уж с уверени крачки отваряше нейните врати. Тя нахлуваше с усмивката на душата. Една дълбока усмивка, която даряваш само на един-единствен човек. Облякла нова рокля — ще се завърти край него на пети с развени тъмни коси: „Как ми отива?“ Или с избелели дънки и разголена блузка. Веднъж се появи с миниполчка, посрещнатата с многозначителна полуусмивка:

— Май не ти е достигнал плата за тая фустичка...

— А тебе докога ще те срещам все с тоя панталон, забравил първоначалния си цвят? Сваляй го — в килера за работно облекло. Дай да ти изгладя от тия, дето ги скатаваш — с марка на Версаче, но само за в гардероба...

В такива моменти той ставаше мек, колеблив. Ядосваше се на себе си — усещаше, че преживява някаква метаморфоза, а не беше човек на метаморфозите. Но в същото време едно сладостно чувство, неизпитвано още, го обземаше и той се предаваше.

Беше ли обичал жена си или е било измамно усещане на Адам, че му принадлежи красавицата Ева? Мъжкото самолюбие винаги е гъделичкано от подобно усещане. В очите на жена му бляскаше и студена горделивост, и отегчение от неговия селски произход, и презрение към него самия, неиздигнал се по високите етажи, където се рееха преуспелите мъже. А бадемовите очи на Мира излъчваха само топлина. Бисерната пътечка в косите ѝ не беше ли едно белязано добро? „Какво си въобразяваш, старче?“ — не смееше той и да помисли за немислимото. Как живя? Нямах ли да постигне повече, ако имаше до себе си достойна и светла жена като Мира?

Болеше го от въпросите повече от болезките. Унесът на болен човек го връщаше назад...

— — —

Отиде да учи в града. Селското момченце беше ходило в тоя град на пазар с баща си и той му купуваше я свирка, я захарен памук. Прехласваше се по шумната глъчка, виждаше му се интересно в шаренията. Но колко било страшно да живееш сам в тоя град! Коли, коли, търчиш сам да се пазиш, чак глава те заболява. Уж дойде с отлично свидетелство, а науките се оказаха по-различни отколкото в селското училище. Даскалът по ботаника го посочи веднъж: „Я ти, момче, дето никога не вдигаш ръка, какво ще кажеш за това дърво — нали на село си виждал такова?“ — размахваше той под носа му едно клонче — акация — назова го с непонятно название. „Къде нас му викат „крал“ — отговори селянчето, зарадвано, че най-после навлиза в сложните науки.

Смях в шепи. От тогава го нарекоха „Лесовският крал“, защото селото му се казваше Лесово...

Остаряващият капитан виждаше онова момче с широко отворените очи за света, босо, остригано. Цяло лято покрай овцете и козите, на морето за миди и риба. С момчетата се къпеха голи в морето. Зачуди се като видя акраните си от гимназията да се къпят със специални гащи, викаха им „бански“. Отиде той с тайфата къде буните, дето няма хора, ама никое от момчетата не се съблече хептен, ами с бански.

— Хайде бе, селски, не знаеш ли да плуваш?

— Забравил съм си банските — окопитил се беше вече лесовският крал, не беше кон с капаци, както в началото.

Че като си купи едни бански, бастиса ги в плуването градските набори, гледаха го като удавници.

„Откъде тръгнах... А докъде стигнах? Не можех ли повече? Ако до мене беше тя...“

“А-ко бе-ше, а-ко бе-ше“ — тъжно пееше навън чичопейчето. Къде си, мряна рибке байнова?

— — — —

Седяха притихнали на тяхната скала край морето. Тя — с потопени до коленете, шляпащи във водата нозе. Той — с предпазливо колебание изул новите стари обуца и подарените му от нея чорапи, едва топваше пръстите на краката си да помиришат

водораслите. Къде беше онова момче, надвило наперените градски хъшлаци? С тих глас Мира се изповядваше в любов към стихията морска:

*Аз хвърлях се в морето лудо
при раковините в водата.
Блестеше тялото ми — слюда
от щастие неосъзнато.*

*И търсих в заливите плитки
подводен цар да се покаже.
Със водорасловите плитки
сифена аз се виждах даже.*

*Наивница съм била — зная.
Но аз опазих тоя спомен —
живея в тихата ми стая
във раковината до мене.*

— Сега си ти! — удари го тя по рамото като при игра на гоненица.

И се понесе запев на мъжки баритон:

*Над морето месец грее,
на дън море бисер свети.
Малка мома по бряг ходи,
от месеца повеч грее,
от бисера повеч свети.
Лудо — младо на бряг седи,
на бряг седи, на бял камък
и си свири с меден кавал.
Кавал свири и говори:
„Който види тая мома,
болен да е, здрав ще стане,
здрав да бъде, ще се поболей“.*

В бабини ракли били надиплени неговите песни, проветрял си ги от нафталина и ги вадел на показ кога му сърце заиграе.

— — —

Мисли разни връхлитаха болния, спомени отколешни и по-пресни се омешваха — една напред, друга назад — като вълните морски. Мисли на оплешивяващ и остаряващ мъж — кретат и куцукат, губят пътя си, но пак се опомнят, опирайки се на тояжката си.

Началото... Къде беше началото с Нея?

РАЗУМНА ЛИ Е ЛЮБОВТА?

Тя влезе тихо един ден и изрече с пресъхнало гърло:

— Сама идвам. Не ме гони.

— Не е разумно — опита се той да я спре — и нея, и себе си.

— Че има ли нещо разумно в любовта?

Трезвите мисли, доскоро умно подреждани на рафтове и полици в главата на Асен Попов, се разбъркаха. В скучната му стая прелитаха бели лястовици между тапетните триъгълници и разбуждаха монотониято. Слънца огряха стряхата неогрявана, нестопляна. Аромат теменужен се разнесе. Тя обичаше теменужките.

— А знаеш ли какво е тайното послание на това цвете? — Скрита любов — обясни ѝ той.

Такава ли щеше да бъде тяхната? Асен дълго криеше от себе си това чувство. Дълбоко беше то. Онова — към жена му — е било плацикане в плитки води. Прецапваш такава вода, без да се давиш. Сега беше хлътнал във води дълбоки. Гмуркаш се, попадаш на течения подводни, на рифове опасни, но откриваш там — в дълбините — някакъв непознат свят, пълен със съкровища.

„Сама идвам“ — бе казала тя. Разумният ѝ разум не устоя. Тайни срещи в минути невероятни. В невъзможни мигове. От апартамент №7 в апартамент №13 — от горе — долу, от долу — горе. Мира не премисляше последиците, струваха ѝ се глупави неговите предпазности.

— Не ме интересуват хората!

— Не си играй с огъня, момиче...

Различни гледни точки...

Запъти се веднъж към него, без да го предупреди. Той откряна вратата и ѝ даде знак да не влиза — имало някой вътре.

— Не трябва да те виждат при мене — смъмри я после.

— Може да съм дошла да си поискам малко сол назаем, например, по комшийски.

— През колко етажа? През девет гори — в десета? Ни за щипка сол, ни за бучка захар, щом не съм сам.

Той беше мъжът. Тя беше жената. С крехките си ръце ще ушие знамето и ще го понесе. Но предводителят ще бъде той — войводата. Тя уж разбираше това, но заедно с Любовта се опитваше да се вмъкне и Ревността в неговия дом.

— Кой беше? Някое старо гадже?

— Къде ги търсиш у мене тия гаджета, бе! Колеги, по служба, по едни наши работи говорихме...

— Исках да се посъветвам с тебе за нещо важно.

— Думай. Сега може.

Щяло да се наложи май да прекъсне следването. Деца, домакинство, пък и нали поработва...

— Свако ти ли настоява да прекъснеш?

— Не, но... Споделих, че трудно успявам.

— Е, и?

Виновен тъжен поглед:

— Ами... проблемът бил мой, да си го реша сама.

— Значи ти решаваш проблема с отглеждането на неговите деца, а когато става въпрос за твоето учене — Пилат Понтийски си измива ръцете... Няма да отстъпиш!

После Мира се учуди, че решението ѝ било прието от всяко без възражение. Значи не било толкова трудно да отстояваш себе си!

И настъпи ден, когато тя с гръм и букетче теменужки съобщи, че е приключила последния семестър.

— Без малко да изтърве влака наша Марийка, ама го хвана овреме — Икономистка без пет минути. — обяви тържествено Капитана. — Сега кой ще черпи?

— Ти с едно кафе, аз — с нещо друго.

— Например?

— Не е това, което си мисли мъжката ти глава!

Като ѝ запушело от четене, си пописвала някакви глупости...

Той се намести удобно да слуша с очаквана наслада.

— Йес, Капитане!

„Моето ежедневие е водовъртеж, из който ти ме измъкваш да не се удавя. Душата ми е рукнало поточе — чуваш ли го? Ръцете ми са криле гълбови. Сещаш ли ги? Очите ми са звезди ясни — виждаш ли ги? „Ще има един велик ден — рече ти веднъж, — в който люлки полюлейки ще ни люшкат и кавали медни ще ни свирят“. Аз го сънувах този ден. Славеи пееха, гургулицы гукаха. Твоите златни люлки ме въздигаха до вършето на дърветата в оная чудна гора. Протягаха вейки към мене и шепнеха: „Обичаш ли? — Обичай!“ То не бяха клонки, бяха твоите ръце. Като модра теменуга бе разцъфнала душата ми, опиянена от биле омайниче...“

— — — —

„Когато разбрах, че те обичам, ми стана страшно. Каква любов с тия две деца на ръцете ми, а и ти с твоето? Самотна птица съм аз, мислех си. Така, види се, ми е писано. Намерих твоето топло гнездо. Аз — от дъх топъл нестоплена — жадувала съм твоите устни...

Дочаках своята обич...

*Живях като гугутка плаха
след бял от теменуги лъх.
Край мене гълъби летяха
във щедрия салмъков дъх.*

*В окоито синьо на небето
разтварях в утрото крила.
И слънцето в душата светеше.
О, как щастлива съм била!*

— — — —

*Неопитна, невинна, млада,
не питах колко и дали...
Разбрах — от щастие се страда,
от радост може да боли...*

Колко малко от времето вездесъщо е само наше! А колко чужди хора разполагат и с твоето, и с моето време. Хора, за които никак не е важно да бъдат с мене или с тебе... И все пак има бисерни капчици Време, което е само наше...

— — — —

Веднъж ти ми каза, че ще направиш каквото е по силите ти, за да ми помагаш, да бъдеш до мене. Не се тупаше по гърдите, че ще направиш Всичко, а само това, което е по силите ти. На такива мъжки думи може да се вярва. Колко ми е нужно твоето рамо! Отначало не бях уверена дали любовта към тебе ми носи нещо ново или е само вик за помощ. Сиви и задъхани са моите делници. Ти си моят празник!...

— — — —

Любовта ни е покълнала независимо от нас. Като кокиче из под снега. Страхливо и треперливо, но надигнало упорита главица. Може ли да стъпчеш едно кокиче? И човешкото сърце не може да смаже едно красиво чувство. Човешко сърце ли ще бъде тогава?

— — — —

Плаших се от любовта си. Тя смути и обърка живота ми, уж

подреден добродетелно. Страхувах се от нея — не беше по правилата. После разбрах, че съвсем не е бил уреден моят живот, а смутено — объркан. Тогава се устремих към тебе като към спасителен бряг. Ами ако е мираж? Виждах, че и ти се плашеше или се колебаеше? Нахлух в живота ти неочаквано, смутих неуспокоената ти още душа от преживения срыв. Преди да се опомним, ние се питахме:

Какво те очаква с мене?

Какво ме очаква с тебе?

Не можехме да избягаме — бяхме се родили един за друг...

*А възгленчето няма аз да дам,
във него ще се взирам до премала.
И знам — додето пея, за да го възхваля,
то бавно ще пробие мойта длан.*

— — — —

Кой ме стопли? Слънцето — няма?

Въздухът омаяно ме носи.

Колко странно — стъпвам по земя,

А потъвам във очите коси.

Топлина излъчва тази длан,

сигурност и много неизвестни.

Нещо обещава. Ханаан?

Адски мъки? Мигове небесни?

*Чувам само славееви песни,
виждам само поглед кадифен.
Светла, прехласната, унесена,
разцъфтявам в тоя топъл ден...*

— — — —

Мира подаде на Капитана още едно такова тефтерче-разговорниче, от каквото четеше:

— Същите тия раздумки преписах и за тебе. Препрочитай си словата сакрални, вретени на нашата обич. Когато ти е тежко, те ще ти върнат митическата сила и вяра.

Той пое бележника като светиня. Само една теменужена душа можеше да го измисли това — да преписва на ръка два пъти едни и същи слова. При всичкото си оскъдно време...

След тия неземни странички, изписани с божие благоволение, той се реши. Дълго премисля с какви слова да ѝ го каже. Нямахше под ръка такива, каквито тя изписваше. По-простичко, по-обикновено? Или тържествено, по етикета? Хайде да бъде като в старите книги и филми.

Преглътна и изрече с патетичен тон:

— Мира Златанова, искам вашата ръка. Ще станете ли моя жена?

Тя не беше подготвена за такова предложение. Замълча. Отговорът ѝ беше уклончив:

— Аз и сега съм твоя жена. И винаги ще бъда...

Погрешно разбра думите ѝ той и се поправи:

— Ако не искаш да се обвързваме официално, не държа на това.

Но да се съберем заедно, да не влизаме в устата на човечеството.

— Никак не ме интересува това клюкарско човечество!

Него обаче го интересуваше, но не искаше тъкмо в тоя момент да спори с нея. Потърси друг аргумент:

— Аз съм свободен мъж, ти си свободна жена. Какво ни пречи, мисля, че чувствата ни са доказани.

— Има какво да ни пречи въпреки чувствата ни.

— И какво е то?

— Децата.

— Те вече не са толкова малки твоите деца. Пак ще ги наглеждаш.

— Ще отглеждам твоето, а моите само ще наглеждам. Как ме виждаш с такава съвест?

— Не е невъзможно, Мирко. Пък.. може да си имаме и свое...

— Не мога да имам, боледувала съм...

— Не знаех, извинявай.

Разговорът се оплете, навързаха се неочаквани възли.

— Може би по-късно — колебливо отронени от нея слова.

— Кога по-късно?

— Не знам.

— Ясно. Не сме говорили за това. Забрави.

Когато я изпрати, огорчено си рече: „Къде си тръгнал, старче, да се сватосваш с младинки, не си ли виждаш годинките...“

— — — —

Той смачка на топка гъмжилото от спомени в тъжното болнично легло и се унесе. Присъни му се видение — някогашна реалност.

Дрезгава зимна тишина. Завалиява. Затрупва пътищата снегът. Колата буксува. Трима са, той е шофьорът. Вклепени като в капан край една бяла гора. Тя трепетно диша в тила му, вярва в него като в Спасител. Изпод заледените стрехи на веждите му бликат две сини кладенчета. Третият в колата само сумти. Свакото, т.е. Никой.

Селска соба. Напалена печка. Фучи навън, но в очите Мирини горят огньове и запалват пожарища и в неговите. Лежи тя в страховитата нощ и преглъща сълзите си. Третият отдавна е заспал.

Но може ли тя да прекрачи до своя човек? Не мигват и двамата в оная настръхнала нощ...

— — — —

Болният се сепва, събужда се. Този сън беше истина някога. Кога някога? Преди век? Една сипка навън пресипваше прималяла от зов за любов... То същото птиче ли беше, дето припяваше и на Мира в крайното крило на болницата? Или беше негов побратим?

— — — —

Той ѝ напомняше, че е земна жена, не самодива. Тя му напомняше, че човек е заченат в самодивска утроба...

Един ден тя се надигна на пръсти и се озова в своите 26 години. Капитана тайно си помисли: 26 срещу 40...

— Родила съм се на този свят — изрече тя тържествено - за да ти влея топлинка и да те осеня с обич.

Само че той не знаеше какво да ѝ подари. Книга? Че каква да е? Дезодорант? Не отбира от женска козметика. Чорапи? Май им казват чорапогачи. Или чорапогачници? Размер, цвят — тънки женски работи... Кутия бонбони? Подарък ли са бонбоните? За своя рожден ден той получи от нея вратовръзка и чорапи. Ската и чорапи-те, и връзката — да си ги гледа като реликви.

На съпругата даваше пари и тя си купуваше неговите подаръци. Дали да направи така и сега? Допусна грешка. Мира побутна банкнотата.

— Аз на тебе пари ли ти дадох?

— Ама мене ме няма в тия неща...

— Ще се научиш да те има!

Изненада се, но и се зарадва след смутената пауза. Тя не го пощади, както и той не я щадеше при други обстоятелства. Давай, Мира.

— Поне теменужки има по сергиите — въздъхна тя.- Скритата тайна любов...Не случайно обичам тия цветя — те носят послание за мене. А и цветя на твоите очи...

„Да бе, какъв съм маймунек, тя обича теменужките, що не се сетих да взема една китка поне!“

Отново лесовският крал се запрепва из пазарската джунгла. Най-после една продавачка му предложи красив ефирен шал. Взе и китка.

— Дано съм улучил, Теменуго, Теменужке!

Тъкмо за такъв си била мечтала. Не можел, не знаел!

„Неговата“ никога не беше посрещала подарък с такъв възторг. Все не избирал каквото трябва, все нямал вкус, все на нещо „селско“ налитал... Затова пък се радваше на парите подарени.

Навън беше завалял сняг. Душата на Капитана потъна в бездънни бели преспи в болничното легло, без да усети как меко хлътва в светлата им белота...

— — — — —

В РЪЦЕТЕ ТИ СЪМ!

Потъваше в тия преспи и Мира Златанова в другото крило на болницата. Къде си, Капитане? Преди него тя не познаваше страстта на зрелия мъж. Имаше един приятел, с когото съвсем на млади години... Но то беше бързата възбуда на младите тела, очакващи да изпитат това чудо, наречено любов. Чудо нямаше, защото нямаше и любов...

Съжаляваше отпосле защо не се беше опазила за Него.

Разказа му засрамено, обясняваше объркано. Не я укори, нормално било.

Когато откри голямата мъжка обич, разбра, че тя не бърза да се изперчи с фалшиви изживявания. Ето какво било истинското чудо! Кое ли кътче не бе скрило това чудо на Ерос! И в единия, и в другия дом.

— Хайде на килима, искаш ли? — увлече го тя веднъж.

На килима с неговата бивша? Тя да си позволи такава „простотия“?! Любовта не се побираше нито в апартамент № 7, нито в апартамент № 13, търсеше местенца потайни, магьосани.

Спираха с колата на някоя полянка горска с мирис на див карамфил и мента. Тя постилаше шарено килимче. Надигаше се небето на пръсти да зърне нещо, но горските клони сторваха чадър. Открехваха само малки прозорки — да заситят с нещичко любопитното небе. Пазеха стражите горски човешките тайни...

После Мира продумваше: „Кърпичке, дай да ям“. Появяваше се староткано месалче и песен се понасяше, и стихове се лееха.

— Колко много момин сълзи! — възклик радостен.

— Недей — възспираше я той да не откъсне. — Това цвете

насажда угнетеност, покруса. По-добре набери див карамфил, то е добро, щедро цвете. И от папрата си вземи, чакай да извадим с коренче, да си го насадиш, то укрепва съня. Не, не сядай под тая мура, не е добро дърво, смуче от тебе.

— Учихме ги по ботаника, ама не съм запомнила тия иглолистните.

— Ще ти обясня. Ела да ти ги покажа нагледно — бор, ела, мура, елха, клек...

Тя си спомни за бора на своето детство, за рижавото коте. Борът — символ на сила и увереност:

*Това е оня силен бор —
на моето сърце тъй свиден,
в необозримия простор
с върхафи облака заприда.*

Не беше ли мъжът до нея такъв символ?

Като се приземяваха меко, слизайки от звездните висини, Капитана подхващаше леко земните теми:

— Как е нашичкият? Гледа ли те накриво, задето не прекъсна учението? — хитровато кротък въпрос.

Нищо, мълчал.

— Къде ще иде? Искаше му се да му точат баница, а той да си облизва пръстите. Намерил, че премерил — думаше баба ми.

Диалозите на тая тема бяха повече монолози, несигурни лаконизми бяха репликите на Мира. Тя усещаше хладина у свако си и не можеше да разбере причините за това, но се въздържаше да сподели със своя човек — да не би да настои тя да се отдели от децата.

Както той не разкриваше пред нея целия си живот, а ѝ го поднасяше на порции или премълчаваше някои неща, така и тя...

— Искаше да те прецака, ама не би! — продължи доволен той от своята намеса в отношенията на Мира с „чуждия“ мъж. — И мене ми се е случвало да се опитат да ме прекарат — продължи той, - като учех в семинарията...

— Къде?

— Не съм ли ти казвал? В духовната семинария. Дядо ми е бил поп, затова сме Попови. Мама искаше и аз да стана свещеник. То тогава времената не бяха много попски — атеизъм беше на мода при социализма. Ама тя като рече и отсече — в семинарията поевтино щеше да излезе учението, затова. Бяхме с други две момче-

та в обща стая, и те от село, рекох си — свои ще сме. Пратят ми нашите от село някоя кошница, обримчена отгоре с бохча — ядем общо, пратят ми пари — искат ми на заем. Нали сме християни — ще си помагаме. Заем, заем, ама не връщат бързо. Сгащих ги веднъж да ядат от техен кошник скрито от мене. Така ли? Ококорих се тогава. Защо не станах свещеник ли? Какви свещеници щяха да бъдат тия момчета? Лицемери. Това ме отказа. Човек трябва да си отваря очите на четири. Че и ти...

Драго му беше да бъде рамо на Мира. Жена му нямаше нужда от неговото рамо, само от парите му. На други рамене — по-солидни се е опирала...

Но ролята на покровител, в която се вживяваше Капитана, беше предозирана и започна да дотяга на момичето. И тъй както плуваха в дълбините на живота, където все той излизаше победител в плувния маратон, Мира изведнъж захвърли шнорхела и изтръска мокри коси: достатъчно била поучавана. Някога мама и кака също тъй я били поучавали непрекъснато... Писнало ѝ било от мъдърци!

— Докога ти ще си все нещо „по“ от мене? — избухна неочаквано тя. — Що не си погледнеш вехтите завеси, избелялата покривка! Посрещаш колеги, искаш да ти се подиграват зад гърба ли?

Я виж, каква стана тя! Той загледа глупаво пердетата на прозорците. Пооръфали са се наистина... И покривката на масата — бая си е забравила цвета... През ум не му е минавало досега. То кое по-напред в една къща без жена...

Още на другия ден поръча на Янка — чистачката на блока, да види за нещо новичко. Да не отбира скъпото, но да е сносно. Жената разбра. Идваше от време на време да почиства, да припере с пералнята. То и жена му до Янка допираше, сервитьорка ли, барманка ли през лятото на Златни пясъци, през зимата оставала на борсата тази Янка, че си донаждаше и с почистване по блоковете. То работа срамна няма! Не вземаше скъпо. Мира и тя я викаше, че не успяваше в две къщи...

Янка бързо изпълни поръчката, появи се усмихната — с прясно накъдрена на ситно коса и къносана с червена къна. Беше късокрака, с дебел прасец, но с чевръста стъпка. Окачи новите завеси, забърса пода. То все си е друго новичкото, г-н Попов! Ако има нещо в хладилника да посготви на детето? А, каймичка, ей сега ще завърти кюфтенца. И прането ще изглади, докато такова... Той ще излиза? Ама нали детето е тука? Ще му сложи да хапне, да не отива гладно на училище. Приятен ден, г-н Попов!

Той облекчено въздъхна и излезе спокоен. Представяше си как Мира ще ахне, като види новата обстановка. Тя наистина ахна и подсили темата с още по-жизнерадостна:

— Сънувах те снощи. На зелена поляна с много цветя. Ето какво означавал сънят — твоята росна ливада разцъфтя. Ти сънувал ли си ме?

— Да, веднъж...

— Не си ми казал.

— Не е ставало дума.

— Все трябва да стане дума ли? Аз веднага всичко ти казвам, а ти... Хайде разкажи.

— Вървеше срещу мене такава една весела, усмихната с тия дълги развети коси... Аз разперих ръце, прегърнах те и... се събудих.

Словата му се давеха в чувствата и млъкваха. Бяха различни двамата, даже и в словата си. Но вървяха един до друг. Макар и различни. А то малко ли беше?

Приеми ме — морна, закъсняла,

приеми ме — слънчева и бяла.

Приеми ме — като нежен вятър.

Приеми ме като офис свята.

Приеми ме като дъх безимен.

Приеми ме — огън негасим.

Аз ти нося обичта си луда.

Целуни ме и ще стане чудо.

Никога не им достигаше време. Ни за думите, ни за ласките. Задъхани ласки. Плашливи трепети на Мира — да не ги видят двама. Хладнокръвни детективски хватки на бачо Асен, старата кримка.

В самотните минути той се замисляше как се случи така, че разговаряше с едно момиче, доскоро непознато, както никога не бе разговарял със съпругата. Нито с приятели. Светът около него бе твърде прагматичен, твърде студен и затова — затворено-хладен. Докато с Мира пред него се разтваряха слънчеви порти. И се ронеха слънчеви слова:

*Във дългите безсънни нощи
вървя през луди звездопади,
че само там намирам още
земя за стъпките си млади.*

*Пулсира живата вселена.
И аз, като гроздоберачка,
през времето, узряло в мене,
със кошницата златна крача...*

— — — — —

*В ръцете ти съм. Уловена пърхам.
Стфахувам се от тази мисъл луда,
че може със иглата остфовърха
да ме пронижеш — светла пеперуда.*

*Ах, как са топли тия твои длани!
Но погледни крилата ми красиви —
от допира са цели в нежни фани.
Пусни ме пак във златните ми ниви.*

— — — —

А дали не трябваше тъкмо това да стори: да я пусне да лети на воля тая нежна пеперуда? Дава ли ѝ той всичко, което е нужно на младата ѝ душа? Не я ли притиска със съвети и насоки? Дали да не се оттегли от живота ѝ? Тъкмо в такива моменти на колебания тя влетяваше задъхана — нещо важно, ама много важно имала да сподели с него. И той разбираше, че ѝ е нужен...

— Много ли е спешно, пеперудко в златни ниви? Ако не е чак толкова бързо, бръсна се и след пет минути съм готов...

Чела в една книга, че всяка любов била частица от общочовешката любов, от любовта към човечеството...

— Относително, ама като имам предвид твоите гледни точки...

Ако приемем, че това е любовта на родителите към децата, към близките хора, а и на любовта между мъжа и жената — наистина върви от частното към общото. Ама имам едно възражение. Когато мама ме будеше сутрин в тъмнотиите, че хората се били заловили за работа, аз ги мразех тия хора, дето не ме оставяха да си отспя. За мене те бяха моето селско човечество, с което трябваше да се съобразявам. Не исках да ходя по неговата отгъпкана пътечка. Ама то ме заплашва с пръст. И мама е с него, и тате. Животът те вкарва в общата пътечка — щеш, не щеш...

— Знаеш ли, че и аз съм изпитвала същото...

Но и двамата се замислиха. Не за работите си. Не за децата. За себе си. Тогава се раждаха откровения:

*Есенен е този ден,
но надеждата засвети.
Идваш ти засмян към мен
и ми носиш празник цветен.*

*Гълъби над нас летят.
Със размаха на крилата
обрисуват светъл път
в синьото на небесата.*

*Гукац смях над нас звъни.
Вярващи във този полет,
следваме ги със очи.
А душите ни се молят:*

*Нека в мига позлатен
любовта ни блика — ручей.
Прегърни ме в този ден —
друг едва ли ще се случи.*

Асен Попов се опита да извлече признание:

— Ти ги пишеш, нали?
От разни поети били, преписвала си ги от стихосбирки...
— Че донеси ми, да си чета и аз.
— Иес капитане!
Но все „забравяше“... Притисната отново, тя се предаде:
— Ще ти отговоря поетично:

СТИХ

*Той е моята съдба.
Но е много своенравен —
с мен не влиза във борба,
но си има свое право.*

*Срещу вятъра върви,
без да срича гневни фрази,
спира в тънките тревни
пеперуда да опази.*

*Гледа прямо на света.
От неправдите е болен,
със завидна простота
казва истината гола.*

*Никога не ме измами.
Греховете ми прости.
Надживял беди и драми,
вярва в моите мечти.*

Защо крие ли? Не били толкова хубави, че да...

— Остави на читателя да прецени. Ако не ми харесваха, щях да ти го река, нали ме знаеш, че не замазвам нещата. От кое време ме правиш на хамав...

— А ти винаги ли си искрен с мене?

— Не, не съм. Ако искаш да знаеш — не съм никакъв капитан. Боцман съм. На времето след гимназията изкарах вечерно един техникум и добре ми дойде, морски курсове записах — мойта напираше да пътувам, че се припечелвало добре. И аз... Да, ама тя пуснала из блока, че мъжът ѝ е капитан. Дечурлигата — и те — чичо капитан — и така си останах. Ха да ти го река, ха да си призная — дойде му редът. Вече сме едно на едно. Олекна ми. Слушай ме сега — твоите стихове са много свестни, ако никой не ти го е казал. Пиши, Орехче, пиши. Не ги крий от хората, направи книжка, Детелинко!

— Моите не са още...

— Съвсем са! Излишната скромност не краси човека!

Да, любовта е и размисъл — откриваха и двамата.

Първият, който ѝ даде импулс. Първата, която му отвори очите за красотата на света.

Какво се случи с нея?

Какво се случи с него?

Тя му беше нужна с полъха, нахлул в летаргичния модел на бившия му семеен живот. Той ѝ беше нужен с мъдростта, приземила идиличния ѝ поглед към живота.

Тя се промени. За добро. Той се преобрази. Към добро. Защото любовта е промяна у човека. Устрем към съвършенство. Мира бе ручей бързотек. Асен бе геран дълбок. Тя за него — градина със златна ябълка. Той за нея — страж верен пред портите на тази градина, бранител на райските ябълки. Но в земното ежедневие над тях надвисваше ръмжашо Ламята — похитителка на златни ябълки.

— — — — —

Един следобед той бърникаше заврял по гръб из джунджуриите на колата си — като всеки български любител-шофьор — когато до него достигнаха познати гласове.

— Имахме малък конфликт днес — глух женски глас. — Не била написала едно домашно, сети се на тръгване към училище.

— Нали уж я контролираш, не ѝ ли провери програмата? — наежена мъжка реплика.

— Голяма е, трябва да свиква на самостоятелност. Пък и аз чета за държавни изпити.

— Нямаха край твоите изпити!

— Ще имат, като приключа с държавния!

Асен Попов се зарадва на твърдия отговор. Значи можела!

Другият обаче процеждаше думите през зъби. Бе споделила, че вече не приемал така благо нейното присъствие както след смъртта на сестра ѝ, прислонила се до Мира като към утешителка, дясна ръка, съкрушен, безпомощен. Защо ли? Щеше да го научи доста по-късно, а „бачо“ ѝ — още по-късно. Мъжът сумтеше намусено и за друго — докога малката щяла да седи на главата на старците, празници се задават. Асен разбра, че се канят да отиват на село, но колата им нещо не била в ред. Уж случайно той се измъкна, изтупа ръце и попита колегиално може ли да помогне с нещо, а накрая ги натовари на своята бричка Пена — селото било близо, ще си платят бензина, много са благодарни и т.н. А ще може ли да минат да вземат каката от училище? Разбира се, за добри съседни всичко може, нали сме хора!

По пътя зарося, после отведнъж обърна на сняг — дребен, ситен, с красив елмазен блясък. Светлосиня мъгла струеше от заснежения балкан. Черните стволове на дърветата, като че ли безжизнени доскоро, оживяха, огрени от контраста на белите корони. Заблестя

бяла светлина над гората край пътя. Мъжът зад волана, вдъхновен от нещо си, засвирука с уста. Спътникът му го загледа изненадано. На задната седалка жената със снежен кичур знаеше на какво се дължи това приповдигнато настроение, тя не се изненада. Как снежната белота пречистваше! — откриваше тя. Животворната бяла магия на великата природа е като прераждане. Нищо не ти е нужно освен чистите помисли за човешка доброта. Топло грее белият мраз и запалва пожарища в душата човешка. С радостта на дете, Мира тихо поде:

*От небесните предели
над смълчани лесове
слизат пухкавите бели
неуморни снегове.*

*Паднала, нощта светлее.
Сенки бели през леса
тръгнаха, лесът живее,
посребрен от чудеса.*

*И затрупан до безкряя,
бял и чист, светът расте.
И не мога да позная:
имах грижи — де са те?*

— Това пък какво е? — учудено запита единият слушател.

Другият замълча — той знаеше „какво е това“...

Мълчаливо безмълвие, чародейство бяло... Но започна да пригъмнява. Забръска на парцали, чистачките не смогнаха, колела забуксуваха. Майката природа често поставя човека пред изпитания, за да провери чрез предизвикателствата си неговия дух. Човекът трябва да й докаже, че е силен и добър. В такива моменти забравя доскорошните си житейски тегоби, жестоки обиди и горчилки, прощава на онези, които злобно са го жигосвали. Опитва се да бъде само Човек!

Той здраво бе хванал руля на кораба. Нареди на мъжа до себе си да наблюдава пътя в ляво, на жената — полето в дясно, за да не изгубят посоката, да не хлътнат в канавката. Мира тръпно следеше мъжа — бог. Няма да изпусне волана, няма да сгреша!

Стигнаха по тъмно в селото. Не можеше и да се мисли за връщане обратно. Момиченцата останаха да спят в кухнята при баба и дядо, а в собата — гостите. Мили старци — посрещнаха ги, сложиха на софрата каквото бог дал... Асен си спомни своите баба и дядо също такива мили и добри. Беше наречен на дядо си, повтаряше се това „царско“ име в рода им...

В собата се засуетиха. Миндерче и стар железен креват. Асен деликатно предложи „семейството“ да се настани на леглото, а той

— на миндера.

— Ние не сме семейство — рязко отсече Мира.

Той се извини, не знаел, нали са заедно...

— Само отглеждаме децата заедно — уточни сухо тя, като за пред външен човек, дето не знае подробности из кухнята на чуждата къща. Другият изломоти нещо неразбрано, легна до Асен на кревата и бързо заспа.

В стаичката с аромат на дюли, наредени върху гардероба, бумтеше печката. Такава соба имаха и в Лесово. „Хайде, Сенчо, да оберете дюлите, мама“ — заръчваше майка му. Вареше сладко, но и нареждаше върху гардероба, цяла зима ухаеше на дюли. С брат си и сестра си ги сваляха една по една...

Светлинки от разгорелите дървета огряваха лицата на двамата. Бурите и халите сякаш бяха нахлули с всичките си стихии в душите им. Погледи горяха — като пламъците в селската печка. Аха, ще пламне собата! Жадни погледи — копнеж и болка! Той се обърна гърбом. Трябва да издържат, да я изнощуват тази вихровита нощ! В една стая, на крачка един от друг...

Останаха да тлеят въгленчетата в спомените им. Години, години...

На следващия ден — отгърсил се от снежни бури, Мира се отби в апартамент №7 да съпреживеят снощната невероятна нощ. Но той се въздържа — не се върна към спомена, а поведе земен делови разговор.

— Защо не си ми казала, че твоичкият има родители на село?

Тя премигаше — не било ставало дума. Не винаги схващаше смисъла на неговите въпроси — клопки.

— Ще настояваш, докато го постигнеш! — Малкото дете ще изпатите при тях — държеливи старци са, пък и малката не е толкова малка вече. Така ще ти бъде по-леко, поне докато приключиш и се дипломираш.

След поредния урок за живота малкото момиченце бе отведено след Нова година при баба и дядо.

— — — —

От прозореца на болничната стая един побеляващ мъж гледаше как леко вали навън топъл снежец и пред очите му се мерзелееше една побеляла гора. Стихове летяха от клон на клон:

“сенки бели през леса... посребрени чудеса... имах грижи, де са те?” Де си ти, Снежинко моя? Унесе се.

... Върви през снежни преспи задъхан, а срещу него е тя,

Снежанка.

— Добра среща, невесто.

— Сполай ти, стопанино.

Поемат двамина по бялата пъртина. В една бяла гора бели дървета ръсят сребърни слова. Звънят бисерните клони на стройните ели.

— Ехе - хей! — провиква се женихът. — Ида да те калесам, Земьо! Дарове тънки е тъкала моята невеста, тънки дари свилени. Тежка сватба дигаме!

Шейна, медни чанове зазвъняха. Разтварят се елите, тръгват бели пътеки пред двамата. Но три човечета ги заклещват, хващат ту жената, ту мъжа за ръцете и не ги пушга да се съберат...

Хуква празната шейна...Те остават с трите мъничета...

— — — —

Болният бе поел глътка от спомените целителни — лек за спасение. Като свещици божи блещукаха спомените. Разсъмваше. Навън чуруличето извиваше гласец. Не му ли беше студено? Или го сгръвяваше неговата птича любов? Асен го зърна. Бяло птиче? Като бяла лястовица? Сред зима? Но то се отърси и изрони снега от сивите си крилца. Илюзията се стопи...

Един земен рационален мъж зашепна пред заскрежения прозорец: „Лястовица търся със очи, бяла да е — висинето моля...“

*Често във съня си позлатен
сянката ѝ виждам в бистър ручей.
Бяла лястовица, в моя ден
да те видя — няма да се случи...*

— — — —

*И като бяла чучулига
разтварям леките криле,
нагофе ведро се издигам
във звездното небе.*

*Мечта се не достига лесно.
Мечтата трябва да живее
в стремежа, на криле понесена.
Във клетка птицата не пее.*

Бяла лястовица, бяла чучулига, птица в клетка... Един мъж, който не живее с илюзии, беше запаметил много поетични слова от кариерния бележник... „Бях като птиче в клетка“ — чуваше той нейния глас. А не бяха ли и двамата такива птици?

— — — —

Като онова пиле — гларусчето Чочо — отвлякоха го други

асоциации. Бяха намерили с брат си малко гларусче в хрсталаците. Паднало от някой покрив — там гларусите мътят и отглеждат малките си напролет. Как да разберат от кой покрив, та да го качат? Взеха си го къщи. И трите деца се навъртаха около него, но повече си беше на Сенчо, той пръв го беше видял и сгушил в пазвата си. Направиха му къщичка в една щайга, постлаха му чергичка, захраниха го с риба. Поемаше чавчето Чочо (така си го кръстиха) направо от ръцете на децата. Сутрин заставаше пред вратата на кухнята и затракуваше с клюн: „Хайде, поспаланковци, гладен съм“. Когато по улицата минаваше камион, трактор — умираше от страх и търчеше насам-натам по чардака, а децата се спукваха от смях. Като се позатопли времето, стана неспокоен, изплезил език, задиша тежко. Разтревожи се цялата детска банда от махалата. На Сенчо му дойде на ум — нали е морска птица — сигурно му се иска да се потопи във вода. Напълниха легена и зачакаха. Чочо скочи вътре и весело заплиска с криле. После се опита да полети — на няколко сантиметра от пода.

Една сутрин не го намериха ни в къщичката му, ни на двора, но се чу тревожното му грачене — хлапетии го бяха подгонили по улицата, където той е паднал, опитвайки се да лети. Затича се Сенчо:

— Ела, Чочо, ела, батковото.

Нали е граблива птица, дотогава не разрешаваше да го докосват, спущаше се да кълве. Но като чу познатия глас, тръгна сам към момчето и се сви уплашено у него. Дива птица ли бил? Когато заякнаха крилето му, полетя и не се върна повече. Гларусите се връщат само там, където са се излюпили. Нямаат спомен за втори „рожден дом“.

„Ти ме отгледа като сиротно птиче и повдигна крилето ми за полет“ — бе казала Мира. Като Чочо... Няма ли и тя да излети някой ден като него завинаги? Опитваше се да прогони тая мисъл Капитана дълго време, но тя все го навестяваше...

Когато спасяваше някога Чочо от децата, разказа им как са го отгледали, а те засрамено слушаха баткото как говореше на сивото треперещо същество: „Трябва да се научиш сам да се пазиш, няма винаги да има край тебе добри хора да те спасяват“. На това той искаше да научи Мира — да се измъква сама из лабиринтите на тоя скапан живот. Той ще я брани тихомълком, но трябва тя да има свои защитни сили. Къде си, мое птиче Гургуличе? Или и ти като Чочо?...

— — — —

Предстоеше му нов рейс с кораба. Трябваше да е сигурен, че тя ще може сама да отстоява себе си. За да не бъде словото му оголено — дидактично, поде пак любимите си житейски случки-притчи:

„Един християнин все повтарял, че човек, ако вярва в Бога, няма какво толкова да се трепе сам, Бог ще му подрежда делата от Горе. Хората се подсмивали и му напомняли: „Бог помага, ала в кошара не вкарва“. Щото и те били християни, ама от по-друг сой, не баш като него.

Не щеш ли — завалял пороен дъжд. Ден и нощ вали, руши, отнася, преливат реките, потоп! Народът хукнал да бяга, а нашият човек все думал: „Мене Бог ще ме спаси“. Докарали синовете му лодка, натоварили в нея кое-що и: „Хайде, тате, влизай“. „Вървете вие, за мене Бог ще се погрижи“. Е, повторили те, потретили, па поели с лодката и оцелели. По едно време пороят довялкъл голяма здрава греда. Аха да се хване за нея нашият, ама не, надява се на Бога.

Удавил се завалията. Представил се пред Бога и го укорил: „Аз толкоз да вярвам в тебе, Господи, защо ме остави да погина?“

„Че нали аз ти пратих лодката, после и гредата — отвърнал му Господ. — Ех, човече, човече, не си ли чувал оная приказка: „Помогни си сам, за да ти помогне и Господ!“..

— От богослов съм я чувал тая — завърши бившият семинарист.

Мира слушаше и пак някакво прозрение я осеняваше: любовта не била само привличане на телата, а и духовно търсене...

А това малко ли беше?

— — — —

Когато изпрати Капитана, Мира му написа писмо в тайния бележник:

*Скрит под крилето на нощта,
сядам туй писмо да ти напиша.
То ще бъде зрънце красота,
писано от лъч божествен свише.*

*То ще дойде тихо като в сън,
както ангел от небето слиза.
И, повял като вълшебен звън,
ти ще ме почувстваш близо,
близо...*

*И ще бъдем двама, никој друг
няма в редове да ни открие.
Думите за обич реда тук
с чувството на женската магия.*

*Шепна ти за моята мечта,
доверена на листа ми нощем:
любовта е вечна красота,
недостигната докрай от
никој още...*

Мира приласка още повече детето на Капитана. Нямаше време ни за спомени, ни за притчи. Любовта е неземна, но животът е

земен...

Бащата бе довел вкъщи една стара тяхна леля да се грижи за сина му. Педантична. Мърмореща. Момчето я наричаше „вещица“ и често се оплакваше на леля Мира от нея. „Трябва да слезеш от кораба, боцмане“ — прокрадваше се у нея тая мисъл. Внуши му я делово след завръщането му:

— Ако искаш да имаш син, той трябва да расте поне с баща. Друг подтекст в това, което ти казвам, няма. Не за себе си го искам, заради детето.

Изненадан от нейната твърда категоричност, Капитана се възрадва — значи не са били напразни уроците му! После се замисли. Децата... Същества толкова важни! Без майка, но поне с баща — с опора мъжка. За да израсте синът му достоен мъж. Ще трябва май наистина да се позакрепи на брега. Но пред него имаше една дълга отпуската. Сега е тук, при момчето си, при Мира, нека не бързаме да се косим. Такава беше тезата на Капитана — боцман. Да се наслаждаваме на малките земни радости. Стоп! Не беше ли и Мириното кредо също? Неусетно не бе ли преляла тя у него капчици от умението си да се радва слънчево на малкото човешко щастие?

*Ей, разделята се свърши!
Като облака отмина.
Суетата кой прекърши?
Бог ли бе или богиня?*

*Смъква се в нозете шала ми,
ти щастливо се усмихваш.
Аз, от обич пребледняла,
във прегръдката ти стихвам.*

— — — —

Сбираха се и се разделяха потайно. Но въпреки Асеновата предпазливост махалата надушваше нещичко. Това ставаше недозирано от конспиратора чрез един невероятен канал — децата. От неговото момченце: колко добра била леля Мира... как леля Мира, когато... От Мирините племеннички: този чичо Капитан бил супер! Подарил им ей такъв грамаден рапан... Става нещо греховно — шушнеше беззъбата махала и насочи магьосни пипала към Капитана, той беше вълкът единак, дето гледа да прилапа невинни агънца. Не знае той някои работи предишни, ще му падне капата, като ги узнае..

Сестричката на Мира примирала някогаш на майка си да ѝ роди братче или сестриче. Бая момичка била, но станало на нейното — добила се Мирка. И вместо да се занася по момчетията, каката все с бебешката количка навън. Даже непознати думали:

„Каква млада майка“ — щото било едричко момичето.

То доброто — добро, ама и злото по него ходи — споминала се майка им. Тогаз каката отгледала малката. Пък сега — то отгоре види се е било писано — Мирка прикътка нейните сиротинки. Той господин капитанът не ги знае тия неща, по-късно се пресели в блока, ама то човек трябва да поназнайва кое що за човешките работи около си...

За да не изплаши трепетливото Мирино сърце, Асен Попов премълча за догадките на махалата, знала като ламя. Поразреди срещите, не изпращаше сина си често да играе у тях. Използваше невинни телефонни хитринки:

— Имаме една ревизия страхотна, не ме питай как сме, много съм зает.

За да не изгуби равновесие, четеше си от тайното тефтерче:

*Утрините тихи обожавам.
Те са още чисти от беда.
И не носят болки и вражди.
Милостиво всичко опрощават.*

*И във този миг, благословена,
аз потъвам в тихо озарение
и в божественото откровение
аз съм вече птица вдъхновена.*

— — — —

*Нека бъда в този хубав свят
ситна, невидяна теменуга,
нека имам дъх и аромат
като никоя от мене друга.*

*Под небето — син сапфирен кош,
моята душа сама изплава
и роди се тя във лунна нощ,
затова е синя и лилава.*

— — — —

Неговата крехка Мира — птица вдъхновена, невидяна теменуга, с душа синя и лилава... Ще съумее ли да я опази?..

Тя не му вярваше, че е толкова зает. Упрекваше го, кипеше от яд, после го намразваше, накрая решаваше никога повече да не го види:

*Защо не идваш? Аз съм тѝй сама.
Разминаха се прѣстите ни в мрака.
Вълните плискат думи до прѣмала.
Притвафям пак вратата на дома
и в самотата се потапям цяла.*

*Остана трепетна, неясна самота.
Ти беше ли? Или насѣн повея
очакваната дълго топлота?*

— — — —

Но чувството на омраза беше колебливо...

Зафичам се и все напразно
да бъда недостъпна, важна,
да се престоля, че те мразя.
Безсилна съм да те накажа.

Ти идваш гневно начумерен.
Изплашена, заеквам, сричам.
От погледа ти все треперя
и робски върна те обичам.

Но аз обичам своето робство.
Там свети моето благородство.

— — — —

За мен най-трудно е това —
Когато, спуснала ресници,
със сведена пред теб глава
да крия мокрите зеници.

Защото в немите очи
на още топлите желания
следят те моите очи -
при мене искаш да останеш.

Над тебе обичта ми бди.
И пази чувството голямо.
Прощаваша, както преди.
Добра. И трепетна. И няма.

— — — —

За да се спаси от упреците, Капитана отговаряше с контравъпроси: военна тактика — на нападението — с атака!

— А ти как идеш при мене? За „Дай, бабо, огънче“. Вземаш въгленчето и го принесеш в дома си. Ама там огнището не топлело, само нашето греело. Наше, ама не е баш така. Дето е от клечка кибрит запалено, то повече пуши и мъжди. Като твоето. Не прие да се греем на общо огнище. Затова сега...

Мира проклинаше своята крехкост, колебливост. Той разрежда срещите, пък вината пада върху нея! И тя послушно мълчи — виновна е. За какво? Задето не била се съгласила... Ами че можеше ли? И някога все беше момиченцето виновно, че не било като така си, както ѝ внушаваше мама. Тя искаше двете да си приличат като две капки вода, така разбираше сестринството. А Мира искаше да си прилича на себе си. За да е послушна, опитваше се да копира така, но все не се получаваше.

Когато прописа на последната страница в тетрадките си стихчета, мама се ядоса на тия „глупости“. Тетрадките на така ѝ са чисти, тя

е за пример, семейството се гордееше с нея. Накара я да препише дамгосаните тетрадки, че ако ги види учителката... Отиде реномето на фамилията! Майката вече не беше сигурна дали белият кичур в косите на това същество е за добро или е някаква зла поличба. Все разсеяно в час, все отнесено — оплакваха се от нея, а то — за какво било!..

А съществото, надарено от Бога да твори, преписа с изплезен език тетрадките, а скришом си изписваше свои думички в едно тайно тефтерче:

*Как искам да достигна
небето в този час,
как искам да го взема
в ръчичките си аз...*

Махалата не знаеше как момиченцето с белия кичур упорито търси себе си и как амбициозната му фамилия се опитва да го прекърши. Мира упорито надигаше главица — като онова момче от Лесово, смутено се стремеше да бъде такава, каквата мама я иска. Сенчо беше по-жилав — измъкваше се из всичкотията, доколкото силите му стигаха. Неведомите пътища на Съдбата щяха да ги сберат някога в обща пътечка.

Когато мама внезапно си отиде и Мирка остана на ръцете на кака, беше все така зомбирана. И от кака. Както от мама. Не можа да се освободи от властната ѝ сянка дори когато и тя си отиде и властно ѝ внуши да отгледа децата ѝ, като се жертва. Мълком се подчиняваше и на деспотичния свако, дете никакъв не ѝ беше. Тогава защо? Трябваше да се появи един нестандартен мъж и да я поведе към непочувствани простори. Но защо, дявол го взел, и този човек, който я напътваше да бъде себе си, имаше невидимо надмощие над нея?

И пред него не можеше да се отърси от проклетия си характер, надъхан с притихнало покорство. „Нали искаш да сме равни?“ — подпитваше той, но тя усещаше, че му е драго, ако успее да докаже мъжкия си приоритет. Огъваше се пред него и той го схващаше. Разтегливи като дъвка се оказаха категоричните ѝ решения. Той внимателно следеше този процес, съветваше я да бъде такава, каквата е, но и още мъ-ъничко по-борбена. Провокираше у нея аз-ът, егото, създаваше почва то да поникне, а да разцъфти — това ставаше постепенно. Никое цвете не разцъфтява с покълването. Ех, ако не беше онова толкова властно негово мъжко его, с което

той, без да осъзнае, я подтискаше, тя щеше да се разлисти побързо. Но има ли човек безпогрешен?

Тъй както я съветваше, за да я изведе към върховете на непогрешимостта, така си и знаеше премълчаваните пред нея собствени слабости. Беше тръгнал навремето да покорява света. Какво остана от това стремление? Едната жажда към нещооправене неспокойно, със замах, с опиянение до самозабрава, с изпипване ювелирно. Но жажда и стремление равни ли са на възход? Една късна любов породи у него неочаквани пориви и надежди. Но Съдбата постави пръти в колелата на писаната му пееща каручка. Опита се да препусне по волните пътища както на младини. Но не би. Талигата шарена я запираха камъчета.

Трябваше да ѝ каже за недомлъвките от „доброжелатели“.

Направи го предпазливо. Получи поетичен отговор:

*Летяхме със криле на пеперуди,
оплетени в любовната магия.
За да опазим това късно чудо —
от сянката си защо да се крием?*

*Прекърачихме условности, съвети
прегърнахме сърдечното си право.
Забравихме: любов и в тъмно свети.
На завистта храна обилна дава.*

— — — — —

*Приседнали на двата бряга,
те брод не търсят, знаят — няма.
Тя — тиха, доверчива, цяла е в лъчи.
Той със очи говори, пита
и повече от всякога мълчи.*

*А между тях тече вода —
дълбока, чиста, силна.
Стоят на двата бряга примирени,
от време и пространства
разделени.*

*И само долу
образите им нехаят —
животрептящи, отфазени,
в прегръдка те са слени!*

Тогава, след трудния разговор с недомлъвките, Мира сънува сън. Винаги, когато сънуваше Него, сънищата ѝ бяха знамения. Не само израз на преживяното, но и предчувствие за добро или зло.

... В неразсъмнал сумрак телефонът ѝ звъни. Ще я чака на тяхното място с колата. Защо по това време, по тъмни доби? Ами за да не ни видят „делките“. Въпроси и отговори барутни. Няма време за размисли. Тя търси в тъмното да облече нещо, не може да намери. А при нея спят и децата. Защо са тук? Трябва да излезе тихо, да не ги събуди. Нахлузва някакъв панталон и блуза. Но къде

са ключовете ѝ, за да отключи и да излезе? Проклетите ключове... Едното момиченце се събужда. „Дельо, къде отиваш?“ Успокоява го — сега ще се върне. То заспива. А ключовете били в ръцете ѝ... Тъмно е навън, жива душа не се мярка. Ни капитан, ни кола... Защо не ме дочака? — приплаква ѝ се. Колко са горделиви тия мъже! Кучета улични се появяват, заобикалят я с ръмжене. Ако се нахвърлят върху ѝ, ще я разкъсат. По-бързо да бяга от това магьосано място! Студено ѝ е, зъзне, не си е взела връхна дреха...

Събуди се изплашена. И прозря: нещо ще се случи между тях, някакво разминаване ще има, раздяла или що?

ТЪЖНО — ГОРЧИВО

Когато капитанът — боцман слезе от кораба, проблемите му се задълбочиха. Конфликти, настръхнали погледи заради разредените им срещи, с което той се опитваше да залъже махалата. Но това засилваше напрежението между двамата. Какво да стори? Да продаде апартамента и да се пресели другаде? Но беше човек уседнал, не свикнал да хвърчи като кукувица от гнездо в гнездо. А и Мира ще си остане тук — може ли да не прескача до нея!

Имаше си и друга болка. Любовта си беше любов, а битовите батаци — съвсем друго. Създаден бе само за мъжка работа, женските къшнотии не му идеха отръки. Докато имаше жена вкъщи, макар и разпиляна, макар и хаотична, лекомислена и всякаква, все пак нещо имаше на софрата. Чистенето беше територия на Янка, оная, дето купи завесите. Но домакинята създаваше впечатление, че слага ред в дома си. А сега... той се мотаеше в някакъв лабиринт, от който нямаше изход. Пазеше се, внимаваше, държеше на мъжкото си и капитанско реноме. Де с ум, де с хитрост, де с тактики свои си успяваше да се пребори с що ли не. Сега не можеше да се оправи в бъркотията домашна. Записа детето на стол в училище. Ами вечер? А в събота и неделя? „Тате, веднъж мама сготви пиле фрикасе по готварската книга“...

Разлистиха книгата, но ядоха пиле с полусварена брашняна каша на бучки, които полепваха по небцето. Татко можеше само яйца и салам да изпържи. Реши да сложи ред поне за миенето на съдове. С дежурство по списък. Де измити, де мазнички, де избощо

непипнати, че дежурният имал да се готви за контролно или пък другият бил неотложно зает някъде си. Съдран анцуг, скъсана фанела — всяка вечер по някакъв сюрприз от надеждата бащина. Днес бяла, утре черна макара се търсеха под дърво и камък. „Защо ме тормозиш, бе дете?“ „Аз си мислех, че ти всичко можеш, бе тате...“

Тъжно — горчиво. Внимателно скривано от очите Мирини. Но те не бяха две, а четири — виждаха и невидимото. Принасяше тя блюдо с кюфтета или сладкиш някакъв. Но той не я посрещаше с благодарност, а с укор:

— Не може твоето слънце да огрее на две порти. Не си товари колата, ще се прекатури.

— Ще извикам неволята — отговор в неговия стил.

— Слушай, Мирко — поде той тихо и кротко, но тя инстинктивно почувства някаква заплаха в тая миролюбива кротост.

Загледа я и с любов, и с мъка. Тия развети коси, тия загадъчни очи, изкусно удължени сенки, които ги правеха бадемови, бялата пътечка в тъмния кичур... Съвзе се.

Трябвало да запушат хорските уста, подмятали му, дете не било добро, когато вълк единак си точел зъбите за младо невинно агънце. Пък ако имал жена в колибата си, щял да бъде като всички, униформен и нямало да го гледат като върл хайдук. Людете искали всекиго стандартен. Те можело да кривват по тайни пътечки, ама иначе зорко следели около тях да няма друговати. Мира кимаше по инерция — уж разбиращо, но се укоряваше: „Защо те свалих от кораба, Капитане?“ А можеше ли иначе?..

Той пак беше спестил, премълчал, пак подаваше на порции лошите новини. Не разказа за повторната си среща с оная „вестителка“, която му бе пресякла пътя. Започнала бе с похвали — какъв грижовен баща бил, по-добре от майка си гледал детето, то кой ли в блока не я знаел оная каква писюрана и въртиопашка, да ме прощавате, била, дете се вика. Даже по-хубаво, че се отървал от нея. То Господ щял тъпкано да ѝ го върне. Само че... Лесно ли било за мъж и къща да върти, дете се вика, и дете да гледа, пък си има и работа, нали трябва да припечелва... Пък то в една къща има толкоз залисии, дете се вика, ами що ли не вземе да се сбере с някоя скопосна жена! На — Янка — чистница, сваятна женица, теглила, горката, с един непрокопсанник, и бой яла от него, и тормоз пиянски — да пази господ! Пък и сама е — ни дете, ни коте, дете се вика, ще приглява неговото като свое.

— Ще си видиш рахатя, г-н Попов, дето се вика. Ако речеш да я прибереш, санким, и къщата ти сайбийка ще види, и детето ти като хората отгледано. Не казвам, че нещо сега не е... ама вчера го мярнах случайно — поокъсан анцуга му, горкото, то приляга ли на мъж кърпеж... Сбирането с хора става, дето се вика, г-н Капитан, нали така...

Избълването беше весден пред очите Асен. Настръхваха един срещу друг баща и син.

— Да не съм ти слуга! — репчеше се наежено малкият мъж.

— А аз да не би да съм! — не отстъпваше големият.

Барьерата между тях. Препятствия без мостове. Мирис на барут. Гнездо на оси. Война, в която никоя от страните не поемаше лулата на мира. Бащата нямаше изход, освен... този на свахата

Мира отдавна беше отказала. Тогава?

Склонността към решение се подсилваше и от една постоянна тревога: неговите и нейните години, вероятността тя да се увлече по някой росен-пресен. Беше млада, закачлива, жизнена. Често го „хващаше в крачка“ — уж тръгнал по важни делови, неотложни негови си неща, но тя го омайваше с някой стих и магьосана прегръдка. „Не ме подсторвай, момиченце“ — опитваше се да се съпротивлява той, но къде ти... Ами ако се намери друг на нейните години, който... Дали затова тя не бе му отказала навремето, защото се колебаеше в избора си? За себе си бе сигурен, че нищо няма да се промени в душата му, но за нея... Нараняван бе вече от една жена и това го правеше недоверчив към всяка друга, даже когато тя се наричаше Мира Златанова... Даже ако е с лястовиче крило в косите, даже ако умее да омайва със славееви песни... Подгрязваха го съмнения. Докато отраснали децата... Колко вода щеше да изтече през годините? Като порой, който събаря, руши и хора дави. А докато чака да отминат вихрите, няма ли да го отнесат битовите му порища и да го отдалечат от детето? А само то му е останало от илюзорния семеен живот, който уж се носеше по ритмични релси: жена, синче, дом... „Ка-то всич-ки, ка-то всич-ки“ — тракаха колелетата по релсите на неговия влак, който, уви, дерайлира. Ако се изгубят в пропастта бащата и синът, какво му остава? Закъснялата любов му донесе нещо непрехитно, топло и светло, но... несигурно за мнителната му душа. Защо тази любов не искаше да влезе през парадния вход на неговия дом? Само защото водеше за ръчица две сиротни човечета? Може и така да е. Ами ако не е само за това? Не искаше да губи нито любовта, нито детето си.

Тогава — компромис. Той обичаше царските пътища, но умееше и да се отбива по отъпкани коларски пътеки, засипани с листна тор.

Трябва да избере момент, някакъв ефирен момент, за да ѝ каже какво е решил — за пътечката, дето нозете хлътват меко... А дали няма да се окалят или да се намерят в джунгла или тресавище? Колебания, решения твърди и пак колебания...

— — — —

На пейката в болничния парк — потънал в себе си, един лесовски крал си спомни как отби царската каляска по черния горски път на своя живот. До него седяха и други в болнични халати. Но нему не бяха нужни раздумки старешки за илачи и болезки. Имаше си своя раздумка, запаметена в сърцето.

— — — —

Ухание на здравец в гората от столовати дъbove. Птички божии кълвяха от питката на любовта. Глътка вода от изворчето на обичта. Видение ли беше тя — неговата самодива — покачена на един клон? Шептяха листите букови, бълбукаше водата изворна, вятърът галеше косите ѝ там горе:

*Под слънце милостиво, светло,
и със очите на дете
се радвам на поляни летни,
в които цветен дъх расте.*

*Бълбука долу ручей бистър,
блестят водите му — кристал.
Ведно със слънцето от изток
денят душата е огрял.*

*И сине се във нея злато.
Аз радост съм. И вяфа. Звън.
И нося се безгрижен вятър —
като рисунка в светъл сън.*

— Сега си ти! — подвикна тя от горе.

И се понесе низ гората:

*Трендафилче, разговорче,
що побърза, та разцъфтя,
та разпъди момчетата -*

*кой по море, кой по поле.
Радиното първо либе
той отиде на скелята.*

— И твоето първо либе, момне ле, и то по скелята (пристан, значи), тръгнало е да си душа дави...

— Хайде още една — замоли се малко мома.

*Разиграло се Черното море,
на драм играе, на лист трепери.*

*Като играе, талази хвърля,
талази хвърля, гемии троши...*

„И твоята може да строши, боцмане клетки“ — самоиронизираще се Капитана, но за да отложи за по-насетне хабера към момата, от който можеха да му потънат гемииите, запя за кураж отново:

*Мафи моме, малка моме,
де си била дор до сега,
дор до сега, дор ту ѝ време?
В гофа ли си китки брала
или в поле перуника?
-Не съм в гофа китки брала,
нито в поле перуника.
Най съм била кфай мофето.*

*Седяла съм, гледала съм
мряна фиба как се мята,
как се мята и времента,
със уста си вода носи
да полива фан босилек,
да го берат малки моми,
да го вият вити китки,
да ги дават на ергени.*

— Че мрянката със солена вода ли е поливала босилека? — присмехулно се провикна самодива от дърво столовата.

— Е, и народът отбира от метафори. Има и друга една такава чудата — дето садили наред море лозе. Ама да остане за други път...

Мира бе метнала шареното чердже върху поляната и като слезе от дървото, хукна да си откъсне здравец, дето здраве носи.

— Чакай — спря я мъжът. — Ще постелим до дъбака, той е енергийно дърво. Опреш ли си гърба о него, поемаш сила от майката земя. Ей го изворчето — видиш ли — дето има широколистие, има и водица.

Речовито захвана да обяснява, че сме изсекли широколистните и сме засели борови — по-бързо растели, ама сме пропъдили водата, сега ще теглим от много акъл.

С някакъв хъс той тръгна из гората, назовавайки с латински слова дървета и растения. Мира загледа учудено: откъде тия познания?

— Нали съм лесовъд, бе. Поназнайвал съм това-онова, още не съм ги забравил, не ми се е изтрило съвсем... Не съм ли ти казвал?

Като напуснах семинарията, влязох в лесотехническия. От дете ме е влечало. Оня учител, дето стана причина да ми изкарат прякор „лесовският крал“, беше го забелязал и ми даваше мъгела — реферати по ботаника пишех, хербарии правех, още ги пазя — за детето. За нула време се подготвих за кандидатстудентския в лесовъдния. Изкарах го с мерак. Да, ама... работа ли било то — да скитосваш и да дивееш из горите — така наставяше моята — пък и с тънка заплатица... На мене ми беше хубаво, но...

— Някой ден може да чуя, че си бил и космонавт и няма да се учудя!

— Да ти кажа право — и небето ме е привличало така, както и на гората листето, както и морето. Видиш ли — продумах в рими. С каквото се събереш... Та за какво ни беше приказката? За широколистните и за иглолистните. Да не бъде криворазбран — борът не е лошо дърво. Пази съзнанието, енергията му успокоява, приучва на търпение. Семе от шишарките му е полезно за кашлица.

— Така ли? Да събера за децата...

— Пък ей оная ела — осикова я казват — е миротворно дърво, успокоява, насочва към добри дела.

Закачливата усмивка на Мира се превърна в учудване, после — в мълчалива благодарност. „Късметът те събра с тоя богат човек — говореше сърцето й. — Неспokoйно търсел себе си на толкова различни земни планети. Навсякъде с жажда за нещо ново. А постигнал ли е онова, за което е бил създаден? Кое всъщност е било то? Толкова ли е важно? Поривът е важен, с който се е изкачвал на всяко следващо стъпало с широко отворени очи и запретнати ръкави. Какво, ако не е достигнал върха? Нали, изкачвайки се, е изпитвал удовлетворение, каквото — дай, боже, всекиму! Като тоя планински дъб е той! Опреш ли се на него, поемаш от космическата му сила — могъща, вечна!“

ДЪБЪТ

*Когато буря пътя ми препречи,
от мълниците остри ослепях!
Препрвах се във корени подсечени,
ранена падах, виках, но не спрях.*

*Но тънък лъч очите ми отвори.
Лежах до дъб, от бури похитен.
Личеше си, че дълго се е борил.
Приел гърма, за да предпази мен.*

НЕВЪЗВРАТИМОТО

Мира Златанова престана да брои броилките на болничните нощи. Поизмъкнала се из черната дупка, сътвори бели стихове, когато божието косерче я просънваше в дрезгавите утрини:

ОГЛЕДАЛОТО

*Ах ти, сребристо огледало,
защо рисуваш образа ми друг?
Осъждаш ме за цяло и нецяло,
показваш ме, а не профонваш звук.*

*Показваш потъмнелите зеници
и по челото — вдлъбнати бразди,
там ноктите на хищни мисли-птици
оставили са моите следи.*

Но не показваш вътрешната пролет,

*събудена от късен нов живот!
И как същето и душата молят
да бъде златен неговият плод.*

Огледалото я връщаше отново назад... Имаше един ден, един слънчев ден в оная дъбова гора... Облаци закриха небето, стана студено и мрачно от предпазливи думи — мълнии. А току — що бяха вибрирали топли вълни...

За хората тя била светица, но можело да я мярнат за вещица, ако... Той нямал право да я опетни, защото... За да опазят скъпото, което е между тях, трябва... Той дълго мислил.. От стара коза яре бил, можел да се смугне из шубраците кога е на сгода... Криво устояният свят те кара да кривваш понякога... Пък и другото.. накъде вкъщи с тия две леви мъжки ръце... Янка чистачката помагала жената, ама.. Друго било кога я виждали да влиза да шета кога там била жена му. На прицел бил — сега забелязвали нея, и Мира... С очи и на гърба си бил тоя пусти блок... Не пасял трева той...

Думи — оси, отровни паяци. Щом Мира не била съгласна да се сберат, тогава... Някоя жена — коя да е, огрухана от живота, дете ще му е благодарна, че я е прибрал — да шета там... Пък те двамата — както си знаят. Хем ще запушат хорските уста върколашки, хем щял да се отърве от домашните бакии. С един куршум — няколко заека...

- Ще живееш без любов? По сметка?
- Точно така. Аз — на нея, тя — на мене.
- Циник!

Познаваше ли добре този мъж? Да я замести при него друга? Която няма как да не ляга в леглото му? Че нали е имал законна, която също... Сякаш не беше се замисляла за това досега. Беше поискал съгласието ѝ. Или да дойде тя в неговия дом, или... Капан. Клопка. Един порив трепна у нея. Да му каже: „Вземи ме, води ме в гори тилилейски, твоя съм, недей с чуждата!“ Но две момиченца се мярнаха пред нея, погледнаха я с тъжни очи... Даде го това проклето съгласие...

И ахна стъписана, когато видя един ден в апартамент № 7 синята работна престилка на Янка, домашните ѝ пантофи под нея.

- Тя ли ще бъде? Тя?!
- Никой никога няма да те замести, нито да те измести, Катеричко!

Ако можеше да влезе тържествено в неговия дом тя, вместо Янка... Ако можеше Капитана да я отведе далеч през морета и

океани... А щеше ли да тръгне?.. Ако знаеше, че той ще прибегне до
такова невероятно решение, щеше ли да го придума да слезе от
кораба?..

Как живях? — питаше се жената с посивелия бял кичур, потънала
в болничната възглавница. И пак измъкваше спасителния бележник.
Той крепеше крехките ѝ сили:

*Пътник съм късен в есен омайна,
листо на клона, само останало.
Преди да мина тихо в безкряя,
думи — пчелици бързам да хвана.*

*Медът им сладък да ме нахрани
и да подготвя душа за вечност.
Медът заръбва тежките рани,
донася радост в дни бързотечни.*

*Сякаш съм скършена, болна череша,
сякаш съм паднала от удаф птица.
Всичко живяно дотук ли беше?
Живях безмълвна като зеница...*

— — — —

*Зад мен е всичко — младост и любов.
Сега душата със последна глътка
приема като ръдък благослов
тфошица предзимна топла тръпка.*

*Откривам там една голяма сладост,
във клоните забравен късен плод.
А той — каква горчива радост —
дарява ме със още миг — живот.*

*И грея се на този лъч последен,
грижливо пазя тихия му плам.
И галя го със поглед предан —
така човек забравя, че е сам...*

В съмналото онова пиле пак извиваше гласец. Синята престилка,
Янкините пантофи... Тогава — отчаяна, обезверена, Мира потърси
една гадателка. Коя ли измъчена душа не го прави?

— Открита жена си ти, пръскаш добра енергия около себе си.
„Всеки може така да те поласкае“ — помисли си Мира. Но след
малко изтръпна.

— Две деца, виждам ги край тебе. Не си ги раждала ти. Майка
им гледа от Горе, благодарна ти е...

Един мъж... не живеел до нея, друга жена имало в дома му, но
тя не била в сърцето му... обрънат бил към Мира. В минал живот

били брат и сестра. На зелена поляна... Работлив, събира съчки, после копае, лови риба. Мира била по-голяма от него, непокорна... а майка ѝ искала да сломи непокорството ѝ, страхувала се да не увлече и брат си, а те с него много се обичали. Проклела я и я прогонила. Сега кармата идеала от майчината клетва. Разделила ги е двамата в този живот — срещнали са се, но не могат да се съберат. Но това, че отглежда тия деца, отнема от клетвата, очиства кармата... Затова в сегашния си живот не била борбена — като противоположност на някогашния върл характер.

— Може би някога — в този живот или в друг... — виждам ви двама, но не ми се казва точно кога — загадъчно шепнеште Гадателката.

Кога ще е това миражно „някога“? И дали ще го има — след век, два, три? А този живот тя го живееше Сега!

Мириното цвете посърна и клюмна. Янкиното се раззелени и цъфна на капитански прозорци. Янка наперено отключваше апартамент №7. Мира нямаше ключ от тоя дом. Имаше ключ само за сърцето на неговия стопанин. Късите Янкини крака почукваха с важни точета, върху червените кърпосани коси бе положена и капела.

Мира безшумно, с въздъх, крадешком бързаше да отmine...

Срещна веднъж Капитана на входа — внасяше нови мебели. Опита се да я спре, тя уклончиво избягваше срещи. Заета е. И утре, и до края на седмицата, и въобще.

*Недей, моя трудна любов,
Ничие небе не е безкрайно синьо.
Недей, моя свидна любов!
Лялото глухарчево ще мине.*

*Недей, моя късна любов,
никой път не се минава леко.
Недей, моя болка и зов.
Без достойнство какво е човекът?*

*Не очаквай във пътя ни нов
да ме видиш пред теб на колене.
Недей! Пожали ме, любов!
Само туй не поисквай от мене!*

— — — —

*Загубихме ли ясната следа?
Защо не блесна лъч да ни посочи,
че несъзнателно вървим към беда.
А болката във гърлото клокочи.*

*За никъде не бързам вече.
И никой не ме чака.
Посрещам самотата вечер
със болка неизплакана.*

— — — —

И глътка надежда:

*Посрещни ме. Идвам от далече.
Много път до тук извървах.
Виж — навънка слиза тиха вечер
с кротък залез и безгрижен смях.*

*Посрещни ме. В тези дълги ноци,
бродих все по сребърни поляни
Сянката ми там се скита още
от седефна пъстрота огряна.*

— — —

„Посрещни ме...“ Стихът недовършен замря.

Змийски езичета виеха край нея. Не прие ли той спокойно отказа ѝ да се омъжи за него? Знаел е, че тя ще му откаже и този път, но вината ще си остане нейна. Какво ли не си мисли една отчаяно — влюбена жена... Само стиховете ѝ оставаха. Никаква любов повече! Никакви мъже!

Но един ден... Трохи — надежди, разпилени по земята божия...

Ще я чака. На тяхното си място. Нямаше сили да му откаже, както си беше намислила по сценария, отдавна подготвен. „Моя трудна любов... посрещни ме... загубихме ли ялната следа...“

Всички терзания се стопиха. Всички болки отболяха. Едно толкова нейно мъжко рамо! Една толкова негова крехка Мира... Те ли летяха на възбог или синевата космическа се снишаваше до тях и трептеше в нечи теменужени мъжки очи, слязла по една бисерна пътечка в нечи развети коси? Значи не е обикнал Янка? Значи не го е заменила Мира Златанова с някой младеж? Двама. Тук и сега. Единствени. Вечни.

Но животът не се движеше все на възбог.

Като слезе от кораба, работеше... Тя не разбра точно какво. Йес капитанско, йес боцманско. Нещо из параходството — момче за всичко бил. Иронични недомлъвки. Като тръгнаха съкращенията, „момчетата за всичко“ ги шътнаха най-напред. Вредил се в някаква фирма, поизчуквал и частно. Бачкатор. Като мравок. Обаждаше ѝ се припряно, че отивал в командировка — не се знае за колко — ако я улучи вкъщи, преди да тръгне. Ако не... „Надяваш ли се Калино, бачо ти Кольо да дойде“ — припяваше ѝ телефонно след някое време, което не се мереше с човешки мерки за дни и седмици.

Две странички в карирания бележник. След срещата „на възбог“:

*В мойта песен гълъбът живее.
Милва ме липата с цвят и лист.
С утфо ми светло се родее
и за него свети синя вис.*

*Гукне ли, аз тръпно знам, че може
да достигне она връх висок,
песента ми — гълъбово — сложна
да дафи на слънчевия бог.*

И след неговите неведоми отсъствия:

*Всеки в пътя поотделно,
всеки в своя тишина.
Ясно ни е до пределност —
скри се нашата луна.*

*И ще бъде тъмно, пусто.
И при тебе. И при мен.
Ще е хладен — ще почувстваш
този най-разделен ден.*

Стиховете се раждаха черни — почернели или умираха неродени...

До решението: „Гледай си работата, Капитане! И една жена може да изпсува по мъжки. Не ме търси повече! Не ме търси, умрях!“

И в един миг — те-лефо-нът! С един прошепнат копнеж:
— Речи ми нещо духовно!

В сърцето ми опънатата струна *Нетленното усмихнато ме гледа.*
когато ненадейно затрепти, *И слънцето ме милва със лъчи.*
надигам се небето да целуна *Но в тази мъничка открадната победа*
с душата си,препълнена с мечти. *Едно тревожно птиче в мен мълчи.*

— Ще запее то пак, Гълъбко, ще запее. Гукай и ти в усой, Гугутко.

И песен телефонна се понесе:

*Сън сънувах, Севдалино,
сън бълнувах,
сън за тебе, Севдалино, сън за мене,
че станахме два гълъба...*

— Сега трябва да вървя, че ме чакат долу едни субекти. Свирукат отдоле: „Хайде, Попе“. Две и две не знаят завалийките, колко е, о мене се държат сиромашките, какво да ги правиш, гледам да им помогна да си изкарат хляба.

Какво точно правеше, на кого помагаше и на кого не се даваше — Мира никога не разбра. Парливите диалози за същността на егоизма и алтруизма не свършваха. Той ѝ подари книгата на Киршнер „Изкуството да бъдеш егоист“, тя я изчете и попита може ли човек да бъде абсолютен егоист, той такъв ли е, нали покровителства тоз-онзи, само за себе си ли мисли? Асен пак се изстъпи: отговори със „случка“:

— Връщаме се веднъж от плаване. Близо сме до бургаското пристанище. Корабът натоварен, пълен. Някъде към 3 — 4 часа

сутринта беше. От вълнение ли, че пристигаме, от заплесия по сънено време ли, дежурният офицер, който подава команди на рулевия, не направил точни изчисления и не щеш ли — корабът засяда на плитководие — ще рече на пясъчна плитчина. Подаваме сигнал ес-о-ес за всеки случай. Обаче услугата от страна на друг кораб се заплаща, а това е стойността на товара, който пренасяме. Капитанът е на ясно с това и не бърза да поиска такава услуга.

Мира слушаше отегчено. И тя беше наясно, че нейният капитан се увлича и че тая история няма да му влезе в работа за целта, която уж си е поставил. Не го прекъсна, мълчаливо се стараше да следи развитието на фабулата. Продължиха обяснения за това, че ако капитанът съумее да улучи приближаването на най-високата, така наречена девета вълна, която можела да вдигне кораба, щяла да подаде команда „Пълен напред“ или „Пълен назад“ — според обстановката. Тая вълна щяла да ги изтласка от плитчината и щели да спестят огромна сума, която биха дали на притеклите се на помощ.

— Нашият капитан бдеше с четири очи да изчака спасителната девета вълна — повиши тон Асен. — А двама от моята палубна команда — двама апапи, дето от тях морски хора никога нямаше да стане, бях ги помирилсал отдавна, гледам — приближават се до капитана. Бяха си купили автомобили и ги пренасяха с тоя рейс. Питат имало ли начин да се направят застраховки на колите, щото при тая ситуация!

— Дръпнах ги настрани, — продължи той — за да не отвличат вниманието на капитана с такива глупости и им думам: „Колите ви са застраховани момчета, няма страшно“. И аз тогава превозвах моята Пена. И на ум не ми беше дошло за това, което те... Не стига, че безплатно ги пренасяме, юрганите ни горят, те търсят бълхата в тях... Егоизмът на тия двама галфони е вълчи егоизъм, озъбен. Ние сме в опасност — и хората, и стоката, а те, барабите му с бараби... Така го разбирам аз егоизма. Ето ти пример, исках да кажа, за върл егоизъм...

Мира мълком си взе назад порочните мисли, че примерът не бил подходящ...

Нейният човек разпалено продължи:

— А ние с тебе разглеждаме обратната страна на човешкия егоизъм. Мислейки за другите, трябва да мислиш повечко и за себе си.

Иначе хуманността ти е погрешно разбрана. И аз бях такъв

хапльо, в семинарията, нали ти казах...

Размисли разнoboйни... За егоизма — в житейските лабиринти. Но в любовта? Нова тема за дебат.

Веднъж Мира Златанова (в своя си стил) влетя с всичките си емоции при него. Не била спала тая нощ. Прочела как някой си убил жена си — не му давала развод, за да се ожени за друга, която обичал. Тя пък платила да убият мъжа ѝ. И какво след това? Ще съберат нещастните си животи и ще бъдат щастливи? Това любов ли е? Нали истинската е чиста и красива. Красива, защото е благословена свише. А ако се ръководи от сатанински страсти с див егоизъм да заграбиш нещо за себе си, като окървавиш ръцете си — това може ли да бъде в името на любовта? Няма ли между двамата да се мяркат виденията на мъртъвците и да ги смуцават в най-съкровените мигове на близостта им? И в най-светлите им празници?

„Те“ не се събрали — осъдили ги на дълги години затвор.

— То е принудително според закона — трептеше Мира, — но ако законът не беше открил, че те са престъпниците, как щяха да консумират тая гадна, долна любов?

— Родена е от егоизъм, но има и друго — намеси се най-после той, изчаквайки търпеливо разтресените от преживяване емоции на Мира. — Такива хора са примитивни, с необработени чувства. Нещо сбъркано има в живота им. Не знам какво точно изпитват, виждаме само престъплението. Те са нещастници, лабилни са и търсят опора в някоя сродна личност, мисля си. Вкопчват се в другия, но са впримчени „законно“ в брака и озлобени, отчаяни, избират престъплението. Заслепени са само от тъмни страсти поради някакви обстоятелства, животът им е объркан, а те са безсилни да се борят...

Поддават се на тъмни страсти. А после? Ще живеят ясно и чисто? Щастливо? Не. Такива вървят все надолу. Нещо им е липсвало на такива нещастници, куцало им е. Поразена е духовната им имунна система. А това, че ще бъдат наказани със затвор — това е решението, но по-добро не сме измислили...

Мира се стресна, но не се издаде. Не беше ли и тя така ранима? Липсваше ѝ какината твърдост, мамината упоритост. „Малката“ растеше под техните яки криле, но все крехка, огъваща се. Той я упреква за настроенията, които раждат елегични стихове, но...

С децата беше друго — сама вземаше решения, сбираше сили и

енергия. Защото трябваше. А не трябваше ли да бъде такава и с него? Защо я разяждаха черни мисли? Защото любовта е ранима? Само за това ли? Коя съм аз? — питаше се тя.

*Когато пристъпих прага на света,
при мен се наведе брезата.*

*И тръгнах през бистри реки и бърда
да меря със кфачки земята.*

*И дълго се лутах, но ясно видях
ръста на доброто и злото.*

*Напразно ли своите песни изпях?
Не мисля. Аз вярвам в доброто.*

Тя се опомни и се заслуша, върна се към неговия спомен от семинарията:

— Не може да се пишеш християнин, когато виждаш, че ближните те прецакват. Будала си и толкоз... Имаше едно селско момче на кораба, пак в моята команда. Учех ги като баща „Първом, внимателно трябва да се остърже ръждата на палубата, им казвам, после се нанася основата и се полага боята и то не на дебел пласт, урбулишката.“ Това момче ме гледа в очите, поема, драго ти е да му показваш. Ама понеже беше хрисимо, някои типове го навикват, пробутват му и техния дял за работа. Взех го под контрол. Научих го да бъде малко егоист, да не се дава.

— ... И един друг младок — като бях в Либия — в моята строителна бригада беше. Сиромашко, тръгнало да изкара някой лев, че щяло да се жени, къщичка да си струпа, е и кола, ако може. Да, ама... Днес дало някому на заем, утре — друг уж бил болен, та му поискал... Отворих му очите. „Без булка ще остарееш, бачовото, думам, че и със съдрани гащи може да останеш“. Окопити се после. Та такива работи.

На това момче „отворил очите“, на друго помогнал... Някакво педагогическо зрънце носеше у себе си. Когато то покълваше, той го даряваше с обич някому, комуто бе нужно. Дали това не е било призванието му? За кой ли път Мира търсеше коренчетата на неговите призвания...

Проблемът с егоизма беше вече излекувана рана. Но проблемът с жената между тях, трудните срещи, наложителните паузи — беше трън, забит дълбоко в техните отношения. А ако един трън не се измъкне навреме, бог знае по-нататък няма ли да се изроди в нещо си.

Болният мъж се връщаше към онези трънливи времена... Потискали те, Орехче, моите стратегически предвидливи мълчания, паузи, наречени от тебе. А мене не ме ли потискаше твоето фанатично очакване? Женската настойчивост понякога отблъсква,

стагнира мъжкия порив към делова освободеност, която не търпи ограниченост в дни и часове. Мъжкото его не понася женското „Идваш ли, чакам те, нямаш ли сърце?“ Не върви в нашите рационални времена. Пък кой знае, може би във всички времена Адам и Ева са си били такива. Ако можеше нещата да се връщат назад... Или да започват отначало... Къде си, Ластовичко?..

Синигерчето отвън също питаше: „Къ-де си, къ-де си?“...

СВЕТУЛКИТЕ НА СПОМЕНА

Светулките на ония времена проблясваха и пред Мира върху бялата възглавница — извор на отминалото преживяно.

Една женска душа, препънала се пред прага на Преизподнята, преосмисляше пречистена. Спомняше си неговите недомлъвки, че може би причината за „паузите“ е у двама им. Онова бръмчащо стоного и стокрило озъбено Нещо, загадъчно и невидимо заставаше между тях.

Искал с нея да се чувства свободен. Мира се е превърнала в чакалня, а по-некомфортно се чувствал той — дето държи дявола за рогата! Пък се оказва жертвата!.. Защо не го разбра? Естествено че се е чувствал закрепостен при Янка, а е търсил волната си мъжка свобода при Мира! Но любовта на жената си има свой съкровен свят. Колкото и проблеми да има извън интимния си мир, жената не може да се откъсне от мисълта за любимия човек, за шеметно преживяното с него. А мъжът е обсебен от свои си развихрянния делови.

Всеки от тях не можеше да вникне в егото на другия. Всеки от тях — със своя си маска... Метаморфозите на загадъчната човешка същност на половете...

А между паузите един млад колега се беше завъртял край Мира. Симпатичен, веселяк. Друг я преследваше за записки, че нейните били най-четливи. Още един... Шчо ли не вземе да си мръдне пръста! Може би ѝ е нужно нещо ново, необременено... Но защо ли не го мръдваше проклетия пръст!..

Оня, дето я преследваше за лекции, се появи ненадейно — като сянка подире ѝ. Взел изпита — да почерпи едно кафе! Хайде, не сме толкоз диви, от едно кафе няма трамвай да мине отгоре ни — както казват някои... Но докато пиеха кафето, нейните очи му

казаха да си върви по пътя, че не са си лика — прилика. Момчето разбра.

Довлече се една вечер веселякът с разни почерпки — сестра му родила, станал вуйчо, имал повод да почерпи и той. Е, честито, но такива неща се празнуват сред близки — подчерта Мира и побърза да изпрати вуйчото да бие тъпана на друга порта. Ами ако се беше появил свойски Той — какво ще обяснява на ревнивата му парена душица!.. След веселяка седна пред белия лист:

*Самотата капе в създи.
Самота неутешима.
Памяк с мрежата пълзи
и вещае дълга зима.*

*Всичко вече преживях.
Свято, чувството затихва.
Всичкото, което бях,
днес заплащам с тежка лихва.*

— — — —

*А бледите звезди лица обръщат.
И славеи загадъчно мълчат,
и зимата в душата се завръща,
отворила на студовея път.*

— — — —

Хипнотично ли беше привличането между тях? Съдбовно ли, кармично ли? Въпреки неговите „хватки“, въпреки нейните укори. Въпреки. Но близостта им беше крадена. От времето, от живота. И това наслагваше горчилки. Търсеха вина несъществуваща. Душите им бяха скопени. Обвиняваха се взаимно, а не можеха да се разделят.

*Душата ми неистово трепти,
размазана в житейската картина.
Любовта... Защо ме посети?
Докосна ме със болка и отмина...*

Мира бе светулчица в неосветения му път и той се устремяваше към нея олекотен, въздушен, за да се превърне и той в сияние чрез нея. Но все по-често поемаше към нейните друми с мъчително премислени обяснения, с натрупана болка. По-добре да не отива, по-добре други път... Не беше разбрал, че тя също се стреми към своята женска освободеност и се дразнеше от неговите опити да я моделира „Аз от глина ли съм? Защо не моделираш титулярката в дома си? Искаш да ме превърнеш в амазонка. Но родена ли е, Капитане, всяка жена за амазонка?...

Някога, опиянен от моята магия, ти се преобразяваше, пееше ми своите морски песни и ми говореше за дърветата и цветята

като Горски цар. Но хилядите невъзможности валяха поройно върху нашето огнище през годините и то тъжно гаснеше. Ти се капсулираше. Скърцаше морски пясък в зъбите ти, но какво можеш да направиш, когато ти беше манипулиран вече от две жени, беше „употребен“, а аз бях далеч от тебе и не можеш да ти помогна, да те спася... Затова:

*Не ме търси. Аз вече си отивам.
Сълза в очите няма да трепти.
Ще ме прегърне самотата сива
и само спомен ще си вече ти.*

*Разкайно недей ми шепна.
и не протягай молецо ръце.
Не може от любов да трепне
веднъж обърнато сърце.*

— — —

Кафето... На дамско парти. Силует на мъж в чашата на Мира. Обърнат към нея. Тя не вярваше на кафени поличби, но този път наистина „видя“ мъжа в чашата си. „С маска на лицето е“ — посочи гледачката, - отворен е към тебе, но е потаен, гледа те през маска, не ти доверява всичко.“

Знаеше го Мира този маскиран кукер, добре го познаваше. Колкото и да се прикриваше зад непроницаеми маски, в мигове звездни захвърляше маскарадните доспехи и лек, въздушен, пречистен, политаше на възбог. А колкото Мира да се огъваше във витиеватите Асенови помисли и да протестираше срещу метеорните му появи, в мигове звездни и тя захвърляше укори и омерзения и политаше към него в самодивска кошуля.

Без въпроси. Без обвинения. Тя му прощаваше. А имаше ли какво да си прощават? Онова митическо Добро нещо пробождаше с копие настръхналото Зло, застанало страховито между тях.

Поемаше ръцете им Любовта, сплиташе ги на венец, те пламваха от допира си, пламваха и лицата им, а сърцата — има ли думи за тях? За Мира любовта беше простото щастие да бъдеш на тая Земя. За Капитана любовта беше деветият вал, който може да те погуби, ако не умееш добре да плуваш. Но ако умело се бориш със стихията и ловко избягваш подводните рифове, тогава си спасен. Различни гледни точки. Които се пресичаха в една обща. Мира романтично го примамваше: „Когато нозете ти сами те поведат към мене, когато сърцето ти затупти само за мене — тогава ела.“ Капитана трезво я съветваше: „Стъпвай здраво на земята, момиче, пък аз съм до тебе, не ме ли виждаш като видение, реално?“

Къде си, лесовски кралю? Божията птичка от дървото отчаяно писукаше: „Къ-де си?“...

— — — —

След раздвоения и разтроения интимни, след терзания по изпити студентски и занесии по децата, и след какво ли още не, Мира Златанова побързваше към заветното домашно кътче — да откъдне, да постеле на душата си за отдиш. Но ето че намираше на масата си рисунчици. Озарения. Слънчице с усмихнати очички, дръвце пъстрооко на цветна полянка, от която две момиченца са набрали есенен букет и едва го придържат с тъничките си ръчици. „Много те обичаме. На камък се спъни, за нас си ти спомни“ — изписано под картинката. Каква ти умора! Какво ти отчаяние! Съсипните се изхвърляха през есенния прозорец:

Есента в пицна одежда
ме среща усмихната днес.
Крача през нея с надежда,
търся опора, адрес,
да намеря онази идея,
станала хляб и вода -
да открия на дъното в нея
за радост човешка следа.

И тогава духът и плътта
ще окъляят отново душата.
С благост, дошла от виста,
ще прогоня за миг самотата.
Щом политна със мисъл отвъд,
дето в нощите само сънувам,
ще усетя, без тежката плът,
че живея. Че тук съществувам.

Друг път — нова картинка — море, лодка и в нея — една добра леля и две момиченца се носят по безбрежната шир — създава строфите:

Заслушана в душата си тревожна,
дочувам все борики да шумят.
Пътеката сивее невъзможна.
И само глафуси над мен крѳжат.

Морето ми напомня мълчаливо —
не може да е прилив цял живот.
След слънцето небето слиза сиво
Но всяка есен сипе щедър плод.

Бери! Побързай! Времето не чака.
Нанизвай мъдростта ѳ ред по ред.
Часовникът виновенно, но потѳква.
Килийките очакват пчелен мед.

— — — —

Един тих следобед...

Той: - Прибра ли се най-после?

Тя: - Търсил си ме?

— От три до пет и половина. Отвори ми се един мегдан, ама кого да намериш?

— Съжалявам.

— Думичка дежурна.

— Нямахме уговорка.
— Не.
— Не съм виновна.
— Някой да е казал, че си?
— Ако знаех, нямаше да изляза.
— Сигурно.
— Хайде да не се дразним като деца. Всеки си има някакви ангажименти и няма начин да не се кръстосват невъзможностите при нас.

— Така е. Случва се. Хайде, чао.

„Всичко отиде на кино“ — тъжно разбра тя. Тия пусти мъже!

Когато той отсъства по мъжките си работи отвечан, тя не трябва да му се сърди, трябва да го „разбира“, но когато на нея се случи — той става тъмен облак буреносен. Неговите проблеми са суперважни, тогава жената няма право да се чувства обидена и пренебрегната, дразни се от това мъжкото его и определя женското поведение като съзливо и егоистично. Но ако мъжкото петльовско его е засегнато, дръж се земя! Жената трябва да си стои в полога, та кога ухажбюр Петльо има нужда от разтуха, от ласка — да ги получи на часа. Мира опознаваше мъжката гилдия чрез Него...

Дали се е прибрала „най-после“? Ако е печена, жената не понася такива ултимативни въпроси. Но Мира беше от непечените и кротко и объркано обясняваше къде е била, защо, за какво...

После сякаш схвана подтекста на онова гневно изречение и му се зарадва. Не беше ли изказано то като от съпруг, свойски — съвсем „съпружеско изречение“. „Прибра ли се най-после?“ Къде? Под общата стряха, нали! Думите, най-напред изправили на нокти Мириното свободолюбие, което и тя упорито се опитваше да брани, по-късно я стоплиха. Надежда ли някаква носеха на крилете си? Или самозалъгване на две души? Знае ли човек...

— — — —

Едно добро тихо свечерение, предвещаващо Мириното рождение. Той извади из бездънни джобове вълшебна кутийка. Научил се е да подарява? Е, човек прогресирал... Часовник — знаеше, че нейният не работи. От друго тайно скривалище — още една сияйна кутийчица.

— Пръстен? Няма да си го свалям от ръката — да си спомням за тебе винаги.

— Няма да си спомняш.

- Ще си спомням.
- Няма.
- Ти ли ще кажеш?!
- Да. Аз не съм спомен, аз целият съм винаги у тебе, ти ме носиш в сърцето си, както и аз те нося неизменно...

И този път правото принадлежеше на мъжкото начало...

— — — —

Едно добро тихо утро. Не, утрото още го нямаше, беше на път след слънцето, показващо се сънено над морето.

Телефонът звъни на пожар. Мира скочи изплашена. Децата нещо?

- Сам съм.
- Добре ли си? Знаеш ли колко е часът? Имаш ли ум?
- Нямам и не ми трябва. Натирих го да пасе.

Синчето било на екскурзия, Янка отпрашила къде нейното село — Долни егреци. Че що не е звъннал в полунощ, в по-удобно време...

Той не искаше да се лови на иронията, която тя пущаше с рибарска въдица, зовеше я: „Ела“, но тя продължаваше играта:

- По тъмни зори с таласъмните, да ме урочасат?
- Аз ще ти бая, ще развалим уроките, куршум ще ти излея.
- Не си наред, има ти нещо. Тъкмо сънувах...
- Ела да ми разкажеш съня.
- Сега или веднага? Стига бе, спи ми се.
- Няма стига, има само още, още...
- Ще дойда по-късно, към осем, девет.

— Чак тогава? Колко е сега? Почти пет, то съмнало. Цели четири часа аз да се превърна в чакалня, както казват някои...А, светна ми червената крушка — някои индивиди забравят поради възрастта. Най-важното, аз затова ти звъннах! Измислих ти стихотворение.

— Сериозно? Я да чуем!

— Чакай да видя къде ми остана листчето... Да, под възглавницата беше. Нали не ми се спеше, взех калема да надращя едни сметки, той нареди думички. На един солук ги изкарах. При тебе така ли идват?

- Ти ще четеш ли?
- Ей сега, да се натъкмя на сцената. Добре, че не ме виждаш!

*Мое слънчево момиче,
много, много те обичам.*

*Протягам аз към теб ръце:
ти си моето сърце.
Лястовичко моя бяла,
в мойто сифомашко гнездо
долетяла, Мирко моя мила,
нека бъда твоята закрила!*

— Изненадваш ме — тактично премълчана оценка.

Но отсрещната страна си бе направила самооценка.

— Не ти ли прилича на онова от хлапашки години: „Ти си роза, ти си крем, ти си щастие за мен!“ Все пак мисля, че заслужавам скромна награда.

— Разбира се. Каква да бъде?

— Целувка?

— Имаш я.

— Ама не съм ли евтин? Май се минах... Чакам те, Гугутко.

— Имам работа, бачо. Трябва да ида до данъчното, да не изтърва срока за данъка.

— Те, данъчните, на мене заръчаха да събирам парсата, бачовото. Ти само ела...

— Ако не забравя...

Но телефонът ѝ му прошепна скришом друго: „Навлича шлифера върху нощницата и идва!“

Едва разбудил се, асансьорът я поведе към... „данъчното“.

После той тръгна да я изпрати — напук на стоката махала, още неразсънена. И си поиграха на асансьор — нагоре към висините с асансьорния лифт, надолу — към бездните, и пак, и пак...

Тя: „Какво съм аз за тебе?“

Той: „Това, което ми дава сили да живея, да се боря, да преглъщам горчилките, да бъда. Хората го наричат любов, за мене е — всичко!“

Дребните женски притеснения, за които ме укоряваш — дошъл ли съм на часа, забавило ли се е щастието ни — това за мене няма значение. Важно е онова голямото...

Тя: „Изненадва ме тая откровеност, все я стискаш в зъбите си“

Той не отговори. Имаше ли смисъл да се заяждат в тоя ефирен миг? Една целувка ги понесе в невидан и нечуван асансьорен танц — надолу — нагоре с лифта на щастието.

Детска радост или благослов свише? С виенското колело на мечтите... Случваха се и такива случки между тях...

И пак се зареждаха години, години... С бурни срещи и бурни

мълчанки. През които утехата за Мира беше в стиховете:

*Изглежда така съм обречена.
Във нощите си бели, лунни —
безсънието не ми пречи —
стиха си бързам да целуна.*

*И между двете си въздишки,
люляна в звездна въртележка,
със лекота аз думи пиша —
във късия живот човешки.*

*И уловила мъдрост в книгите,
във люлката на тишината,
със мисли чудни, недостижати
прогонвам аз студа. И самотата.*

По някое време Мира смени тактиката. След известна заетост в „държавни дела, капитански“ се обажда безсрамно те-ле-фо-нът!

Подпитва безсъвестно как сме. И чува, че всичко е наред. Че как щяло да бъде наред, когато „отсрещната страна“ мълчи!

— Нека си мълчи, ще го преживеем. Мълчанието си е негов проблем.

— Идвам.

А, не, тя излизала в момента. А довечера? Не знае кога ще се прибере...

— Ще ти звъня, докато ти проглуша ушите!

Ето, значи, как можело и по-иначе...

Нейният човек не носеше нито студено, нито безжалостно сърце. Дълбоко в това сърце живееше едно щурче, което заспиваше по време на всемирните тактически потоци на стопанина си, но винаги са пробуждаше когато трябва и настройваше цигулката си на мажорна струна. Чуваше го онова добро Нещо и изпращаше Чувството за вина. То полека вдигаше телефонната слушалка и я поставяше в ръката на Човека с маска. Но понякога — като божие наказание — отсреща — глухо мълчание. И то в неделя — в уречения ден за радости взаимни. Ден в който г-жа сервитьорката е на работа целодневно.

— Най-после! — изрича той Мирините думи.

— Нали се разбрахме, че сме птички божии, царю господарю! Щеше да ходиш в командировка?

Разминало се и той полетял на белия кон, но не би...

— Идваш ли?

То свършило вече, той не е айляк човек като някои...

„Пада ти се“ — наслаждаваше се тайно Мириният телефон — „да вкусиш от моето горчиво кафе на Очакването“. Но продължи

невинно — ходила на пазара за зеленчуци. Че тя целия пазар да е изкупила, на камион да го е товарила, пак щяла по-бързо да се прибере... Ама срещнала позната, че се отбили в едно кафе да си изприкажат кое-що.

Един мъж излиза, обрисва чаршията на кръст, купува, като отбере по-евтинкото и обратно — по други задачи. А една жена ще преброди с велико удоволствие тази същата чаршия, ще разгледа това, що ѝ трябва и онова, що само хваща око, па накрая ще купи и от едното, и от другото. Ако е с приятелка, ще огледат още веднъж шаренията, щото ей там — не видя ли — да се върнем, да ти покажа... После ще седнем на едно кафе...

Така е, Капитане! Дамата в твой дом и тя е от същото тесто замесена, защото и тя е жена. Бяха се засекли веднъж в кварталното барче.

„Къде ли е сега нашият общ мъж?“ — запита се Мира. — Дали е на чаша бира някъде? Едва ли. Бачка бачкаторът, не усетил сладостта на дребните човешки удоволствия. Тях получава само в едно сакрално кътче на 13 етаж. И по горските полянки. И край морския бряг. Само една жена му го даряваше, защото знаеше какво му липсва. Не, даряваха си го взаимно. За него беше достатъчно минутното щастие.

А Мира го искаше вечно...

Разкъсвана от противоречия, тя сънуваше кошмари...

... Излиза крадешком из неговата врата, но Янка ѝ препречва пътя.

„Какво търсиш при мъжа ми, кучко курвенска?“ Облещена, с деформирано лице, с червената като жарава каносана коса — сякаш ще запали пожар и Мира ще изгори в него... Мира хуква към асансьора, но той е заседнал някъде в джендемите, където е заседнал и животът на Мира Златанова. Спъва се по стълбите, по прогнили дървени стълби, стърчащи — като старата им къща, изгубва едната си обувка. Като дете се връщаше от училище в един пороен дъжд, жвакаше в калта, изгуби обувката си в пороя, разплака се... Същото усещане за безпомощност и беззащитност... Някой я замерва с обувката ѝ — Янка в жълта блузка и червена пола...

Друг път се промъква на сън из етажите, търси апартамент № 7, не може да го открие. Лабиринти някакви: Оглежда се да не я мярнат зли очи. Тропащи стъпки зад нея. Янчините обувки на кокили чукат в мозъка ѝ. На долу няма изход, нагоре — Янка...

— — — —

Събужда се в болничната стая. Не, не е сама. Оная, проклетата, назована Съвест, я души, ровичка в душата ѝ. „Защо не се омъжи за него? Тогава нямаше да те връхлитат кошмари! Кошмарите — това съм аз“.

„Огруханата от живота“ Янка намери най-после заслон, за който бе мечтала и се борила със зъби и нокти и под който няма място за тебе, Мира Златанова.

„Ти си излишна“ — пак ѝ шепнеше Съвестта със свити устни.

— Селско чедо съм аз — изповядваше Янка, когато беше идвала да чисти у Мира. — Навикнала съм на работа, не ѝ се плаша. От Долни егреци съм, може да си го чувала. Облъскана жена съм — на село от сутрин до вечер, в града се измъкнах уж за добро, ама не случих на мъже...

Тя била от Долни егреци, блокът им се намираще на улица „Долище“ — стръмнина лазеше от там надолу — било някога дол, бунище. Случайни ли бяха тия названия? Силата на словото? И силата на съдбата... Като символичното име на село Лесово, от дето беше абдикиралият горски Цар на Лесово. Не си ли пасваха двамата с Янка — две селски чеда, все „огрухани“ от живота? Какво търси Мира между тях? Тя — градско цвете в саксийка с крехко стъбълце ранимо — расло в какината оранжерия! Момчетата не смееха с пръст да докоснат тая едра кака, под чиято закрила растеше сестричето, без да заяква. Късно намери своя градинар, грижливо изнесъл коренчето му навън, посял го сред просторите. Приучваше го да изправи главица, за да устоява на ветри и бури. То надигаше стebълце и се опитваше да бъде смело цвете, но саксиените му навици го задушаваша и понякога то клюмваше. Особено когато градинарят по-дълго се отплесваше по други свои си градинарски работи. Тогава Съвестта се мъчеше да изрови корена.

Съвестта Асенова беше по-различна. Не го душеше с кошмарни сънища, не се опитваше да задуши избуялото цвете на неговата любов, подхранваше го да разцъфти. Даже когато Янка червенокосата с кокилените точета се подреди редом с тях двамата, тя не беше застанала между тях. Не бяха се събрали по любов, имаха с нея договорни отношения. Ако всеки ги спазва — добре, ако не — моля! Онова с Мира нямаше нищо общо...

ДВА СВЯТА

В два свята живееше той. С два морала. Което Мира трудно приемаше.

Не искам. Но ще дойдеш пак.

*Към мене ще протегнеш жадни длани,
за да разпръснеш дълготраен мрак
и с увещания да ме нахраниш.*

Обидата у мен ще се стопи.

*И ще загърбя думи и измама.
Но съвестта ми няма да заспи:
едва ли с теб ще бъдем двама.*

*Живея с дъруги норми и морал,
които ти не можеш преобърна.
По дъруг закон навярно си живял.
А него аз не мога да прегърна.*

Разбуди я славейчето на разсъвване. Излезе тихо из болничната стая да послуша, да я лъхне вятърът на спомените.

Капитана повтаряше някога една мъдра приказка, че с какъвто се сбереш — такъв ставаш. Нейното благо влияние върху него и неговото — върху нея. Но по-късно тя с тревога откри нечий друг отпечатък. Асен се бе променил. Не за добро. Разказваше възбудено и напористо как оправял разни бакии по селските имоти, нали връщат нивите, та се опитали да го прецакат. Отишли с Янка в Лесово, па се развихрили — земя е това, бащиния. От там се изстреляли към Долни егреци — тя по-малко имот имала, че се били навървили доста наследници, ама не било нищо, ще вземат кое що — брашно и каквото там дават. Продад ниви, купил лозе, Янка казала, че е по-изгодно, трампил ливада за овощна градина — да има плодове — рекла Янка. Останала къщата в Лесово, на три се дяляла — нали са трима с брата и сестрата. Един съгласен да продават, други — не, трети... То добре, че отворила уста Янка. „За какво ви е, рекла, тая съборетина, ще се скапе“. Имала тя един клиент в бара, търсел къща на село, че го намерила неговата разтропана съжителка, станал пазарлък на сгода. Е, дал ѝ някой лев, нали затова драпала, нямало как... Без малко да се сдърпат с брата и сестрата, щото Янка прекалила малко с лафовете си, ама нейсе...

Мира му отговори безмълвно:

*Разлюляло се Черното море,
на дърам играе, на лист трепери...*

Потъват ти гемиите, гемиджийо, не сещаш ли? Продавайте, като ще продавате, ама с добри сърца го направете. Свалете капа за прошка с тая „съборетина“, дето три люлки е люляла в нея майка ви, дето трима сте отгледали на чардака гларусчето Чочо, трима сте редили дъхаво дюли в собата за гости. Поклон сторете на тая „развалина“, дето ви е откърмила...

Да му го каже? Не, гемиджията потриваше доволно ръце, че е напълнил гемиите с добра стока и не виждаше буреносните облаци, които можеха да прекатурят алчно препълнените гемии...

Нейния човек го нямаше. Беше като един от ония „галфони“ с леките коли, дето в опасните мигове на живот и смърт се боричкали за застраховки...

Мълчанието ѝ го смуги. Не защото почувства неудобство от разгорещения си монолог, за който чакаше одобрение. Не допускаше, че няма да го получи. Сигурно се е засегнала, че тя не може да продума една приказка от него.

— Аз май прекалих с моите истории. Слагам си катинар. Хайде речи сега ти нещо. Знаеш какво...

Нямала нищо ново. Но за да избегне конфронтацията, която беше излишна — нямаше да промени нищо в неговите възгледи, зареди една от неговите:

*Повеј ми, повеј, ветре меглене,
по море силен, по поле хладен,
по море силен по гемиджийски,
по поле хладен на по жетвари —*

*да им фазкараш черни кахџри...
Разигра се Бялото море,
Бялото море и бели Дунав,
че е изфало, дџги фџрляло,
дџги фџрляло до синьо небе...*

— — —

Естествено, че не схвана алегорията. Позасмя се — бре, запомнила ги била...

Да го разубеждава? Да му доказва, че с какъвто се събереш... Говореха ли двамата с него за печалбарски истории преди Янкината ера? Колкото и да бе дискретен други път, сега не успя да скрие задоволството си от сполучливия избор на невеста. Която ловко манипулираше „независимия“ Асен Попов.

Покатерена на високи токчета, червенкосата дама от апартамент № 7 със самодоволно праметнато чанте през рамо, демонстрираше благополучие. Дантелена блуза върху басмяна пола, избелял памучен блузон върху копринен панталон. Бели обувки, черна чанта. Мира само я съжаляваше. Но с тревога забеляза, че нейният „стил“

се пренася и върху него. Сивият костюм, нейната вратовръзка, мекото бомбе — къде изчезнаха? Неугледни якета върху му — я копче виси на конец, я шев разпран... Как ѝ се искаше да зашие копчето — махало, разшития хастар... Розова риза — зелен панталон. Капитане, капитане, потънаха ти гемиите...

Ако нещата можеха да се връщат назад... „Не мо-гат, не мо-гат“ — прокобяха бухал в мрачната нощ. Ако, ако, ако... Но дали ако беше приела предложението му, това щеше да ѝ донесе щастие? Нямаше ли да я притисне още повече мъжкото му неосъществено его — пеещият петел? Или щеше тя да изкукрига? А може би щеше да запее нейното пойно птиче с още по-звънки рими? Знае ли човек. Казва ли ти някой? Съдбата и тя е с маска...

Отчаяние и печал. Печал и болка. Болка и униние...

*Раздялата не значи смърт.
Едно приятелство се стапя.
Затваря се изминат път
от нечовешката внезапност.*

*На земята няма нищо вечно -
аз поне не срещнах досега.
И мечтите, празни и далечни,
се крепят наивно на мига.*

— — —

*Всичко завърши някак просто.
Гаснат бавно чувства и звезди.
Сред нападките цветни листи
аз напразно търся пак следи...*

*А напролет ще бухнат цветята.
Гълъб гълъбица пак ще вика.
Пищци пазви ще разтвори лятото.
Аз ли съм онази трепетлика?*

— — — —

Останаха ѝ стиховете и децата. Те бяха нейното спасение. „Лельо, напиши нещо за нас!“...

*На срещната височинка
едно дете стои замряло,
простряло тъничка ръка,
към птича песен полетяла.*

*Унесено, стои детето.
С душа след песента лети.
Очите му звездици — светят,
изпълнени с копнежи, със мечти.*

*Но хваща ли се песен птича...
Въздишка цветна — тя лети.
На пролетна дъга прилича.
На дъх от розови мечти.*

Децата... Но редом с тях в живота ѝ бе крачил неизменно и той... А сега? Но неочаквано у Мира се появи една борбеност, зачудила самата нея. Нали ме е учил да отстоявам себе си в моето „полусемейство“? И когато телефонът запита властно: „Търся те, къде ходиш?“, прозвуча изненадващо:

— Аз питам ли те къде ходиш? Всеки по работата си. От кога си обещал една разходка като някога...

— Да бе, но сега...

— Много си зает, знам ти хватките. Ако госпожата беше пожелала тази разходка, колата ти сама щеше да потегли, петелът ти щеше да пропее с пресипнал гласец и да се намести зад волана. Тръгвам към нашето място и те чакам там. Нали ме искаш амазонка! Послушах бачо си. Да взема ли и колчана със стрелите? Да улуча клетото ти сърце клеясало.

— Бре, каква стана тя! Добре, изкарвам магаричката Пена. Ама първо ми изпей оная за триж проклетата.

— Йес, Капитане!

*За любовта — за тази триж проклетата,
не зная кой какво е писал,
но няма ли я нея под небето,
живота губи смисъл...*

Пак на тихата полянка клоните прецеждаха късчета небе и две души се галеха върху шарено килимче. И пак търкулената питка на любовта се запрятъкмо върху тяхното месалче. Ненадейно мъжът попита жената за какво си мисли, очаквайки предизвикателствата ѝ метафорични. Илюзорни, но тонизиращи. За една своя тайна си мислела.

— И тя е? — предусещане за нещо романтично.

— За моята собствена издателска къща — изненадващ отговор. — Там ще печатаме най-прекрасните стихосбирки на най-талантливите поети.

— Как да го разбирам: „Ще печата-ме“?

Двамата щели да работят заедно там. Да си мисли по въпроса.

— Офертата ти не е за изпусчане. Ще си запиша. Може ли да отговоря утре? Кога я откриваме тази къща? Хайде, давай сега от първата ти стихосбирка, която ще бъде отпечатана там.

*Ветре мой, приятелю мой,
къде са конете ти бели?
Що не грабнеш моя покой —
нали дните не са още сфрели?*

*Поведи ме по пътя познат.
Окъпи ме отново в тревата —
там, където птици гнездят
в безкрайния празник на лятото.*

*Поведи ме с горещи ръце
и косите ми нека запечат.
И събудено, мойто сърце
да усети как слънцето грее.*

- Искаш ли още?
- Не питай.

*Повика ли ме някой? Този шепот
не беше ли за помощ зов?
Повика ли ме някой, та във миг
запърха във сърцето странен трепет?*

*Или ме вика лудата ми младост
пак босонога, чистоока, фижа,
възкръснала, очистена от грижи
да ме дафи със капка земна сладост?*

— Капка земна сладост — повтори той. — Капка да е, но в сърцето ти да падне...

Дали она Капитан — нейният — се отърсваше от отровни капки?

— Тебе те удовлетворяват капчиците — каза тя тъжно, - а аз те искам целия мой.

— Това на тази поляна малко ли беше, Орехче?

— Беше страхотно, но случва ли се често?

— Ще бъде ли сладко, ако е често? Животът не е керван, Теменужке, от вечни радости. Радостта на керванджиите в пустинята идва кога стигнат до оазис, останалото са миражи, Гълъбко.

— При нас не е ли същото? Все си мисля, че Янка е по-щастлива от мене...

— Янка няма място между нас с тебе!

— Има място. Винаги е с тебе, докато аз...

— Може да е с мене, но до мене, плътно до мене си ти!

Отново укори — тя страдала от вечно неудовлетворение, от максимализъм, докато той се задоволявал и с малките радости.

— Тогавя защо съм ти, щом за тебе съм самото отрицание?

Мълчаливо мълчание. И неочаквани откровения:

— Топла жена си ти, Лястовичко, слънчева жена. Не си знаеш цената. Но твоята пътечка ти сама си я избрала, моята — аз сам. Важното е, че сме се намерили и си оставаме двама. Всеки от нас си носи своя кръст, а ние с тебе — нашето общо Разпятие. Да не капваме катран върху меда. Забравил бях на кое се вика гора и трева зелена...

— С нея не излизате ли? — капан женски.

— Тя ще тръгне като тебе из поляните? Само по заведения. Че и се бръквам за глъсти бакшиши на колегите ѝ — келнери — да се изперчим. Мене ми вгорчават менютата и марковите питиета, ама нашата — нафукана!

— Янка чистачката?!

— Беше. Вече не е, вече е дама. Видиш ли сега каква е разликата между представите за щастие. Нашата с тебе — потулена скромно в твоята прекътана собичка и из поляните божи, нейната — фуклявене на гол фудул...

Мира го съжали. Тъжен неудачник. Бачкаторът пак се трепе и за втората съпруга. Тази, дето щеше ръка да му целува, че измъкна от ръцете ѝ кофата с парцала. Мъдрият лесовски крал пак бе претърпял поражение. И пак плащаше лихвите. Как не го пожалиха тия негови жени? Искаха. И получаваха. А Мира искаше само силната му мъжка ръка върху рамото си.

— Мене учиш как да живея, а ти защо забатачваш? И на двама ни е нагорно. Никому зло не сме сторили, а все теглим. Защо? Защо, Боже?

— Не споменавай напразно името господне!...Вървял някой си край морския бряг и си думал на ум:" Ако те има, Господи, яви ми се". Щото малко неверни Тома бил нашият човек. Не щеш ли — изведнъж до него закрачил старец белобрад — самият Господ Бог. Стреснал се оня — наяве ли е, не е ли? Озърнал се крадешком назад — гледа в мокрия пясък следи от четири нозе, значи е истина. Пораздумали се двамата, докато крачили редом.

— Ето — рекъл старецът — вече повярва, че ме има. Аз все така вървя до тебе през живота ти невидимо.

— Вярно излезе, има те, ама като си ми се явил, да те попитам нещо — рекъл колебливо нашичкият.

— Питай, синко.

— Нали е речено, че си добър и всеблаг. Защо тогава оставяш хората да страдат? Колко съм теглил и аз по причини разни...

Докато думал несмело на Господа такива безпътни слова, обърнал се — гледа — следите по брега само от две нозе!

— Не се диви — рекъл Господ — Тогаз, когато ти страдаше, аз те носих на гръб. Затова са отпечатани от онова време само моите нозе назад..

Мира стана да набере горски теменужки. Запя авлига край ухото на един щастлив мъж. Гората отрони над него:

Отново млада в този свят,
загърбила невзрачно — сивото,
се къпя в звезден аромат,
изпълнен с багрите красиви.

Изсипва благодат Всемира.
И под високия му свод
тежи и доземи опифа
узрял от мъдра сладост плод.

И дни, и ноци аз не спрях —
отпивам божията благодат.
Не може туй да бъде грях,
щом и сълзата грей от радост.

— И сълзата грей от радост... — повтаряше омагьосан Горският цар.

— — — —

Колко нелепости се случиха от тогава нататък...

Отслабнал от болестта, загърбил всичко на този свят, един лесовски крал се крепеше в болницата само на бастунчето от спомени. Кога беше Онова време? Объркали се бяха времената, както и животът недълготраен човешки, пълен с измамности и клопки.

Един ден, без предисловия, преди сто години, той порази Мира:

— Ние с Янка... бракувахме се...нямаше как...

Женски поглед — омерзение. Плюл е върху мъжката си дума?

След твърдото обещание, че няма да се обвързва, за да имат те двама една вратичка...

Ами... подочула била Янка за тях нещо от махалата хлевоуста и той решил — и заради Мира, и заради себе си — по-добре да запуши устата на хората, пък и Янка да не се съмнява...

— Заради мене ли? Подлец!

Мирините очи виждаха само едно нищожество — дребен, себичен карьерист, безскрупулен и брутален егоист — всякакъв отрицателен „-ист“.

— Сантименталният роман от 19 век свърши, изчетохме го. Идилията приключи без хепиенд. Слушах бачо си. Вървах по неговите криви пътечки. Достатъчно, Капитане!

Във входа на блока ѝ се мярна позната пощенска кутия, прясно изписана: „Семейство Янка и Асен Попови“. Избоде очите ѝ този надпис.

По-сетне афектите отстъпиха на разума. Може би наистина е направил жертва заради двама им? Че блокът носеше мълвата за тях като клюка — тя го знаеше, а то съвсем не си беше клюка... Отговорността в любовта не е ли и нейна? Не трябва ли и тя да поеме своя трънен венец?

— — — —

Случайна среща. Случайна ли? Има ли случайни неща на тоя

свят? Заговори я словоохотливата капитанска съпруга. Те и двете чужди деца гледали, какво да правиш, съдба, ама което си е, тя не се оплаква сега. На двама се била натресла по-рано, да пази господ, единият пие, другият налита и налага...

— Двама ли? Информацията, доверена на Асен, не беше ли само за един? И дузина да са, има ли значение?

— Попето е свестен мъж, което си е — продължиха откровенията. — Нито налита, нито посяга, което си е. Е, с дете е и не му са много широки пръстите, ама всички хубости на едно място не се събират. Аз знам две и двеста. „Виж какво — казвам му — Янка не ти е проста слугиня. Ще ме осигуриш с нещо, ако искаш и аз да ти бъда насреща. Така де. И къща въртя, и дете гледам, което си е.“ — Вие се имате с него — многозначителен намек — кажи му някоя приказка, аз съм на пътя все едно, нищо си нямам, което си е...

— Мира преглътна. Дразнеше я това презрително „Попето“, дразнеше я наглостта, с която тая жена подаваше шепа към „Попето“. Но трябваше да се овладее. Вметна, че съвсем не се „имат“, само детето наглежда, докато пътувал. Хората може да клюкарстват, но няма нищо такова... Мира се радва на тяхното семейство, желае им... Но само с хляб не се живее, нали, имат общо жилище, намерила е подслон, какво повече, защо ще иска от него боксонiera, нали и парите му заедно харчат... Той бе споделил с нея, че Янка искала да ѝ вземел боксонiera и тя изтърва неговото откровение. Прехапа устни, но как да върнеш дума назад?

— Ти откъде знаеш какво точно искам от съпруга си? — стресна я червеночоса стрела.

— Не, тя веднъж... видели се пред блока, че той продумал — много хубаво си живеели, ама Янка искала...

— След което избухна пожар. Не, вулкан изригна!

— Аз рекох ли ти на тебе да не се намесваш!

— Тя ме спря. Аз по женски, ние се разбрахме, мисля, че...

— Разбрали сте се! Трънки! Нещо мънзърко да споделиш с жена — ето какви ги забърква! Не ми обяснявай повече!

*Спомни си думите, които ти
жестоко плисна върху мене там.
И онемяла ме уби почти —
поне разбра ли, че оставах сам?*

— — — — —

Като залитна, бях ти нужна,

Делих и тежкия ти кръст,

подадох доверчиво длан,
че брулен и от свои, и от чужди,
трептеше като лист отвян.

че виеха на зло чакали
и риеха върху ти пръст...
Но после — ти не ме пожали.

Щом стъпи на земята здраво,
в гласа ти злоба аз открих:
„Върви при книжната си слава,
дави се в своя щедър стих!“

— — — —

И после:

Недей ме слуша, още си ми мил.
Загърбих думите, че и мълвата.
Без теб денят е тъжен и унил,
не те заменям с нищо на земята.

Усецам — чефен ти е всеки ден
и дива ревност те души, аз зная,
но твоята гордост те дели от мен
През ада ли е всеки път за райа?

— — — —

„Три жени в живота ми“ — беше равносметката на един мъж в болничен халат. И само една — дарена му от Провидението. Скъперническо поведение, със свити пръсти, като него самия не беше ли и то? Лами зинали — и първата, и втората съпруга. Той им подаваше златни ябълки, за да има мир. Имаше ли?

Лесовската издънка спастряше и обичаше реда. Както бе речено в стара мъдра приказка: „Едно място за всяко нещо и всяко нещо на мястото му“. Янка се опита да поразклати устоите на неговите подредби. „Ще се налагаш, ама кога ме няма“ — подсмиваше се тертиплията мъж.

— Този нож е само за хляб — обясняваше той. — Марка „Солинген“, донесъл съм го от Хамбург.

Е, че като бил от Хамбург, не можел ли да бели картофи? Не защото бил от еди-къде си, а понеже бил от специална стомана! Друг полуконфликт — на поставката за обувки мъжките — в ляво, дамските — в дясно. Така ли? Че какво щяло да им стане, ако се поомешат?

— Добре е в една къща да има ред.

Правеше се на разсеян, но си прокарваше линията, когато може. Хитринки асенови. Само даваше вид, че марширува в крак с неуморната си съжителка. Тя пък си въобразяваше, че ще попречуни жилавите му привички — просто така, от женски инат. Привидно — наивник, привидно — съгласен, Попето я караше с маневри в

трета глуха.

— — — —

Болният се събуди от унеса. кукувицата закука отвън: „Ку-ку, По-пе, пра-ве-ше се на куку, ум-ни-ко, ку-ку“... Да, нагаждаше си стъпките криво-ляво според Янkinата амбициозна свирка, пък си играеше хорото както нозете го водят.

А онова с Мира — то си беше на светлинни години далеч от другото, което беше дома. Чист и безгрешен се чувстваше той в отношенията си и с Мира, и с Янка.

От бялата възглавница изникна и друго видение. Предпазливо процеди пред Мира, че щели да „мръднат“ малко през лятото семейно. Нали и тя ходела с нейните деца, послушал я най-последно. „Не мене си послушал, тя го е поискала“ — не изрече Мира, преглътна и отрони:

— Обади се като се върнете.

Гръмогласна реакция — как можела да мисли, че няма да се обади. Когато не се виждаха, жената с поетичната душа общуваше с него насън. Кой изпращаше сънищата ѝ?

„Хайде — повежда я той — Ще тръгнем двама с кораба бял, ще ни отнесе накрай света... Те бързат, ей го там кораба, уловени за ръце, задъхани и щастливи, те бързат. Но защо той не ги дочака — понася се бавно по вълните и се отдалечава. Нагазват във водите, заплуват с дрехите. Отмаляла, тя гълта вода солена, той я придържа здраве, по-бързо, по-бързо! Къде, корабе бял, без своя палубен боцман? Спуска се лодка и ги повежда нататък, още малко, още... Мокри се прехвърлят на палубата без сили, но двама... Надежда мъждукаща в сънища добри...“

— — — —

Янка и момчето се върнаха сами. Без него. Госпожата спокойно отключваше апартамент №7. Тя знае къде е той, кога ще се върне. Тя знае. Защото е титулярка в неговия дом. Макар и случайна. Макар и необичана. Обичаната пали свецици в божия храм и се моли. Другата няма защо да пали вошеници. Тя е осведомена.

Любовта била и щастие, и страдание. А страданието пречиствало, правело влюбените по-силни. Така пише в книгите.

Двама мъже в нейния живот. За единия — само майка на деца-

та му. За другия — знае ли се каква точно е... А него го нямаше... Разцентрованото ѝ тяло заболя. Душата омаломощена отказваше да се бори. Отчаянието я отведе при Гадателката.

„Мислиш за един човек — каза тя. — Не е тук, по-далеч... зад граница го виждам... Тежести има над него, черни облаци. Чужди бакии оправя. Носи те в сърцето си, но... Маска, маска виждам на лицето му. Не ти се открива напълно, жали те... но милее за тебе.

Пак тая маска! Като в кафяната чаша!

Щяла да го види отново, да не се тревожи... заплетени били нещата около тях... Мира ли не знаеше колко възлесто са заплетени...

*Сама посрещам всяка моя вечер.
С луната разговарям мълчешком.
Самотността ми тя разбифа вече —
до мен присяда в празния ми дом.*

— — — —

Влезе на визитация лекарският екип. Нямало да остане още дълго Мира в болницата. Зарадва се душата ѝ — най-последно навън, сред хората, където има небе и слънце. Дали ще го види? Сигурно я е търсил... Припомни си оня сън от времето, когато Янка и момчето се бяха върнали сами, а Мира беше с него само в сънищата си...

... Друм широк. Иде той срещу ѝ усмихнат. Приближава. Тя цялата е устрем. Три крачки, две, една... До нея е, усеща дъха му, поривисто разтваря ръце. Уж я вижда, уж ѝ се усмихва, а защо разсеяно отминава със застинала усмивка? Унесен, умислен...

„Явил ти е, че е нещо притеснен, тежките мисли го отнасят далеч от тебе“ — така Гадателката тълкуваше съня ѝ.

На следващата вечер — пак сън — поличба.

... Тя го чака в някакъв потаен джендем. Идва задъхан, в черен костюм. Защо черен? Той няма черен костюм! Ей сега се връщал, само да предаде нещо някому, който го чака — тук наблизо е, идва веднага... Търпеливо и неспокойно тя тръпне. Иде някакво момиче. Защо момиче? Нямало да дойде, ужилила го пчела. Откъде тая пчела?...

„Сънят ти пак е знаменателен — тълкува Гадателката. — Астралното му тяло ти се е явило, затова така го виждаш като сянка. А костюмът е черен, защото е черна аурата му. Ама е добре, че пчела го е ужилила, не е оса, пчелата е хубаво знамение...“

Сънуваше своя свиден човек и се будеше среднощ изтомена. А

него го нямаше и нямаше... Успя да научи нещо чрез детето. Дойде за някаква касета при племенницата ѝ. А нито той беше вече момченце, нито тя — момиченце. Кокетничеше с него, а той се ежеше важно. Петле наперено като баща си. Заминал бил по някакви фирмаджийски работи, изстреляли го спешно. Обещал да му донесе колело супер бегач. Къде отишъл ли? Ами в Австрия ли, в Австралия ли... „Ще ти го давам да го караш“ — обеща кавалерът. А леля Мира си остана с болката...

КОЛЕЛОТО СЕ СЧУПВА...

Долу, от улицата, Мира поглеждаше към познатия балкон на апартамент № 7. Ако там се мернеха ситни пурпурни къдрици, бързаше да отmine. Но един божи ден... Мъж на терасата! Гърбом към нея, но имаше ли значение това! Той, той, той! Благословен балкон! Бързай, бързай, ей сега ще те потърси!

Не днес, не утре... Звънна по някое време, много бил натоварен, но скоро щял да mine. „След като минеш първо през съпружеското ложе, после ще тръгнеш към моето самотно, скапано, живо оплакано“...

*Чуваш ли в съня си моите стъпки?
Тихи като ангелски крила,
носеха мечтаните прегръдки,
слезли от небесните била.*

*Идват в часовете непредвидени,
както идва она първи сняг.
Но те носят болки и обиди,
спират се пред пустия ти праг.*

*Стъпките, от минало препълнени,
идват — и без радост, и без страх.
Някога донасяха ти с мълнии
обичта. За нея тъй копнях...*

Няма ги стъпките капитански. Тишина без глас...

— — — —

Човекът с маската също изравяше из болничната възглавница оная древна ера. Мушитрънчето от клонатото дърво му напомняше много неща.

Завърнал се обременен с чужди проблеми, опитваше се да ги

скрие от жената с белия кичур в тъмните коси. Не му ли стигаше, дете той е залостен в тях — объркани и мътни, защо да ги дели с нея, има си свои проблеми милата... Така мислеше мъжът, за разлика от жената, изтомена от очакване... Той беше чист, не беше в нищо тъмно замесен, само се опитваше да помогне на добри хора в тия смутни и нестандартни времена, изпълнени със стресови и непредвидими клопки на тази непонятна им „пазарна икономика“, въвлечани в нея от измамници и мошеници.

Мъдрият лесовски крал беше свикнал да върви със сигурна крачка по сигурни пътеки, затова в тия времена опипваше нещата, не бързаше, не беше от припрените. Искаше да тръгне към Мира в пометени друми. Иначе — из пушилките омърсени — как да се яви пред нея, чистата. И докато това — онова, времето минаваше, нещата бавно се избистряха в новите бизнесвъртопи, търкаляше се бавно каручката Асенова, не беше вече време за такава бричка като неговата... Знаеше той, че го чака Мира и е притеснена, но...

Една вечер той сънува сън-знамение. Седят двама край нейната софра. Звънят чаши. Вкусотии всякакви пред двамата, но няма... хляб.

— Донеси някоя троха хлебец — моли той.

Хляб за двама. На трапеза за двама. Хляб за телата. И за души-те... Нещо хлябно не достигаше. Горчаха му горчилките отровни. А хляб нямаше. За да скрие тия горчилки, си поставяше маската. Но можеше ли да скрие жаждата за хапка духовен хляб?

*На добра покривка, ах, дали ще може
някога до хляба твойта длан да сложа?
Да се позагледаме, бръчка да пригладим,
във очите светли да се видим млади.*

*Аз да те погледна. Ти да ме погледнеш.
Да се пооплачем. И да се похвалим.
И да си признаем със думи човешки
сторени от двама ни някогашни грешки.*

*Птичето да чуем, дете там чифика.
Слънцето да видим как деня повиква.
Сънени, щастливи, да се поусмихнем.
Мъдри и красиви, в чувство да притихнем.*

*Как да те прикривя, истина сифотна?
Той е сам далече, аз съм тук самотна.*

И докато той се ровеше из авгиевите си обори, Съдбата реши да се позабавлява с тях. Голямата щерка на Мира имаше рожден ден. Янка пък настоя да отбележат завръщането „някъде навън“. Къде — къде - в кварталния Макдоналдс. По свои си неведоми кривулици Съдбата поведе двата родителски екипа в един и същи ден, почти в един и същи час...

Янка под ръка със съпруга си. Розова блуза, жълта пола. Ритмичните ѝ токчета се забиваха в сърцето Мирино. Любезни поздрави, тостове за децата — надежда родителска. Госпожичката поглеждаше кокетно малкия кавалер. Балони хвърчаха, знаменца макдоналови се вееха... Асен подметна, че може да се сватосат до време. А два погледа изригнаха мълни. „Това малко ли е?“ — говореха очите. Бликнаха стихове безмълвни, неизречени на глас:

*Преминала до тука като в сън,
аз бавно преживяното събличам.
И срамежливо избуява кълн
на чувство с чистота кокичена.*

*Усмихнала се в тъжния си ден,
пред теб стоя притихнала и бяла.
Доцаках справедливост и за мен —
аз цял живот към тебе съм вървяла.*

Ако се погледнеха още веднъж — заведението щеше да се взриви. По-малкото момиченце се галеше о леля си, питаше нещо, но тя не го чуваше. „Коя от нас е по-щастлива?“ — измъчваше я вечният въпрос. Необичана, но здраво притиснала се у него, Янка тържествуваше. Обичана, но подтисната от хиляди невъзможности, Мира с омекнали нозе седеше до другия, чуждия. Мира и Янка — в ролите на добри майки. Капитана и съседът му — сговорна мъжка компания. Като на бал с маски...

— — — — —

Веднъж двете жени се бяха срещнали в бутик за детско облекло.
— Търся тениски за хлапето на Попето, ама не отбирам много от детско — измърмори Янка.
— Ще изберем заедно — озова се Мира.

Привидно благи отношения, които бяха „под контрол“. Всяка от двете знаеше и таеше по една тайна за другата...

— — — — —

Беше я жегнало това „хлапето на Попето“. Тя би казала „нашето момче“. Обичаше, приласкаваше това дете — така, както и своите. Своите... Които си имаха татко, а той не беше нейн съпруг. Помнеха и майка си, леля им не искаше да я забравят, напомняше им за

мама, разказваше им спомени за нея. Но живата беше леля им — реална и добра, у която можеш да се погалиш, да потърсиш помощ, да споделиш голяма детска радост или тъжна обида. Мира обичаше двете момиченца и потискаше мисълта, че не тя ги е родила. Голямата растеше самостоятелна и с размах като майка си. Малката — затворена и чувствителна като леля си. В тях Мира виждаше себе си и кака си. И като си спомнеше детството, внимаваше то да не се повтори при двете деца. Стремеше се да омекотява властния характер на голямата и да възпитава повече твърдост у малката. С обич решеше меките косички и вързваше панделки, возеше се весело на виенско колело, играеше на гоненица... Често с тях беше издънката Асенова. Толкова ѝ се искаше да растат заедно трите деца. Но можеше ли да приюти детето на Капитана при себе си, ако не беше го свалила от кораба? Не сгреши ли, като го направи? Дали пък той би приел такъв жест — да ѝ повери детето си и да я обремени? А какво би казал свако, от чиято сурова властност тя се пазеше? И все пак — ако знаеше какво ще се случи до време, можеше да се намери друго решение... Като се прекатури колата — знае се...

— — — — —

Веднъж нейната щерка и Асеновото момченце играеха на атари. Сnižени гласове. Мира нададе ухо. По някакви асоциации с играта, момчето тихо разказва как бездомни хора или любители на приключения, за да видят белия свят, се скривали в трюмове на кораби. Или в пощенски вагони на влакове, в багажни помещения на самолети. Пък и с експедиция за Северния полюс, например. Някой си пък решил да живее в пещера, за да провери колко време ще издържи далеч от света. В името на науката. Ако си достатъчно смел — що да не се решиш — особено, ако не живееш ни с майка, ни с баща..

Мира се изплаши. Както е напориста и нейната — могат ли двете деца?.. Това би я накарало да бъде твърда в настояването си пред бащата да слезе от кораба. Нейната топла ръка, подадена на сина му, не можеше да замени бащината, макар че тя се стремеше да обгръща с любов и него както сирачетата, които отглеждаше.

Чувствата им бяха взаимни.

Малката:

— Лельо, ти си хубава като това цвете. Ще си го засаксия и ще ти го подаря за рождения ти ден. Много те обичам!

Голямата:

— Като порасна и като се ожена, ще ми липсва ли? Не бе, ще ти липсвам ли? Няма ли да си липсваме — ти на мене и аз — на тебе — това искам да кажа...

Синчето на Капитана... Гъвкаво и жилаво телце, находчива главица, хитровата като бащината му. Растеше пред очите ѝ с малките си упорити хитринки за самодоказване на лесовски характер.

Леля Мира чертае. Той иска да види нейния „първогълник“. Тя му обяснява, че се нарича „правогълник“, защото има прави ъгли. „Да, ама на английски се казва първогълник“ — тържествувашо доказване на собствена позиция.

Друг път играят с момиченцата, но се скарват за нещо. Сърдитият кавалер излиза на балкона и след малко вика леля Мира да прочете написаното. Изречението е страшно отмъстително: „АС ПАДНАХ ОТ БЪЛКОНА. СПЪСЕТЕ МЕ“.

Напечена игра на думички. Леля Мира е обещала страхотна награда за победителя. Той: „Започва с Д и завършва с И. „Не било нито дънки, ни домати, ни дяволи... А „Две еднакви коли“. Наградата, разбира се, е и за победителя, и за победените — на цирк!

— — — —

След покъртителните срещи в модното квартално заведение, нямаше как да не вземе думата телефонът. Тя нямаше намерение да обявява Троянска война. Засече го само с едно — единичко въпросче — чак пък да мине без нищо — нямаше начин: кога се е завърнал от великите околосветски пътешествия. Ами... скоро бе, съвсем скоро.

— Преди 9 дни и 4 часа беше на балкона, магаре такова!

Хайде сега — ще нижем дните на дявовата броеница с часовете барабар, че и ще впрягаме Марко с магаричка Пена... Последва хитринка за омилюване:

*Над морето месец грее,
на дън море бисер свети,
малка мома по бряг ходи,
от месеца повеч грее,
от бисера повеч свети...*

Отсреща не се хванаха на уловката:

— Не се опитвай да ме корумпираш. Тебе достатъчно те

зарибяват в божия ти дом, не прилагай същите хватки и към мене, няма да мине! Не стига, че мълча досега като рибите от твоите песни...

Тя, жената, не била „вътре“ в мъжките работи. По-мощабни били те от нейните дребни сантиментенти. Думичката „дребни“ прекатури колата Асенова. Нейните преживявани тревоги за него били дребни? Никога няма да я разбере. А тя него разбира ли? Знае ли какво му е било на главата? Е, може Янка да е по-схватлива, сигурно го разбира повече.

Защо се захваща с Янка, какво ѝ е сторила жената? Не иска да слуша разни клюкарски истории.

Така ли? Значи той вече застава на страната на елементарната си съпруга?

Това словце пък преобърна Мирината кола. Не предполагал, че можела да бъде така злъчна!

Любовта, посърнала глухо, затвори телефона. Беше настъпил апокалипсисът. За Нея. За него? Глупости. Той не ронеше съзвон като нея, но му беше чоглаво, стискаше зъби и премисляше. Колко вярна била думата, че езикът кости няма, но кости троши... Ако пък си е представял така нещата преди очакваната среща! С такава увертюра! Беше попросил гозбицата, топлата гозбица, дете къкреше на тяхното огнище. Множко ѝ дойде солчицата, ще трябва да я отнеме с някоя блага подправка. Кой от двамата беше виновен? На един лесовски крал никак не му беше драго да признава собствени вини. Трябваше някак да поправи стореното без самопризнания. Но и без обвинения към отсрещната страна. Какво нещо са човешките слова! Започваш разговор с най-ефирни намерения, с птича песен, а тя се превръща в ръмжене на звяр, откъде довел се!

Мирините премислици бяха по-други. Това е вече краят! Край на емоциите и на романтиките. Ще трябва да преживеем някак тоя долен живот без кошмарни сънища, без похабени чувства. И по-добре!

На утрото ветровете разпиляха решенията ѝ женски. Потърси я още в зори. Тя замря! Онемя! В умитото от росата утро, когато слънца огряват вселената и космическата енергия добра се сипе върху живите твари по всички галактики и ги зарежда с любов...

Бяха двама. Добри и влюбени. Колко ли още варианти и метаморфози щеше да преживее тяхната любов? Имаше ли го вчерашният ден? Откъснаха и смачкаха страничката му от календара. Само

тях двамата ги имаше. Сред поляна с ароматни билки. И голямо теменужено небе с благослов над вечната любов.

Не подхванаха опасната тема, която вчера затръшна едно телефоните. Жената — бяла лястовица — кацна на тревата и предизвикателно протегна ръце-криле. Нека си царуват Янки — самозванки в най-боцманския дом с техните си представи за щастие. Щастие или сигурност? Това си е техен проблем. Тук, на дъхавата поляна, е целият свят. Тя тръпне от познатия вкус на устните му. Той усеща уханието на тялото ѝ. Ръцете му, възкръснали и оживели, я поемат.

Един бог и една богиня...

*Унесено, опънал лък,
в ливадата щурецът свири.
Възрадва се люлее стрък
под чудноватата му лира.*

*Щурецът виеше венец
от звуци, песента лекуваше.
Със нея щедрият певец
земята, вечната, целуваше.*

— — — — —

*Всяка вечер тъмносиня
като пред тих иконостас
аз, уморената богиня,
изричам със спокоен глас:*

*„С горчивина бе пълна чашата,
но аз до дъно я изпих!
Ти, време зло, не ме уплаши —
и днеска пак те победих!“*

*С брезата борът млад се любя,
тя цялата от свян трепти.
И песен сватбена се губи
в приоблачните висоти.*

— Амин! — благослови той, Вечният...

Заспива ли се след такива вълшебства? Още гореше тялото ѝ след мъжката любов. Чуваше изтрезнелите му слова: „Трябва, Катеричко, трябва, Лястовичко... Да направиш книжка от тия римувани словеса.“ Толкова ѝ беше нужен този мъж не само като мъж...

В такава нощ, когато полудялата луна не оставя влюбените да заспят, Асен Попов също будуваше. След ония горски чудеса как да слуша Янчините... Той се развявал по фирмаджийски работи, пък тя му гледала детето, можел ли да каже „копче“? Пресядаше му това проклето копче... Затова трябвало да бъде осигурена...

Веднъж и Мира поиска нещо от него. Погледна я сепнат, стреснат. „И ти ли, Мирко?“

— Дай ми за спомен... една твоя носна кърпа — помоли тя.

Той облекчено въздъхна.

Само тя можеше да поиска толкова. Ни копче повече. Жената белязана от съдбата за него. Жена с душа на дете. Защо не можеше да я убеди, че ще намери себе си със своите стихове, ако ги покаже на хората!

— А ти намерил ли си себе си, или се търсиш още?

— Като бях старшина... — започна той пак със „случка“.

— Моля?!

— В армията бе — направиха ме старшина, останах на свръхсрочна служба. Допаднах ми, обичам реда. Да бъда или да не бъда? Иначе — храната осигурена, наем не плащам, с момчетата се разбирах. Сиромашко чедо бях, трябваше сам да се оправям. Аз и като студент сам се издържах — какво ли не съм работил... Та като ги гледах как идат зайците в казармата с наплашени душици, си думам: „Човешки я карай с тия деца“. И вървяха нещата, отпущаха се пред мене. Разказвах им фелдфебелски афоризми: „Ще бягаш от мен до другото дърво“, „Който е будала, да си записва като мен“, „Някой от вас не пее, ама аз го чувам“, „На кого му е празна манерката, ще му я излея на главата“.

Смях, смях! Че си мислех тогава — дали да не остана в армията? Ама и там не търпят другост, има дисциплина, ама и глупости. Не, не е за мене. То къде ли съм карал докрай... Пък все с мерак се захващах навсякъде и не оставям нещата наполовина, изпипвам си работите, но не знам защо... Не съм се намерил, вярно е.

Рядко му се случваше, но този път свали маската. Мира се опитваше да проникне в този загадъчен мъж, когото така и не опозна напълно. Навсякъде пасвал, а никъде не се закотвил. Дали препъникамъчета не бяха неудачните му бракове? Или имаше и нещо кармично? Както и друг път при такива недовършени разговори изходът от безизходицата бяха стиховете. Той се отпущаше в техния друг свят и потъваше успокоен в него.

*Кога ще дойдеш, моя пролет?
Животът в мен да се весели
и с ластовичи първи полет
душата да се весели?*

*Да тръгна с шепота дървесен,
да разцъфтя в бадемов цвят
и като славеева песен
да омагьосам този свят.*

*Теменуги да са дните ми,
невен до мене да расте
и като розата косите ми
на младост да ухаят те...*

— — — —

Тръгнах тихо, без посока —
да разтопя сълзата ледена.
И със надежда милоока
Във ново време да погледна.

На утрото в сълзата фано
да се окъпя — чиста, млада.
И нещо свидно, неживяно
да ме целуне с изненада.

Да съблека горчива дъра,
в росата — капка да се влея,
че земни грижи ми отнеха
онази радост, че живея...

Вятър злобен ли завие,
Аз не бързам да се скрия —
нека крехки клони кърши,
злобата му все ще свърши.

— — — —

Една след друга се редяха реални картини в тия стихове. Той виждаше невена и розата в пролетното разлистие; потъваше в росното утро: усещаше злобния вятър, който не прекъръшваше неговото крехко момиче. Но имаше сякаш и някакво магическо въздействие върху му това Мирино поетично слово, от което му ставаше леко, леко.

Слушаше и се заричаше: „Не допускай тя да стори твоите погрешки. Времето напористо може нагло да я стъпче със скинарските си обуца, да я удави в чалгаджийското блато и трепетливото ѝ слово да не стигне до хората. Провокирай я да постигне себе си — това, което ти не успя да направиш, умнико!“ Пазеше се от самопризнания, но не подозираше, че тя по интуиция или телепатично схващаше неговите потайни мисли. Колкото и да бе романтична, у нея продумваше женският усет в нужния момент.

Когато при него зацарува Янка, Мира си поиска втория брой на карирания бележник. Една жена може да обърне дюшеците наопъки, да проникне във всички кътчета на Долна земя и да открие каквото не трябва да открива. Капитана се запъна — притулил си бил той писмената, дете и рогатият не можел да ги намери, негови са си, не си ги дава. Рогатият може и да не успее да се намъкне в Долна земя, но да стори така, че да покаже пътя къмто там на този, комуто трябва...

— — — —

Та въпросният бележник... Вечерта, когато... Истината, която той скри от Мира, а не трябваше, може би... Тази истина болеше повече от болезките на тялото.

Навън виеше улулица. Болният от съседното легло търсеше някакво свое тефтерче с телефонни номера и не можеше да го открие. Асен Попов се сепна. Защото тефтерчето, което човекът търсеше и по-сетне намери, беше също като Мириният бележник. Онази нощ...

Янка беше нощна смяна, детето учеше в другата стая. Асен си полегна уморен от блъсканици скапани цял ден... Измъкна из дън земя бележника за отмора и се зачете с блаженство. Неговото оскъдно щастие.

... Когато ми се случи нещо радостно или ме обземат тревоги, очите ми се обръщат към тебе, капитане мой. Между нас винаги остава нещо неказано — за следващия път. Важно е, че го има този следващ път. Винаги твоята Мира те чака. И вярва, че я обичаш така, както и тя тебе. Моят дух се носи вечно в твой дом. Аз никога не ще изляза от този дом, в който никога не влязох — както е написала Багряна... И когато няма да ни има, нашите духове ще витаят и в твоето, и в моето гнездо...

— — — —

В нашата гора, на нашата поляна, на нашето пъстро килимче, където нашето весело щурче ни пее край нашето разговорливо ручейче... „Каква е за тебе моята любов?“ — попитах те. „Не е пълноводна река — каза ти. — Не шуми, не ехти като камбана. Ей като онова поточе е тя — ромоли тихо. Не крещи на света, че я има, но който трябва да я съзре, я съзира. Такава си и ти. И поезията ти е същата. Като тиха песен на щурец.

*Щом снema от гърба си грижата,
в зеленото щурче се вслушвам,
насред полето аз го слушам,
под папратова сянка сгушено.*

*Тревите меко се поклащат,
щурчето тайно ме поглежда,
листо с крачето си подхваща,
със песента си ме повежда.*

*Щом в стаята ми слезе мъака,
аз песенна следа открих.
И от щурчето неочаквано
прозвънна този светъл стих.*

— — — —

И мълчаливата любов е видял, оня за когото блика тихото поточе на сърцето ми и за когото пее влюбеното щурче в душата ми — продължи да чете влюбеният мъж. — Любовта не поражда ли обич към всичко земно, към целия свят?

*Толкова е хубав този свят
с дъхав люляк, бели теменуги!
Топъл вее вечерникът млад
и поляга във тревите смугли...*

— — — — —

В някакъв бъдещ живот ние с тебе ще живеем в един бял дом, осенен от бялата светлина на белите ни души. Ще ти отгледам дечица синеоки като тебе и тъмнокоси като мене. Родени от нашата любов. Ще бродим с тебе по бели друмища сред людете, без да се крием от черни чумища. Ръка в ръка, сърце до сърце — от живот в живот. Двойно по-силна ще бъде любовта ни, защото ще носи и мечтания вековен копнеж, и изстраданата болка на сегашния ни труден живот.

В един прекрасен бъдещ живот!

АЗ ОБИЧАМ!

*Нали сте щастливи и вие, хофа, когато обичате?
Нали си щастлива, Земя, влюбена в хофата?
Ако и аз съм намефила своето трудно щастие,
ще ти се посвиди ли, Земя? Ще ми завидиш ли, Свят?
Ще ми простите ли, хофа?
Ние се обичаме. А това малко ли е?*

— — — — —

„Това малко ли е, това малко ли...“ — повтаряше си унесено щастливото подсъзнание на един щастлив мъж. Дневна умора притвори клепачите. Предвидливият, съобразителният, печеният конспиратор заспа, а скъпоценният бележник клюмна до него. Разтворената му страничка още мълвеше: „Душата ми пее, чуваш ли я? И аз чувам щурчето, което пее за мене под лявата ти гръд. Дует на две души. Мистерията на влюбените гласове. Животът ми е мозайка от пъзели. Трудно мога да ги подреда сама, без твоята помощ...“

— — — — —

Твоят телефон: „Как сме?“ Аз: „Може ли да не сме добре, щом чуваме мили гласове...“ Ти: „Колко гласа?“ Аз: „Един, но за мене е гласът на цялото човечество добро...“

*Очите ми — във телефонът.
Отворени от тишина,
отчаяни минути гонят
очакваната новина.*

*Кога звънът ще проговори —
да чуя думата добра!
Мълчат студентите простори.
Звън! Сърцето ми примря!*

— — — —

Кой беше предрекъл, че ще отминат всички по своя път и ще останем само ние двамата с тебе? Вярваш ли в това, гадателю? Толкова силно го искам, че го виждам осезаемо...

*Приеми ме като чакан гост,
Щом сведем чела пред боговете
с нафога, след молещия пост,
вошеницата — надежда ще засвети.*

*Че за радост земна няма милост!
Даже и луната ще завиди.
Щом загърбим всичко, що е било,
Ще намерим топлинката свидна.*

*И смилил се над греха ни Бог,
святата десница ще протегне.
Ще спасиме нашия оброк,
щом стопиме самотата ледена.*

*И надзърне ли над нас луната,
с длан очите аз ще ѝ закрия —
да не види любовта ни свята.
тайната и тя да не открие!*

— — — —

По някое време обаче Янка се прибра. Сменили се с колежката, която имала нещо си спешно на другия ден. Когато дяволът си няма работа...

С жадно любознание Янка пое откровението, откrehнато от кариерния бележник, заспал до главата на милия ѝ съжител. Разгърси рамото му тя. Той се втрещи. И се прокле. Беше непоправимо късно. Значи така, а? — размахваше Янка безценното съкровище Асеново. Тя щяла да бъде параван, пък той с оная отплеснатата Мира... Що не го е взела, щом толкова примира?... Ама така е по-удобно. Янка слугинята ще си счупи кръста на двама мъже да шета, пък каймака — за оная откачалка. Ще ми се прави на Елисавета Багряна! Куфалницата на Попето и тя стихчета цвъкнала — санким вижте ни какви сме писатели и двамцата!

Щото собственото си поетично творение, родено в онова разсънено утро, Капитана си го беше преписал старателно, с красиви букви както в училище по краснопис... Изобщо — отвори се, земя, погълни ме...

— Рекох си — най-послед сѣм случила на мъж. Пак баламурница излязох. Ще ми опява тя, че санким приятели сте били, за детето се грижела. Хайде без такива! Га ме няма!

— По-тихо, ще събудим детето, ще чуе...

— Не само твоето, и нейните ще чуят, и махалата, дето ѝ правят метани бабите на тая кучка — света вода ненапита! И в параходството ще отида, така да знаеш — цял свят да разбере каква долна стока сте вие с тая заваяната... Зарад нея оня нещастник — бащата на сирачетата — не можа да се прибере с някоя сваятна жена, да си живее живота като мъж, още е млад човекът. Ама тя — благодетелка ще се пише за пред хората, пък няма да се сешва с него — светицата...

Тук Янка прехапа устни — това дойде в повечко, но този върху чиято глава се търкаляха камъни и го зашеметяваха с трясък, нямаше време да се замисля над подробности. Застана нашрек — поставиха му ултиматум: брак плюс още нещо на нейно име, иначе тая тетрадчица ще я хване липсата. Пък когато потрябва... И докато се премияташе из въздуха този „документ“, изчезна някъде яко дим. Къде го завря проклетата жена?

Нямаше алтернатива. Трябваше да приеме сделката. И получи съкровището си. След това то — подир дъжд качулка — бе надлежно скрито в още по-Долна зема. Собственикът му псуваше на ум — уж госпожата мърмореше за боксониера доскоро, сега уточни — онова „къще „през две улици, дето артисало между блоковете. Продавало се. Тя си го била заплюла отдавна. Мамка му и жени!

С настръхнали червеникави пера тя продължаваше да каканиже:

— Писнало ми е от мъжища гадняри! Не си в час, господин капитан, ама ще влезеш и ще застанеш слуш! — влачеше се подире му гърлест сервитърски глас.

След тази буря започна масирана акция „Долни егреци“. Кипрата невяста Асенова хвана дявола за рогата. „Накъде си тръгнал, Попе, откъде се връщаш?“ Телефонни проверки с мил гласец на работата му под благовидни предлози, сметка за похарчени стотинки, за едри пари и дума да не става... Криле соколови се влачеха доземи!

Мира наблюдаваше това отстрани, без да знае причините и затова то предизвикваше у нея само отврата и презрение към развенчаното величие на един идол. Големият мъж се бе смалил, смалил, смалил... Един Крал бе свалил доспехите си и оръжието захвърлил — поразен, победен...

Един митически герой слезе поруган от висините...

Един бог се срива от божествените си селения...

Той пое като гръмоотвод върху себе си гърмелите от Долни егреци, готов да изсвисти от болка, обгорял от мълниите, които го

пронизваха, но да оцелее, като преглътне и замълчи. Заради Мира и заради себе си. А като поотминат бурите, пак ще си върне това, което ураганите се бяха опитали да разрушат което тайфуните са се мъчили да поломят. Криле соколови отново ще се разперят! Без да бърза, бавно, с търпение... Древна племенна тактическа позиция на стратегическо изчакване, докато пак в някаква миролюбива пролука се разтворят дверите към свободата. Ела и виж тогава българския ген! Само че Мира гледаше на всичко това с очите на Янка. Парадоксално? Да, и това се случва. Има разлика в железните позиции на мъжете на племето и тези на бурните емоции женски.

Яд и омерзение изпитваха и двете жени към Капитана. Янка — не зарад изневяратата, а зарад измамата, която не бе усетила тя — дето нюхаше непрекъснато около съжителя си — да се остави този халваджийски тефтер да ѝ изпее чалгата си!... Мира — заради неударжаната дума на юнака над юнаците, превъплътил се в жалък мъж на жена си... Ако той ѝ беше открянал истината, тя би го разбрала. Но може ли един рицар да признае своя позор и да захленчи пред една Дулцинея? Той жертва личната си свобода в името на любовта. И това се случва — обратно на всеизвестната сентенция, че в името на свободата може да се жертва любовта. Зависи от каратите на тази любов!

Като противодействие на неговото „падение“ Мира хвана здраво в крехките си ръце своята свобода. Може би и под негово благотворно влияние? Може би. Плаха и непрактична доскоро в земния свят, силна и стихийна само в словесния свой свят, тя се почувства изведнъж свободна. Свободна да бъде себе си. А когато си на пиедалата, където са свободните люде, трудно виждаш с просто око там долу ония, заробените.

Мира не схвана поради тия причини как стоят работите на нейния човек относно свободата. А разглеждаш ли нещата само от собствени позиции, то се знае — сгрешаваш...

Постепенно препатилата глава капитанска се надигна, грохналата му снага се поотърси. Да не му е за пръв път! Понагълтали сме малко солена вода, то е целебно за духовното здраве. Няма да си оставим лесовското магаре в калта. Нека ни проверяват, нека ни броят жълтите грошове, човек знае две и двеста! Ще го преживеем, Мирко, ще тръгнем пак един към друг, защото това ни е писано.

Теменужка клюмнала (от дъжд неоросена), гугутка жално загукала (изгубила топлото гнезденце, милата), орехче отвисоко

тупнало, та чукнало нечия умна куфалница (пада ѝ се!), шурче засвирило тъжни песни (че как няма)... Но ще дойде видовден, гургуличко, ще засвети ясно слънце!...

— — — — —

В една кротка вечер, нарочена от Бога да бъде добра...

Той: - Утре с първия самолет тръгвам за София по една работа. Връщам се вечерта с последния. Идваш ли с мене?

Тя: - Я си гледай работата!

— Ще бъда сам! Запазил съм два билета.

— Ти ще бъдеш зает...

— За всичко се намира време, Тревичко зелена.

Небесни изживявания сред бели перушинени облаци.

Приземени радости сред хорска шарения.

Витошки лифтове, зареяни в космоса.

Галавечеря в шератонски колиби върху свилени месали.

Истинско ли беше това щастие — жадувано, неизживяно? Как можеш да изсипеш толкова много радост накуп, Господи? Мира се бе съгласила да тръгне с едното „да“ — не твърде обмислено, отро-нено само от сърцето. После се съвзе — ами децата утре? Като отиде за вечеря при тях, обясни на баща им малко смутено, че утре цял ден ще бъде на важен симпозиум извън града. Е, и какво? Оправиха се и без нея. А лъжата — благородна си беше...

Тя полека се спусна от седмото небе в нощния час с дарен кашмирен шал, развян на раменете ѝ — криле на соколица. И соколът бе отърсил криле, но не биваше да влизат заедно с нея на улица „Долище“.

Ала космическият полет във вселенските висини в един ден — шемет — това малко ли беше?

А после, после... Човекът с маска лаконично бе съобщил на Мира непоправимото. Бе спестил лекомислието си за оная злополучна нощ, когато кариерният бележник... Мъж като него да сведе виновно глава и да иска прошка на колене? Е, едно венчило да не е умиращка! Всичко може да се промени кога му дойде времето. Жилавата селска издънка от попско коляно се опита да внуши това на Мира с нова житейска притча.

— Като бях в Либия...

— Къде?!

— Отидох да поработя като строител — с договор за две години. Детето не се беше родило още, пък моята — очите ѝ все в парите. Яко момче бях, даянех здравата. Посъбрах някой лев и

тъкмо да се връщам вече — стана една злополука, заклеши ми се кракът, осакатях, мисля си, за пуста печалба! Ама черен гологан не се губи, дето има една дума. Сглобиха ми кокалите, оправих се. От тогава обаче ако не стъпвам внимателно, навехва ми се този крак. Нали помниш, онова навехване ни събра. Че и сега — исках това да ти кажа — не е болка за умиралка моето бракуване. Не е минал трамвай отгоре ми... Хайде де, няма да мрем, я!

А за Мира това беше краят на света. Всемирният потоп. Не го каза. Подпита го спечелил ли е много в Либия. А бе те неговите печалби — дето дошло — там отишло. Оная неговата с широки пръсти обрисвала всичко. Нейсе! Добре, че съумял да отдели нещичко скришом, та сега да имат с детето покрив над главата си. После пак за пари го пратила по корабите.

— И като си се развявал насам — натам да печелиш, така си й оставял възможност да походва, няма да скучае без мъж!

Не беше му се мярнала такава мисъл, дявол да го... Пък Мира уцели отведнъж! Той беше от верните съпрузи, наивник на средна възраст, надяваше се, че и съпругата му...

— Янка поне за изневяра — не е такава. Нещастна жена, не случила на мъж. Може да е простоватичка, ама иначе е оправна вкъщи, сваятна жена.

Само че той не знаеше това, което знаеше Мира. Както и Мира не знаеше защо „нешастната жена“ стана законна съпруга... Оправна, сваятна... Ти пак си наивник, Капитане... Не искаше нищо да зачеква повече, само попита с хитринка в очите:

— А мене къде ме поставяш, при кои жени ме картотекираш?

— Агънце байново си ти, пендарка златна, дето не влиза ни в картотеки, ни в компромати...

САМА

За нея обаче Асен Попов бе развенчан в своето досие. Зачеркнат. Да оборва тезата му за това, че не е минал трамвай отгоре му и че когато му дойдело времето — нямаше смисъл. Тотално разминаване между тях двамата — полюсни характери, полюсни схващания...

Някога... след епизода с планинския еделвайс... Беше казал: „Искам моето да бъде само мое!“ То винаги си е било твое, Тома неверни. Докато Мира делеше своето с друга. Откъсна те от сърцето си и те подели. Трябваше ли да преглътне и сватбите ти? Трепетните

радости, миражните очаквания, щастието горчиво — струвало ли си е? Наричаше се старомодна госпожица, непрактична идеалистка, непригодна за този живот глупава патка... Хайде стига!

Затвори сърцето си в мидена черупка. Бисерното зрънце в нея остана недостъпно за никого. Самозалъгваше се, че живее само за децата. Но защо я глождеше оная мисъл, че в това й решение нещо не е съвсем наред?.. В телефонни диалози той го ломеше на пух и прах.

Тя даваше някакви смутени лицемерни отговори и си признаваше накрая, че се обърква пред неговите кръстосани въпросчета — хватки. Но отдавна свършиха и каламбуриите, и сладките канонади, и дуелите със словесни рапири...

*И няма вече път за двама,
а любовта не съществува.
Пропадна. А пропастта голяма е.
С луната двете ще будувате.*

*От дума, хвърлена тѐй — просто,
светът осѐмва жива рана.
И срути се в нозете моста,
увисна чувство нефазбрано...*

— — — —

*Няма звън от празнични камбани.
Няма ги случайните неща,
дето с истини неназовани
грабваха със чиста простота.*

*Няма думи. Няма живи тѐпки.
Няма сладки земни чудеса.
Няма и задъхани прѐгрѐдки,
грабнати без време, на часа...*

Имаше само странички прозаични наред с тъжните стихове. Само в нейния кариран бележник. Вторият бе погребан...

„Аз — с ръка недокосната — чаках твоите ръце; с очи ясни непогалена — търсех твоите очи; от дъх нестоплена — жадувах твоите устни. Дочаках твоята обич. Но защо ли?

— — — —

Имаше една надежда. Трепкаше една светулка, едно шурче пееше в гърдите ми. Изгасна фенерчето, захвърлено в калта, пресекна шурчовата песен. Мечтата ми е погребана. Ще поникнат върху нея осланени надежди и клюмнали теменужки.

— — — —

Когато любовта носи по-малко радости и повече болка, загорчава. Кое е по-голямото нещастие — взаимна, но непозволена любов или законната връзка без любов?

Веднѐж ти ми донесе една роза. За празника на жената. Беше я скрил във вътрешния джоб на палтото си — внимателно поставена в пликче, огъната в бяла кѐрпичка с моя инициал „М“. Как си я

намерил, откъде? Ти, който не знаеше да купуваш подаръци, защото „те няма“ в тия неща? А аз ти казах, че трябва да се научиш да те има! Значи...

Розова пъпка. Кадифеночервена. С ръце недокосната.

— Ти си за мене такава роза — каза ми тихо и ме целуна.

Поставих я в красив кристален поднос. Сменях водата ѝ, галех я и тя дълго остана свежа. Но после...

*В житейското стърнище — жива проза —
Кристалният поднос крепях с ръце.
На него беше тя — единствената роза,
отломък от самото ми сърце.
Тя правеше деня красив и сладък,
по-силна от вълшебство на кафе.
Бодлите не усецах — аз бях млада,
опита в аромат от кървавочервено кадифе.
Внезапно се изфречи камък,
такъв един, невзрачно малък бе!
Подносът рухна. И като език на пламък
избликна кръв от розата, разрязана на две...*

Розата умря. Символ на любовта ни беше тя. И любовта ли умря? Защо?

*Боли ме. Цялата съм болка,
така боли от самотата!*

*Тъгата ми — дъждовен облак —
закри от погледа света.*

*Мечтата — паднало хвърчило —
полюшва тъничко телце.*

*Отде ли още пие сили
измъченото ми сърце?*

„Не бива да удавяме любовта в мъжка ракия и в женски сълзи“ — шепнеше ми някога ти. Сега светът е празен. Безлюден. Ти ме спаси, но само частично. Колкото да не умра. Любовта ми се превърна в бreme. Да те търся? Не. Спасявам си едно огорчение. По-добре без любов. Така си спестявам една мъка. Утешавай се дома си с пици и яхнийки, с размисли за поделени ниви и ливади, за къщи катосани, които съпругата ти прелапва.“

Като прелисти бележника-ветеран, пред нея се занизаха някогашни странички...

„Любовта не била вятър пролетен, а силен горянин. Не било пламъче, а пожар стихийен. Плющи горянинът, пламти пожарът. Души човешки изпепелява. И разпръсва пепелта из космоса. Там ще поникнат цветенца-камбанки и ще звънят по цялата вселена.

Може би някое добро същество космическо ще ги засее на своята си далечна планета и там те ще разказват легенди за земната любов...

— — — — —

Ти ме научи да виждам трънливите пътища и мостовете, минирани с Човешка дребнавост и злоба. Наивно си мислех дотогава, че хората са добри същества, а то не било съвсем така. Вървах след тебе и се стараех да не обърквам повече крачките. Ти ме водеше — трепетна и смутена. Вървах със знамето и песента. Исках да бъда не след тебе, а до тебе. Колко трудно било! Представях си нашия общ път през упойни ливади и горски пътеки сред песни на птици и потоци. А то — телени мрежи и минирани пътища. Не бях се промъквала из засади. Вярвах, че животът минава през зелени долини и горски дъбрави с дъх на здравец и излиза на слънчеви пътеки.“

Сега пред мен е Нищото. Зло, сторъко и стоглаво. Пред зинала бездна съм. С какво съм го заслужила?

*За никъде не бързам вече.
И никои не ме чака.
Посрещам самотата вечер
със болка неизплакана.*

*Мечтаех си за свободата —
е, имам я в излишиък.
Но пада ден след ден от датника,
без нищо да напиша...*

Ти изповядваш една по-различна философия. Нашето си оставало наше. Кесаревото — кесарю, божието — богу. Не мога да го приема това разполовено „наше“.

*Наоколо дъхти на бяло.
Снегът в душата ми вали.
А тя е възлен. Обгоряла.
От тъмен спомен ме боли.*

— — — — —

За Асен Попов обаче тия изповеди, които слушаше телефонно от пресъхналото ѝ гърло, бяха „женски изхвърляния, емоции в повечко“. Не ѝ го казваше, пазил го Бог! Но един ден цъфна на портите ѝ, без да я е предупредил. Тя примря. Не затръшна вратата, разбира се, както се беше заканвала да го направи, ако случайно... Не ѝ даде сърце. Но го клъцна (чак пък без нищо...) Нали било опасно да не го видят хората, та да снесат на Янка... Нали махалата имала и на гърба си очи, а той е конспиратор от класа и все се

пази!...

— То си е така. Но не може без риск понякога. Рискувал съм и в по-тежки ситуации, по-завързани. В Либия имах някои такива задачи от разузнаването. Ония развиващите се братя се опитваха да ни грабнат икономически планове секретни. Че докато строех строежите, имах и аз на гърба си очи...

— Невероятен си!

— Ами! Аз съм подлец, циник и още... предател, кариерист...

Тя усети, че щеше да се предаде на предателя и изрече пресилено рязко, че няма работа с женени мъже. Проклетите ѝ сълзи още малко и... Побърза да смени темата:

— Бях вчера край морето, до нашата скала отидох. Завалях...

— И небето заплака заедно с морето, нали? И с тебе? — вмести се той в нейния стил.

Стоя. Над мен се лее дъжд.

Измокрена сама на кея...

Не чакам. Не изпращам мъж.

Не вярвам слънце да изгрее.

— Ще ни огрее то, Гълъбко, ще дойде неговият светъл час. „Аз вярвам, вярвай и ти“. Чии думи бяха? Не само да ги пишем, а и...

С всички сили Мира се стремеше да не се поддаде. Веднъж и тя да отстои себе си! Той разбра. Прецени. И се зачуди на нещо друго, което също така мълком прозря: как неговата „корава“ душа омекваше поетично пред Мира, пред магията на нейните чудни слова. Звънките рими звъняха у него и ръсеха върху му благодат, неизпитвана преди срещата му с това Чудо, наречено Мира Златанова. И уж се мъчеше да я отклони от романтиката, пък тя нахлуваше топло и в неговата препатила душа...

Не биваше да пресилва нещата за момента. Погали сребърния кичур в косите на момичето с бадемовите очи и си тръгна. Кротко и тихо. Не винаги трябва да разрязваш заплетените възли с нож. Моряшките възли се разплитат търпеливо. А моряшките възли на човешкия живот са още по-здраво завързани.

След време пак се появи, решил да смени тактиката си. Тя все го упрекваше, че иде с маска, че не споделя всичко с нея. Тоя път ще се поотпусне, че дано... Как са въщи ли? Ами — Янка била готвачка един път, правела не знам колко си вида салати, сладкиши, дете малкият си облизвал пръстите. И двамата загладили косъма, не личало ли? Даврандисали се. Не е ли съгласна, че това е важно

за него и детето му?

— Тогава защо идваш тук? — отрязва го Мира.

На нейната софра — една шопска салата и мизерни пържени картопки, варен кренвирш — шаблон колкото си щеш. Не може да става сравнение с неговата кулинарка-шемет.

„Добре си мълчеше досега, Асене“ — каза той. — Видиш ли сега какво се получава от искрени откровения... Маската, братко, маската!“

Мира не можеше да сдържи негативните си чувства — човешко е, и у най-добродетелните го има.

— Но ако ти знаеш това, което аз знам — изтърва отново тя.

Какво ли ще е това, дявол го взел, дете тя го знаела?...

Дали не е разбрала за карирания бележник, за гафа, когато Янка го откри? От кого може да научи освен от самата нея? Тия жени ще го побъркат... Стисна зъби и не я попита какво знае — щеше да стане нещо непредвидимо. Нещото, пропускано между тях, можеше да се дочупи и да не може да се закрепичи повече. Мълчи си, Капитане. Кой каквото знае, нека си го знае за себе си. Продължавай да бъдеш в тактическо отстъпление. Мълчаливо прие нейното решение да си останат само приятели. Така да бъде. Ще видим по-поздир...

Мира скъта дълбоко чувството, което не можеше да убие.

Но обърна очи към света, към прекрасния божи свят. Такава бе нейната същност, че не можеше да живее без радост и светлинка.

Избликва песен. Аз ли пея?

Кого възхваля този химн?

Тъй спомените ми живеят.

Без тях какво съм? Облак. Дим.

— — — — —

Тогава никнат ми кфила

и в небосвода, станал тесен,

избутвам тежката мъгла.

И питам слънцето: „Къде си?“

— — — — —

С надежда вечерта посрещам.

В съня ми спомен тих трепти.

Във часовете безутешни

той нещо свидно ми шепти.

— — — — —
Не докосвай сърцето ми с розово клонче,
пролетта отдавна в мен прецъфтя,
но пак сънувам тънконоги кончета
в ливади мекотрфеви да пръхтят.

— — — — —
Само защо ли докато пишеше тръпнещо, чуваше далечна песен:

*Разлюляла се Калинка
над море, на два каика.
Кат се люляла и пляла,
косата ѝ се развяла
като на пагун перото,
пагунено, перьосано...*

Затулваше ушите си и се стараяше да живее с децата, с работата си, със самотните нощи.

Една вечер се прибра притеснена от дома на свако си, че малката кашляше. Да я вземе при себе си да спят заедно? Не, бащата отказа. Сутринта отиде да я нагледа. И двете момиченца бяха отишли на училище. Мира се успокои, но поостана да поразтреби детската стая. Откъм мъжката спалня се дочуха приглушени гласове. Довел е някоя, е, нормално е...

— Все като лалугери се крием — шепнеше жената. — Не можа навремето да я натириш тая твоя балдъза, че аз да съм на нейно място...

— Нямахме начин — отвърна мъжът. — Нали знаеш какво беше — вричания пред жена ми ли не бяха, клетви ли... Какво да правя, трябваше да... Пък с тебе пак си я караме, нали. Е, и ти не си зле при твоя старец.

А, не се оплаквала тя. Свила къщето — бонбонче, давала си го под наем...

— Ако ти разправя по кой начин пипнах тая къща, ще паднеш... Ти знаеш ли, че твоята балдъзка се заиграва с него?

— Хайде бе!

— Истина е. Ама аз не съм вчерашна — разплетох чорапа. Морският сега не може да мърда. Пък и което си е право — ти щеше ли да ме осигуриш с нещо?

— Две деца имам, Янче сладуранче.

Пък на нейната глава било само едно. Правела му тя мили очи

на тийнейджърчето, хранела си го, пък и като му купела някое пишовче — ела и гледай.

— Старият и той доволен. Софрата му — сложена, къщата му натъкмена, знае Янка, не е вчерашна. Пък каймакът на живота — при тебе, което си е.

— Как си с каймака при оня дядка?

— Мани, мани...

Откритието смая Мира, но оценката за мъжките достойнства на Капитана я вбеси. Такъв шеметен мъж! Но решението ѝ още същия ден да му разкрие всичко, бе разколебано до вечерта. Трябваше ли той отново да преживее болката, опарила го веднъж?

Тъкмо да си тръгне тихо, за да не я усетят, Мира се спря — на свако ѝ хрумна да предложи на Янка „трамба“ — тя при „стареца“, пък Янка — при него.

— Къде ме виждаш? — отрязва го сервитьорката. — Там не давам лев за пуста пукница. Харчовете са от него. При тебе същото ли ще бъде?

Мълчание отсреща. Женският гърлен глас продължи с по-висок тон:

— Достатъчно съм се набъхтала и напатила. Дотук бях. За другото с тебе — не отказвам. Ама да се натопя за една гола любов и да делим сметките на две — няма да стане!

Как понася Капитана този грубоват дрезгав глас заради едното голо битово удобство? — помисли си Мира. И реши — колкото и да го заболи — трябва да му каже. Въпреки болката. Въпреки последиците. Въпреки. Но Янка ще отрича, разбира се. Как Мира ще докаже на неверния си Тома своята истина? Комбинативната сервитьорка няма да се откаже от благините Асенови без бой. И контрамата може пак да остане у романтичната поетеса. С „развинтената си фантазия“ ѝ се причул Янкиният глас — може да рече Той. Тогава? Отново апокалипсис. И защита на невинната нещастна жена, незнайно защо намразена от благородната уж Мира... Хайде да речем, че стане някакво чудо на чудесата и Янка и свако ѝ си признаят. Капитана няма да го изтърпи въпреки лицемерно завихрената кулинария в дома му. После? Готова ли е Мира да замени втората му съпруга? Голямото дете прекара скоро шарка, сигурно и другото се е заразило. Да ги остави?

Мира романтичката клюмна и се предаде на Мира — земната. Преглътна. Не му каза. Той я беше учил да не избързва, да не е подвластна на бързите афекти, да изчаква, да премисля.

Срещнаха се двамата пред блока. Погледнаха се. Какво чудо са човешките очи! Постоянно прехвърляш поглед към някого. С обикновен поглед — изразително или безизразно. Но очите на любовта си имат свой език. От тях изтича пронизващ и топъл блясък, който възшебно прониква у другия. Два погледа — равни на велико щастие!

*Надвила болка и уплах,
видях отново ведър свят.
Със гукане под мойта стъпала
уещам пак живота млад.*

*В забрва болката стопих.
Светът отново се отвори.
На глътки хубостта отпих
и със липата заговорих.*

— — — — —

*През реката буйна премини,
аз те чакам на брега отсрещи.
Тя отмива грешки и вина
и калява чувствата гофеци.*

*Носим ли Голямата любов,
трябва да преминем и през ада.
Че за нея всеки е готов
пламъка на огън да изстрада.*

*После пътя вярвам, ще открием.
Земни грешници разкажани
като всички хора сме и ние.
Двама ли сме — все ще стигнем рая...*

— — — — —

Беше се отбил една вечер — скритом, за малко, набързо. Смъкна наполовина маската и се поплака от примитивите на съпругата, додъвали му понякога, но какво да правиш, нали всички хубости не се сбират... Добре, че си имал и нещо топло, свидно, което... Тогава това топло и свидно Нещо се реши: има да му каже... Не е приятно, но той трябва да го знае, истината не бива да се крие. За неговата Янка самозванка се отнасяло...

— Как я нарече? Самозванка? Опасни сте това — жените. Все гледате да клъвнете, дявол да го... И това го роди твоята мила поетична главица?! Че има и рима: „Янка Самозванка!“ Значи си била способна на такива квалификации? Може да е простовата, но е нещастна, препатила жена. Ако беше се съгласила да бъдеш на нейното място, нямаше сега да има самозвани. Сама си го направи.

Не искал повече са слуша клюки женски. Не, не е клюка — опита се тя да продължи плахо и не е от омраза, нито от ревност, тя никого не мрази, само истината ще му каже... Той си тръгна. Победителка в дългия маратон беше Янка. Макар и самозванка. Макар и невярна и цинична. Край на всичко. Този път сигурно завинаги.

„Ти Капитане, дето си ме упреква, че живея с илюзии, остани си с илюзията за добродетелната си съпруга. Може би е по-добре, че не успях да ти разкрия истината, че не ти отнех сигурното битийно пространство. За един изоставен безпомощен мъж и баща, па бил той и морски вълк, това пространство е много важно. В него няма горещи пламъчета в очите и сплетени ръце. Но има сигурност...

„Кога беше това?“ — питаше болничното легло. Жената с белия кичур се разбуди от утринния унес. Гугусчукът я питаше: „Гу-гучук, кой е тук“ „Аз съм тук — отвръщаше болната ѝ глава, — но него го няма, няма...“

— — — — —

*Насънувах се. Набълнувах се.
Стига толкова. Стига толкова!
Във мечтите си — налудувах се.
Пак сама съм
единствено с болката.*

— — — — —

*Още в устните ми лепне
мед от оня сладък грях.
Беше обич. Беше трепет.
Беше слънце. Беше смях.*

*Бяха цветни обещания,
люшкани от зряла ръж.
Де са лунните сияния?
Всичко секна изведнъж.*

*Есен е под мойта стряха —
лялото закри врати.
И в душата ми умряха
всички слънчеви мечти...*

— — — — —

Пак тогава, в оная вечер, преди да произнесе тя злополучнооригиналното „самозванка“, но беше рекла, че има нещо важно да му каже, което е истина — „честна дума“, самата гола истина... той поде своя приказка. Като бил в затвора... „Къде?!“ Не бе, какво си е помислила тя... Пратили го да води някакви технически курсове там.

Че имало някой си там — мошеник, дето все повтарял „честна дума“, за обири, за грабежи лежал, ама все на устата на завалията — честна дума.

— Сравняваш ме с него?!

— Хора всякакви, шарен свят, ама исках да кажа — тая „дума честна“ да не я продумваш лековато.

Мира схвана — „женската“ честна дума за него не тежеше като мъжката... Не отвори спор. Тази нейна кротост...

*Как мразя свойта доброта!
Изречените кротки фрази
зачерквам с яростна черта!
Къде си, безпожаден разум?*

*На ледника студен — хвала!
Но как ще дишам без доброто?
И как душата без крила
ще се докосне до перото?*

Защо трябваше да преглътне тогава нахвърлените обиди, заради словцето „самозванка“? Не можеше ли да разкаже за връзката на „нещастната жена“ със свако й? Пак го пожали, пак се сви и пое вината върху себе си. Защо?

*Редеше вричани слова.
И все за обич. Все за мене.
Далеч от хорската мъгла
прегръщах щедрата Вселена.*

*Пресъхна влюбеният път.
И пустота се всели в мене.
И във невярващата гръд
изгубената обич стене.*

*Довиждане. Вали. Студено.
Обиден лед в душата плава.
Вихрушка се изви над мене.
Надежда капка не остава.*

*Аз виждах дружелюбно рамо —
във пролетните си мечти.
Прости, любов. Теб те няма.
А ти... не съществуаш ти.*

*Разстила се тревогата голяма,
натрупана от думите ти тук.
И миг спокойствие за мене няма —
от теб боли като от никой друг...*

Времето се нижеше. Без точките, поставени от Мира. Само със запетайките капитански... Той слушаше елегичните стихове — телефонно или в закътаната нейна собичка и им даваше прагматична оценка:

— Хубаво, Теменуго, Теменужке. Ама в живота не е съвсем така. Тая изгубена обич, пустота, вихрушки, болки — това са временни състояния. А ти си жизнена и светла, Гугутко. Юнак момиче си ми ти, не се прави на мировата скръб!

Не беше ли прав? Тези женски емоции... Дали да не му каже Онова... Беше минало време, притихнали страстите... Дали?

Дали той да не й каже за злополучната история с карираня

бележник? Източило се е времето, защо да крие повече?

Не проговориха тайните им. Да не би отново да застане между тях стоглавото и сторъбо Нещо и да разкъса есенната топлинка... Когато усетеха невидимото му присъствие, подтиквало ги някога към гибелни подводни рифове, където гемии капитански потъваха и стихове се разлетяваха с писък из обгорели гнезда, спасяваха ги стиховете — пак малко дразнещи, заплашващи с усмивчица иронична и минорна — за раздяла:

*Разбрах, че си от всички по-различен.
Приех — родил си се такъв.
Приех, че ако те обичам,
във мен ще забушува силна кръв.
Опияни ме като тъмно вино.
И ме понесе приливна вълна.
Безпесенна останах раковина
на моя бряг — без пясъче вина.*

*На себе си аз ще остана върна.
И пак ще бъда птицата без грях.
Приятели отново ще намеря.
Ще метна върху теб забрава — прах.*

— — — —

Той се подсмиваше и преминаваше на беззъби теми:

— Гледа ли снощи филма?

— Повреден ми е телевизорът.

— Не си казала — не сме го поправили. Ще дойда с такъмите.

Гаранция — двайсет години. Ако не се ползва...

То и пералнята ѝ засекала... Ама нека си трае още, да чака Михаля. Ще се оправи — срещу прилично възнаграждение — при дъбаците. Може и край морето, при скалата...

— От кога твоята капсулирана душа е обсебена от вятърничави романтики?

Човек прогресирал. Но признава ли си го? Нима си вижда грешките, сериозно?

*Не те упреквам. Кой е без вина?
И праведника грехове си има.
Додето грее светлата луна,
ще има лято и ще има зима.*

*Не жалия, че живота пропилях.
Залутана в догадки и съмнения,
аз всичките ти грешки оправдах
и ти прощавах всички прегрешения*

*Прекъчвам вече в другата страна.
От своята наивност ще се пазя.*

*Започва мълчаливата война...
Кой ще спаси сърцето от омраза?*

— Аз, аз ще го спася това вечно страдащо сърце, Гургуличко.

— Не се ли надценяваш? Я да спрем дотук, че кой знае какво може да излезе от тия тиради. Да не забравя да ти кажа — нашата, голямата май ще се жени.

— Той и моят... водят се с едно момиче... Не можахме да се сродим с тебе.

— Съдбата не го пожела — нито за нас двамата, нито за децата. но това е слязло от дневния ред на живота ни.

— Нищо не се знае...

— Забрави. Чудя се какъв подарък да им взема. Телевизор?

— Ти не си добре. Все поправям твоя ветеран и пак не е в ред, хем колко пъти те съветвах да махнеш тая бракма и да си купиш нещо новичко. Докога ще си такава давателна?

— Добре, няма да взема телевизор, а нещо по-евтино.

— Не съм очаквал чак такова рационално мислене. Чух една сваятна приказка! Както е тръгнало, може и стихосбирка да издадем. Те твоите стихчета май не струват твърде, ама...

— Невъзможен си!

— Че ако бях възможен, щеше ли да ме намериш? Ти възможна ли си? И двамата сме друговати, Мирко, затова сме се събрали.

Неочаквано той бръкна в джоба ѝ:

— Знаех си аз... Там ги криеш ти, новоизлюпените пиленца. Бачовите, милите.

И зачете:

*Угасна вече моето огнище,
седя сама на морския си праг.
Зад мене — тъмнина. Пред мене — нищо.
Но се надявам. И живея пак.*

— Значи аз съм нищо, така ли? Чакай да видим другото:

*Тъгувах дълго в самотата,
но дните си аз не проспах.
На пролет никнех със листата
и зреех есенес със тях.*

*Обсебена от тишината,
все чакам оня изгрев нов.
Лъчът в душата ми засвети ли —
то ще е жертвена любов...*

Последва възраждана реакция:

— Е, това е истина — да се надяваме и да живеем, не сме проспали дните си въпреки самотите, нали, Орехче?

— Някои живеят без любов, със стопирани души, има и такива.
— Има си ги всякакви. Но нас ни топли нещо цял живот. А това малко ли е?
— Не мога да си обясня защо адски те обичам!
Реакциите му не винаги бяха адекватни на нейните:
— Чудя се на твоите представи за ада! Как можеш да омешаш пъкъла с любовта!
— Добре, страхотно те обичам.
— И от какво се страхуваш? Хората на словото трябва да го използват точно.
— Всички говорят така.
— Ти не си всички...
Грешни и пречистени, светли и добри, простили си всичко, те вървяха към своя залез двама. Невъзможни, но двама. Обречени един на друг, верни на една отрочана от людете, но благословена от Бога любов.

А това малко ли беше?

КОЯ Е ТЯ? КОЙ Е ТОЙ?

Гадателката... Беше ѝ предсказала, че щяла да влезе „в държавна къща на легло“. И човекът с маската се мяркал там. Мира се бе зачудила — каква е тая „държавна къща с легла“... Ето какво било...

Лека-полека съмваше. Врабецът отвън зовеше: „Пиф-пиф, чакам-те“. Отсрещният клон отвръщаше: „Чух, чух“, и-да, и-да“.

Започваше животът. За здравите, които вярваха, че светът им принадлежи. А болните премисляха отминалото, за да направят своите равносметки. За свършеното добро и не дотам добро в тоя измамен свят. Осмисляш сериозно стореното преди, едва когато... И отрезвяваш тук — в „държавната къща на легло“. И решаваш да почнеш отначало на чисто, ако от Горе ти отпуснат време. Ако не си закъснял... Когато проблемне надеждица — светулка, отново мислено се устремяваш към оня миражно-измамен пътър свят, където те чакат делата ти, останали преполовени.

Поизмъкнала се из черната дупка, Мира отвори очи и видя бяло гълъбче, застанало на перваза на прозореца, любопитно надничащо

в стаята. Чуваше се мекото му гукане. Мира му заговори и то заслуша. На добро било — зарадваха се жените — това знамение — бялото божие птиче щяло да им донесе здраве.

*Не се страхувай, гълъбче, от мен. Недей ме гледа с поглед натъжен —
Аз няма лошо да ти сторя. след лятото е знайно — иде есен.
Познато ми е чувството за плен — И всеки, щом под слънце е роден,
със клетката си ден и нощ се боля. от тук си тръгва с недопята песен.*

*Говориха си ветрове, дочух,
че вечни са звездите и небето.
И тука само силните по дух
ще оцелеят, с вяра във същето.*

— — — —

— Искаш ли още? — попита го тя мълком и то ѝ кимна.

*Седя край гаснещо огнище. Събирах съчките грижливо,
Притиска ме отвъд нощта. огнище, в теб за топлина.
Щурецът болката разнищава, Защо сега със пепел сива
с крило разбутва пепелта. ти трупаш върху мен вина?*

*Или без ветрени простори
не раждаш огнени цветя?
И с ада аз ще се преболя.
Не мога само с пепелта...*

— — — —

„Са-мо с пе-пел-та...“ — повтаряше една кадънка от раззеления клон на дървото.

Беше ден за свиждане. Дойдоха племенничките ѝ. Те същите ли бяха с големите панделки-треперушки? Когато ги водеше пред друго болнично легло, където майка им с тиха болка ги гледаше... Знаеше, че не ѝ остава много... Тогава Мира обеща нещо и го изпълни. Беше ѝ леко от това.

Момичетата я изведоха от унеса.

— Лельо, трябва ми пълномощно от тебе, нещата да се движат — обясняваше голямата. — Обадиха се за новите машини.

— Взимаш ги, откога ги чакаме. И пушай обяви за старите, да се продават.

— Вече пуснах.

— Умното ми момиче!

Мира ли беше тази жена? И да, и не.

— — — —

В съненото още утро едно бяло гълъбче разпери крилца и поведе някого от другото крило на болницата към алея, накъдето бастунчето му още не беше го извеждало. Приседна на скамейка и видя как бялото гълъбче кацна на перваза на един прозорец. Розовите му очички го примамиха и мъжът се загледа нагоре. Там две женски ръце ронеха бисквитени трошици за птичето. Две толкова познати ръце... Причу му се на Асен Попов мек гълъбов глас:

*А радостите земни гаснат,
В душата ми се стеле мрак.
Но думите ти чувам ясно:
„Ще бъдем двама утре пак“.*

„Утре пак“ — отекнаха словата у един словоохотлив мъж, чиито нежни думи обаче се задавиха в гърлото и рядко се процеждаха. Затова му беше по-лесно да използва нечии други слова поетични.

В деня за свеждане ще дойде момчето му, неговото добро момче. И Янка, разбира се, с разтворени шепи, щото ако се случи „нещо“ с него, трябва тя да бъде осигурена... Куцукаха по петите му познатите гърлени, рижавооблагрени слова. Той се опитваше да ги отпрати, а на тяхно място бликваха други — свидни и мили:

*Замервай ме със думи както щещ,
но ти, загубил мойта доброта,
сега не знаеш как да нафречеш
туй щастие, което отлетя.*

*Аз знам — ще се събудиш някой ден,
в очите ти ще блесне кротка влага.
И аз ще видя мъж фазкаян и смирен
да коленичи тук пред мен на прага.*

Готов е той да коленичи, готов е... Там горе, тия ръце, които ронеха трохите, не бяха ли... Не, не може да бъде. Той се е размекнал от болестта и си въобразява...

Имаше и други ранобудници по халати из алеите. Мира разсеяно погледна, като нахрани гостенчето си. И измежду всички тях — еднакви и безлични — неочаквано изгря един. Само един! Той случайно вдигна поглед нагоре. Случайно ли? И видя жената, чиито ръце ронеха хлебеца на пернатичкото. Същата, тя! Неговата бяла лястовица. Сребърната пътечка сега се бе сляла с белотата на косите ѝ.

От някое време той я сънуваше и я зовеше телепатично.

От някое време та го сънуваше и го зовеше телепатично.

„Липсваш ми... И двамата си липсваме“ — повтаряха те насън наявгашни слова.

Съдбата пак се смили над тях — нали и тя е жена, не издържа женската ѝ душа. Накара оная гугутка да гукне, за да вдигне поглед побелелият мъж към она прозорец, тъкмо когато Мира се бе изправила там.

Асен Попов се наведе, откъсна от лехата в парка от цветето на тайната любов и бастунчето му се заизкачва бодро със своите младежки 70 и кусур години, ремонтирани надлежно, по сребърната пътечка, която извеждаше натам, където се реят във висините само бели лястовици...

Една трепереща мъжка ръка, някога жилава и силна, подаде дъхавото букетче теменуги. Пое го слаба женска ръка, някога изваяна като от художник...

— Добре ли си вече?

— А ти?

Затропа Асеновото бастунче, подпирайки майката-земя в такт с песента на белоперото птиче.

— Нали помниш паролата — ти — куплетче, аз — морска песен.

Халатите им се сгушиха на стълбището — нямаше време да търсят по-подходящо място.

*Някои казват — есента е златна —
всичко се говори в този свят.*

*Кичур белне ли, понятно е,
няма вече връщане назад.*

*Ти каквото искаш ми приказвай —
че съм млада, имам още път...*

Със броени дни сме ний наказани.

Ден и нощ вехнее нашта плът.

А напред е сиво и студено.

И се вие само птичи грак.

Сгърчила лицето си Вселената.

блъска ме в гърдите като вфаг,

с думите от камък по-студени.

Аз се губя в ледени мъгли.

Ти ела! И приседни до мене,

За минута само ме стопли!

— Всичко друго е от лукаваго, Теменужко!...

Под сурдинка се понесе тихо:

*Седнал ми е на висок чардак
добър юнак,
на висок чардак край морето,
че си видял мряна рибка,
че си купил тънка мрежа,
че премрежи Черно море,
че улови мряна рибка.*

*Не ми било мряна рибка,
най ми била малка мома,
малка мома пъстропола,
пъстропола, дългокоса...*

Там, на стълбището, не ги ли видя всичката болница? Не съобрази ли той, съобразителният, не помисли ли той, премислящият, че ще ги видят зли очи? Нека гледат, нека се радват или да се изядат от завист, ако щат... Разделиха се с мъка. Как така ще се разделят? Тя — в това крило, той — чак в другото — през девет земи в десетата?

Колко несправедлив е тоя хамав живот!..

„Коя е тя — Мира Златанова?“ — попита чирикащото същество в топлата нощ. Белокосият развълнуван мъж не можеше да му отговори.

Коя беше тя? Слънчево видение или ефирно дете? Земна жена — проникновение, изпратено от Бога като знамение? „И римущки се нароиха“ — подсмихна се мустакът Асенов. С какъвто се събереш...

Той я виждаше:

*Омекнала, без капка тежест,
със вик от чайка споделен,
аз цялата съм волност, свежест.
И утрото разицъфва в мен.*

*И в необясними коловози
намифам смисъла на път.
На пръсти, по следите божи
Пак стройни мислите вървят.*

— — — — —

Тя пръскаше сияние върху му, опияняваше го и се носеше край него „безгрижен вятър — като рисунка в светъл сън“. Беше „и лъч, и тъмен облак“, и „малка светла капка“. Живяла „безмълвна като зеница“ — и „добра, и трепетна, и няма“ тя летеше на ластовичи криле край него в трудния му живот и изповядваше: „Нося те в себе си чисто и трайно“ с вяра „за любов — надежда“, с убедеността:

„Двама ли сме — все ще стигнем рая“.

*Ако ме плисне летен дъжд,
политам в транс — направо полудявам.
И ставам малка капка изведнъж,
Под стфуите щастлива се забравям.*

*Отмине ли, аз ставам пак прилична.
Но в погледа ми възхитен и стъфог,
ти ще откриеш, че съм по-различна.
Макар за миг, докоснал ме е Бог!*

Романтична душа, която сънуваше „тънконоги кончета в ливади мекотреви да пасат“, но категорична, че „цяло слънце трябва да те грее“. Топлеха го нейните пориви:

*Аз ти нося обичта си луда.
Целуни ме и ще стане чудо.*

... Нейното светло привличане:

*Прегърни ме в този ден.
Друг едва ли ще се случи.*

... И предизвикателство с характер:

*Вятър злобен ли завие,
Аз не бързам да се скрия.*

... Дързък полет и кротка самооценка:

*Път и през море преплавам
и греша, ала веднъж...*

... И още по-смела увереност:

*Щом има нейде лястовица бяла,
ще оцелее моят кораб бял.*

Жена, усетила собствените си вибрации: „От трепети съм сътворена“.

Но призрачната душа самодивска живееше не само с трепети цветни. Беше прозряла горчивите истини за човешката любов, проникнала в дълбините им и разбрала, че както „от щастие се страда“, така „от радост може да боли“. И една истина, която пробожда: „От теб боли като от никой друг“

Обикновена или жена — лира? Чиято гълбова песен бе

*Ту тъжна, ту измамно лека,
прозирна като брезов цвят...*

Като магия тази песен се раждаше от какво ли не...

*И от щурчето неочаквано
прозвънва този светъл стих...*

Песента и любовта бяха вречени една на друга: „преграда за любов и песен няма“... Любовта бе и щастие, и вдъхновение.

За изповедни слова:

*За всичко мога да напиша.
Само за тебе ред не мога...*

„Той е моята съдба“ — стихът, „надживял беди и драми“, но вярващ в нейните мечти... Тя изповядваше:

*Напразно ли своите песни изпях?
Не мисля. Аз вярвам в доброто.*

Възклик на жената — песен, макар и простенваща в мигове на болка, но избродила своя трънлив път с „главата, вече осланена“, която „пред никого не падна ниско“, осмелила парливата истина:

*Носим ли голямата любов,
трябва да преминем и през ада.*

Жената — съдба Асенова, изричаше съкровено: „Аз цял живот към тебе съм вървяла...“ За него ли бяха тия слова:

*Ще светиш във щастливия ми ден
и пак стихът за тебе ще се ражда.*

За него ли? Заслужаваше ли го той? Заслужаваше ли тая жена-лебед, жена-чучулига? Той ли бе изворът със светена вода, аязмото за славеевите ѝ песни?...

— — — — —

В другото крило на болницата любопитно пиле-чародейче запита развълнувано побеляваща жена с бадемови очи: „Кой е той, Асен Попов?“ Тя не можа да му отговори.

Кой беше той? Мъжът на нейния живот, направляващ корабите бели на мечтите ѝ. Жрец, който я насочваше към верни посоки звездни. Мил и свиден бачо. Човек с маска, прикриващ тъжбите си от нея, за да не нарани ранимата ѝ душа. Капитана, Лесовският крал, Горският цар. И още, и още... Мъжът-вдъхновение, дарено ѝ от Съдбата, закрилял я със соколови криле. Понесена върху тях, тя създаде белоперите си песни. Беше ли го заслужила?

— — — — —

Мира Златанова си изсуши цветята на скритата любов, поднесени от треперещата му ръка между страниците на стария бележник. Така си остана някогашната, вярна на младостта си. Старомодната. А новата Асен Попов среща във от „държавната къща“ с леглата. Беше му поръчала да я търси вечер, защото денем била в офиса си.

— Какъв офис? — запита той.

Не беше свикнал да го изненадват, а да предвкусва това, за което сам се догаждаше предвидливо. Да, но... Не получи обяснение, а само едно загадъчно: „Ще разбереш“ И как добре го разбра!

В апартамент № 13 — маса за двама. Свещи, ароматни теменуги. И един нахален телефон!

— Да, президентката на издателска къща „Мира“. Обадете се утре в офиса, ако обичате. Ако е изгодно и за вас, и за нас... Не, не, наш и ваш човек — няма такива работи. Ако стиховете са добри, ще ги отпечатаме. Е, че кой не си плаща! Но ние държим на реномето си! Към 11 часа? Ще бъда там, заповядайте.

Какво става тук? — питаше се изненадваният мъж. Спомни си как уговаряха тази очаквана среща. Не можела тази вечер, утре нямало да бъде в града, вдруги ден — още не може да каже с положителност... „Хиляда и една нощ ли ще чакам?“ — не издържа той. Премина на делови разговор — с какви пари тая издателска къща? Доколкото му е известно, президентката не беше трупала спестявания... С пари на риска — отговориха му. Ипотекирала си апартамента, после го откупила. Намерила на старо евтини печатарски машини, сега ги подменяла с нови. Племенничката ѝ, голямата, била дясната ѝ ръка. Бре, да му се!... Тя изключи писукащото устройство, за да спаси един капитан от удавяне. Той при всичкото си трепане и бърхане не беше се снабдил с мобифон, а тя — непрактичната, гледаш ли ти!... Ами защото ти печелиш с пот на чело, ама се издънваш и ги връчваш с поднос на Дулцинея, пък аз... Нали ме учеше да бъда малко егоистка!... Ето ти моя поднос! Две стихосбирки: „Целувка без адрес“ и „Преди да дойде есента“. Той ги погали и я целуна. После се запъна: защо без адрес, как без адрес, не е ли той адресата?

— Не се изцепвай, умнико! Нали сме анонимни за пред хората, както цял живот сме били, за съжаление...

Темата беше табу и не ѝ беше мястото тъкмо сега. Той разгърна и зачете! С радост, с гордост!

*Сама аз себе си открих.
От трепети съм сътворена.
Във мен въздиша беден стих,
побрал дъха на таз Вселена.*

*А пътят, в своята безкрайност,
ме маме в вечната игра —
да разгледам скрити тайни,
да търся истина добра.*

— Как да ги надпиша? На семейство Попови? — събра тя всичката си сила.

Не, не, смутен отказ. Като идвал тука — ще си ги четат, по-добре да не ги внасяя вкъщи... Тя опита една уловка и той се хвана. Значи все така ще идва тука потайно и няма да промени нищо в живота си? Нанизаха я на харпун. Смъртоносно почти. Преглътна. Като поднесе кафето, си постави оптимистична маска:

*Надничам в чашата с кафето —
бодили, камъни, коприва.
И път ме води там, където
ме дебне бездна зла и дива.*

*И куче пак ме лае бясно.
Пак някой слънцето затуля.
И аз отново съм на тясно.
И вятър яростно ме брули.*

*Усмиввам се. Какво пък? Нека!
Нали вървя, откак съм жива,
по тръни в своята пътека.
Спокойно чашата измивам...*

— Тук си ми цялата, истинската!

Имало и още за нея — каквато я искал да бъде:

*Аз не съм оная сива,
мека, кротка, доверчива.
Всичкото е там назад,
във загърбения свят.*

*Хванала юздите здраво,
не ме плашат бури, дъжд,
Път и през море пропфаям.
И греша — ала веднъж.*

*Влязох във двубой със времето,
изкопах си златна руда,
гребнах шепи златно семе,
в нощите останах будна.*

*Да, успях. Сега усетих
сладостта на този плод.
Като силните дървета
корен впих в света — живот!*

В секундите мълчание всеки остана сам с мислите си. Преди да изрецитира стихотворението, тя бе казала: „Слушай и преглъщай“. Той го прие като емблематична връзка с познатата му нейна природа. Но то бе прелюдия към неочакваната, тайната, недостигнала през годините до неговите уши. Откритието, което порази Мира — сваковата спалня и те двамата там... При оная среща в Макдоналдс в къс от секундата ѝ се мярнаха две кръстосани мълнии между тях. Само женско око можеше да ги забележи. Какво означаваха? Разбра го по-късно. Капитанските орлови очи така и не са го видели досега. Мира бе решила твърдо тази вечер да му разкаже истината. Но взе неочаквано друго решение. След неговото мъгляво продумване, че ще идва все така като потаен гост... Децата порастнаха, нали такава беше уговорката някога? След оная паметна среща в болницата и вричането, че няма да има раздели между тях?

Ами ако научи оная истина? Тогава може би... Ако не — пак със скрибуцащата талига в отъпкания коловоз. На стари години да развихря семейни войни? Ами! Ще си я караме все така, все така... Не така, Капитане! Ти трябва да достигнеш сам до необходимостта да съберем животите си и да доживеем заедно дните си и без да си узнал грозната истина! Защо забравяш, Капитане?

Там някъде във виртуалния поток на годините имаше и такъв миг... Янка спечелила конкурс за най-добър сервитьор, а на първенците било обещано да ги изпратят на работа нейде си навън. За една година. Искала да иде, разбира се, как да не иска! Съгласил се той, човешко е. Но си знаел, че ако тя се подреди там добре, няма да ѝ види повече очите, дето са все в келепира. Ще се облажи. Тогава той ще скъса с нея и ще се съберат с Мира. Щял да я открадне, както се крадели невести някога — забулена и — на белия кон!

Само че наградената не замина. Друг се облажил на нейно място — по-заден в състезанието, но с вуйчо владика в журито. Така стават тия работи — и сега, както и някога. Белите атове останаха с букаите в конюшната, не видяха белия свят и бялата невеста.

Тогава женихът беше готов на ръце да я понесе, а сега крета все така върху куцата магаричка Пена, що да си разваля рахатя? То е отминало онова време, когато се крадиях булки...

И тъй, както се държаха за ръце — две побелели деца — тя пак се почувства сама. Отминал бе оня век на трепетлива младост с бурни и дълбоки емоции, с реторични въпроси и горестни съмнения.

— — — —

И пак някога... И пак опора в спомените. Бе отърчала до супера за хляб. На връщане го видя до входа на блока. Две-три думи като отронени звезди. Тя побърза да отmine. Но кой знае защо, мярнала копнежа в очите му, си представи, че ей сега ще я настигне и ще я поведе в гори тилилейски. Ще тръгне след него ей така, както си е по басмяна рокля и с единия хляб... Едно влюбено момиче и една дъхава питка не са ли достатъчни за двама? Чуваше гласа му зад себе си. Не, не я зовеше вдън гори. Говореше с някакъв съсед. Изотгоре се понесе:

— Хайде, Асене, вечерята е сложена, детето е гладно, не се помайвай.

След кратка пауза бе прибавено и едно „културно“ „Моля те“. На вниманието на махалата — грижа за семейството. Мира се спотаи в скърцащия асансьор — не би издържала да се срещнат

отново след демонстрацията на съпругата... Полази я унизителното чувство, че обира трохите от семейната им трапеза.

Изтръпна отново от същото чувство, когато той отрони, че ще четат, когато идвал при нея. Ще носи тя в душата си този мъж, както го е носила досега, но ще си остане пак сама. Чувството на гняв, че той няма намерение да промени живота си, бе догонено от жал към себе си, а то пък бе достигнато от болката на самотата:

*Като рана кърви любовта
и сърцето от болка се свива,
по-жестоко от болестта
ме гнети самотата горчива.*

Забрави ли, Капитане, че някога бе пожелал горещо да се случи, да бъде, да стане онова — най-делеяното? „Аз вярвам, вярвай и ти“...

*Когато гълъбите се целуваха,
от обич въздухът трептеше.
Това така отдавна беше —
когато гълъбите се целуваха.*

*И цвят черешов, и пера,
от обичта по мен се фонеха.
А укоръ ням и днес ме гони:
едно перце не задържа!*

Той ли беше забравил? Той ли не помнеше оня кадър — когато си говориха за Янкиното заминаване извън семейния „договор“? Той ли? Помнеше точно къде стана това. На тавана.

Трите деца се бяха унесли в игра на атари у Мирини. Той намери претекст — уж да прибере сина си, но както винаги става с децата, последваха горещи молби: „Нека още малко, бе тате!“, „Дельо, след пет минутки!“

Мира се бе заловила за някакви преустройства, беше измъкнала старото легло на баща си и се чудеше как ще го закара на тавана. Зарадва се, че си намери помощник. Намъкнаха се бързо в асансьора — никой не ги мярна. Горещо натъкмиха кревата, па седнаха върху му за почивка. Щото си имаше и дюшек, който служи за лягане.

— Само на таван не бяхме го правили — позасука мустак котаракът.

Замърка писанка край него и... работата заспа. Тишина. Само креватът леко проскърцваше. Кротуваха и таванските мишки. Бяха разбрали, че котана и котак имат важни дела. Не ги обезпокоиха. А може би тоя стар железен креват и на тях ще бъде удобен за разни миши сладости?

— То ставало и на Горна земя — подсмихна се той.

— Щом сме двама, може и в открития Космос — целуна го тя. „Как е с онова старче?“ — отекваше у нея гласът на свакото и гърления отговор на Янка сладуранка: „Мани, мани“...

Когато виждаш кървава рана, а не можеш да помогнеш, тогава сякаш своята кръв се лее и боли още по-силно от безпомощието.

Той пак поде темата за заминаването на съпругата. Не искала да изтърве тоя анонс. Горката, била си подала носа само до Истанбул и Костанца — с традиционните екскурзии. Дал го той тежкарско — като европейски джентълмен — моля, отивай! Ама ако ѝ се усладят „зелените“ — тогава: „Назад, Донке нож въртя!“, без мене, дотук бях. „И тогава — ние двамата с тебе, Орехче...“

Със собствените си треперещи ръце бе поднесло това Орехче своя жертвен агнец на Янка, която не го заслужаваше, а той не подозираше лукавото ѝ двуличие, чевръсто разшетало се дома му, ловко вмъкнало се в джоба му, а в удобна сгода — със свако ѝ... Ах, ти, наивнико на средна възраст... Пак я жалиш — не била видяла свят. Мира нямала нюх за житейските работи, а той — хитрягата — с двата крака, продължаваше да разсъждава: „На жената ще вярваш, когато е до дясното ти коляно“. Той бил ял веднъж горещца попара, повече няма да си гори езика. Прилична жена била, не като първата, макар да е устатичка и отворена, но той държал здраво дизгините, свивал ѝ куйрука. Ама наред божия свят може ли да ѝ имаш вяра! Той, старата кримка, щял да усети и тогава... Но „тогава“ нямаше...

— — — —

След съдбоносната среща в болницата — с един крак в Отвъдното — и двамата знаеха, че поемат към залеза си. Усети го и по-младата Мира. И все пак... можеше ли да натири Янка за едното нищо? Ненаситна беше душицата ѝ, гладна за още, ако може с две ръце да граби. Ама къщовница, пък нали всеки си има кусури...

Рядко му се случваше да се чувства раздвоен — това качество повече бе присъщо на Мира Златанова. Какво да предприеме? Каквото и да бъде — все едната от двете ще бъде наранена. Да я карат както дотук — най-добре ще е. С Янка по царския път, с Мира — по горския коловоз. Свикнали са с нея така, а това малко ли е?

Прелисти пак стихосбирките и зачете наслуки:

В спомените мълком се разхождам. Топъл глас насъне ли дочувам,

Всеки миг отрупан бе със цвят.
Да се върне минало — не може.
Пестелив е този кратък свят.

утрото ми, трезвото, се смее:
докога химери ще сънуваш?
В самотата свиквай да живееш!

И сълза в ресницата притискам.
Де са мойте призрачни ливади?
Само миг от това лято искам...
А денят е безпощадно хладен.

— — — —

Седнала във утрото си пак
във добрата ми, но празна къща,
впервам поглед в чакация праг.
Самотата бавно ме обгръща.

Някога денят ми бе градина.
Розата цъфтеше всяка нощ.
Нижеха се райските години —
те не са за мене спомен лош.

С теб ще разговарям тихо аз.
И какво ми е, ще ти разправя.
Нищо, че не чуваш моя глас —
думите във гърлото ме давят.

Всичко хубаво със теб отмина.
И живота, с погледа си строг
шета из обраната градина.
И за капка милост моли Бог.

Той започна предпазливо:

— Защо да си самотна, сякаш мене ме няма? Всичките болезки
ме отболяха, като се намерихме в болницата, ще знаеш. Пък като
те видях нова-новеничка с тая фирма, печатница — „Ето я, рекох,
каквата се опитвах да я постигна!“ Ама над твоето делово его се
надига първото, дето пъка от сантименти. Не ги пиши такива тъжни,
мряна рибке. Не, пиши си ги, остани такава, каквата си.

Да спори с него? След като не е разбрал, че това не е маниерна
поезия, а изстрадана? След необичайната им среща на болничното
стълбище, което леко — леко изкачиха двама, тя започна да очаква.

Какво? Да се повтори някогашното старомодно: „Мира
Златанова, искам ръката ви. Ще се омъжите ли за мене?“ Но той
не го изрече.

Остани си и ти такъв, какъвто си, Капитане! Тя постави дежурна
усмивка на устните си, сложи си маската на щастлива жена и се
залови да реди трапезата. Не главозамайваща като Янकिनата, но
тяхна, за двама. Той пое да нареже хляба и да налива питието.
Спомни си някогашния сън — отрупана софра с всякакви блягинки,
само че без хляб. А какво е българска трапеза без хляб? Метафората
в неговия сън беше гладът за духовния хляб... Той се порови отново
из книжките и намери нещо:

На добра покривка, ех, дали ще може
някога, до хляба твойта длан да сложа?

*Да се позагледаме, бръчка да пригладим,
във очите светли да се видим млади...*

След „тайната вечеря“ той тръгна към... морето. Откога не бяха се виждали с него... Студено биеше в гърдите есенният вятър.

— Здравей, братко — свали маската един капитан и поздрави разнежено. — Самотен ли си и ти? И двамата сме самотни с тебе, както и нашата Морска сирена. Верни са нейните слова, и за мене са сътворени те, тъжните. Пък аз я провокирам, разбираш ли, за да не се размеква. А в себе си съм съгласен с нея. Лъжовен живот е нашият с Мира. Лъжем се, че уж сме в Едем — в райските селения. Премълчаваме, преглъщаме и се лъжем. Повтаряме си „Това малко ли е?“ и се залъгваме. Прав ли съм, братко? Живяхме с нея повече с мисъл за другия, отколкото до другия. Все дълбая, все се мъча да си изясня. И нищо не изясних, заваяник такъв. Три жени, три — сякаш съм някой пич... Нищо не можеш да ми отвърнеш ти, братко, самотнико.

На бялата скамейка седеше един разтъжен мъж и разговаряше с белите вълни и белите чайки. Тъжният им грач се разнасяше от тъжния есенен вятър, който пилееше листата на тъжните дървета.

„Тази жена — единствената, тя ми е всичко и ако нещо съм постигнал в живота си — това е тя. Не от самолюбие ти го казвам — не мисля, че аз съм я създал. Само ѝ отворих очите за някои неща. Цвете крехко е тя, можеха да я обрулят ветровете. И по моему я пазех. Когато веднъж ме беше налегнала пак тая проклета болезка, залъгнах я по телефона, че съм много зает. Тя примираше — не ми ли било домъчняло за нас двама. Късаше ми се сърцето, а тя питаше от камък ли било то... По-добре — мислех си — такъв да ме приема — студен или отнесен, хамав, отколкото да знае, че съм с единия крак... Рекох ѝ го като отмина всичко. Дали съм бил прав? Ама като знам как тя преживява... А тя знаеш ли какво ми отвърна? Ако нейните страдания са били откупът за моя живот — значи тя го е откупила от Бога...

Гларус размаха криле край самотника.

— Чочо, ти ли си, бачовото? Позна ли ме? — протегна ръка мъжът.

Студеният вятър отнесе към морето топла мъжка сълза... Вълните се блъскаха о брега и стенеха:

*Разиграло се Черното море,
на драм играе, на лист трепери.*

*Като играе, талази хвърля,
талази хвърля, гемии троши...*

Сиромех гемиджия с потрошени гемии си постави маската и бавно тръгна. Отиваше дома си...

ВЪЗКРЕСЕНИЕТО

Мира раздигаше масата за двама. Както винаги, голямото им щастие беше дотук. Еуфорията на очакването приключи. Еуфорията на преживяното отнасяха студентите есенни ветрове.

Докато подреждаше трапезата, Мира все се притесняваше, че едва ли поднася гъделчета, с каквито Янка примамва едно мъжко гърло. Мира не бе грабнала призове в кулинарни конкурси...

Той се подсмиваше и казваше, че тя не може да живее, ако не се притеснява за нещо, но добавяше: „Повредата не е в твоя телевизор, просто така си създадено, Щурче бабово“.

Топъл хляб за двама... Две топли сърца. Топлинка в очите и две горещо сплетени ръце. А това малко ли беше?

С женската си интуиция Мира усещаше някаква напрегнатост у своя човек. От боледуването? Може би. От настъпващото остаряване? Може би. Дали само? Тя сега е във върхова позиция делова. А той? Унилоост, отпадналоост, прикрити зад загадъчната маска, която Мира телепатично свалеше. Тонус можеше да му инжектира само тя. Стига му е пяла невесели песни. Да го досъсипе ли, ако му довери тайната за изневярата на съпругата? И на втората! Не, ще го посреща и изпраща слънчева, както някога, няма да му пее меланхолични песни. Но ще си бъдат само приятели добри. Уморила се е тя от невъзможни любви. Ще му го каже още при следващата им среща.

Но това, което смисляш логично, е едно, а има друго, което не се впряга в мисловна каруца, а лети бързоходно по нагорни пътища. Него не можеш нито да направляваш, нито да спреш. То е алогично. Някогашното начало между тях беше опияняващо. Възраждане и полет. Сега беше раждане из пепелта. Като феникс. Възкръсване на любовта след страдалческа голгота. Какво ти мило и добро приятелство, Мирко? Виденията в твоя сакрален дом — свещици над посърнали души — огряваха света с късни радости:

*Потъна ли във сън дълбоко,
щастлива съм — ти си до мен.
Тоя се в обич пъстроока,
дофде разтвори пъпка ден.*

И още:

*Преди да посегна да те целуна,
три пъти ще се прекръстя
на икона по пълнолуние.
И опростена — ще се надигна на пръсти.*

Слънчеви и облачни, щастливи и тъжни, примамливи и бурни бяха някога върховете и паденията. Сега, както някога, пак оставаше нещо наказано — за следващия път... И сега, както някога, в откраднатите от сивото битие мигове, се ронеха думи, които търсеха и дооткриваха тях двамата — все недооткрили се, ненамерили се. Отново дълбаеха кладенците на характерите си, от които бликаше жива вода. Мътилката на грешките се потичаше животворна и бистра. Светена вода. От аязмо свято. Ръсеха с нея препатилите си глави. Поглъщаха жадно господнята манна небесна...

*Такава искам да ме помниш —
все млада и красива.
И лудо вятъра как гонех
със разпиляна грива.*

*Как сълзите дълбоко носех
в усмивката прикрити.
И стъпила в жафта на босо,
за болката не питах.*

*Безгрешница въвях към фая,
огряна от звездите.
Но никога не ще узнаеш
какво във мене скрито е.*

*Самотница, във ледни ноци,
на сянка заприличала,
до болка влюбена все още,
на сън по тебе тичам.*

Мира Златанова, ти ли имаше твърдото намерение да си останете само добри приятели, да го крепиш дискретно и съдържано, но да се опазиш от нови любовни въртопи? Ти ли?

След дълги несвършващи разговори и близост на душите, както някога, близост и на телата, както някога (Прости, Боже!). Остаряваха, а се случи отново онова чудо, което Янка презрително бе дамгосала някога с „Мани, мани“. То се възроди и в залеза им. След омайваща духовете, главите и телата въртележка Мира го подканваше да тръгва, че какво ще рече къщи — къде е бил?

— Бил съм там, където е трябвало да бъда...

Отворил вратите на тръгване, връщаше се и я целуваше с порив!

— Какво правиш, ще ни видят!

— Нека гледа целият свят! Стига вече!

Това „стига вече“ не доближаваше ли печения конспиратор до някакво решение, тайно очаквано от нея? Голо приятелство? Глупости! Съдбата (нали и тя беше жена!) пак даде кураж на жената с белия кичур, побеляла вече, но все така белязана за него. Накара женската ѝ енергичност да зачеркне колебания и терзания. Тя пришпори тая пуста Съдба и прие отново знамението на Любовта. То бе осенило и него — клетия злочест окаяник с потрошените гемии. И вдигна той платната на бялата яхта.

— Доста са ни развявали ветрищата и сме се мандахерцали на куци коньове. Да яхнем атовете! — провикна се лесовският крал.

Устрemi ги Провидението, пожалило ги. Любовта им — измъчена и изтерзана старица — захвърли бастунчето, възнаградена за великото постоянство на мъченица. Заслужили своя престол от дясната страна на Бога, мъчениците стават светици.

*Обсебена от своите безсъници,
клокочи в мене лава вулканична.
Прегърнала божественото слънце,
на факла бујно пламнала приличам.*

— — —

*Стоя с лице срещу живота
с бразда недоофана,
със недописаната нота,
с любов добра и странна.*

... Веднъж той я беше поканил в офиса — тогава, когато тя още не беше в крак с новото бизнес време. Да се изхвали пред нея, да се поперчи, да ѝ докаже (за кой ли път!), че мъжкото начало е по и най! Затова ли я канеше? Любопитно ѝ беше. Отиде.

Е, офис, като офис! Ама със „специалитетите на заведението“! Мира трепна — Янкиният професионален речник!

Това копче тук знае ли за какво е? — натиснеш и вратичките на шкафа се плъзгат автоматично, ама закодирано. Я натисни сега тук. Червеното, после зеленото, оранжевото, не, не, по-леко, плавно. Видиш ли! А бюрото съвсем не е бюро, а цяла дяволия! Ела да видиш сега оттук какво зайче ще изскочи! Осветлението може да бъде ярко, може да бъде и дискретно — за интимни срещи...

Мира се удивляваше, ахкаше, сипеше похвали и възхищения. Това жадуваше посърналата му душа. Евристичната му натура копнееше за творчество, ръцете му горяха за работа, по-различна от тази, която безличните хора вършат. Макар да усещаше тщеславието, Мира не го укори в нескромност. Нужно му беше поощрение, и то тъкмо от нея. Не попита дали този офис — чудонечувано, пълни джоба му с пари. Асен бе рожба на други времена и въпреки, че беше от трезвите и динамичните, мъчейки се да стъпи в крачка с тези, които бяха хванали бика за рогата, по-трудничко му се удаваше. Но всеки е рожба на своето време и не бива да бъде укоряван за това... Колкото и да се стремеше да покаже развихрена деловитост, на Капитана нищо човешко не му бе чуждо, както е казал някой си земномислещ. Офисът трябваше да се освети с любов. При добра воля на преговарящите страни, тесничкото канапе можеше да свърши добра работа. И достойно я свърши. После домакинът извади из барчето марковите питиета — за впечатляване. И ... от амбалажна хартия — хлебец, сиренце, саламец — явно, купени пътно за обяд. Янкината кулинария не присъстваше на скромната трапеза. „Ако аз ти бях жена, безхлебен ли щях да те пращам на работа?“ — с болка си рече Мира. Къде останаха главозамайващите вкусотии на скопосната ти съпруга? Или са били трикове сръчновати? Капани в кулинарни капанчета... Щракнаха и те закапаниха, без да усетиш, майсторе със златни ръце, какъвто тя никога не те видя...

Чукнаха се с марковото, па похапнаха сладко сиренце и саламец — най-вкусния обяд в най-нечувания офис..

Остаряващи, те вървяха един до друг с неостаряващата си любов. Отново се отрониха над тях пророческите слова: „Ще отминат всички по своя път и ще останем само ние двамата с тебе“...

Едно нечувано и невиджано семейство. На куц крак, с патеричка, но реално и земно.

— Защо не ни разделиха невъзможните невъзможности? — все питаше вечно питащата Мира.

— ... въпреки че слагаха пръти в колелата на бричката Пена — довършваше той изречението. — Умните ни акълища може да не могат да отговорят, но ако отправиш въпроса към сърцето си, ще получиш отговор.

— Отправих го и натам.

— Е, и?

— Защото ти беше моят житейски съветник, а аз — твоята

емоционална топлинка, затова...

— Не, това е ответ пак на ума, а сърцата си имат други отговори, които спастрят за себе си.

— Мисля, че бележникът-ветеран е намерил тия отговори.

— А, виж той може да се окаже по-умен от нас двамата, взети заедно. Я да чуем!

„Ще намериш ли друга по-сентиментална, по-ровеща, по-романтична, по-записваща на листи от салфетка стихчета? Ще откриеш ли по и най-вярна и предана, чакаща до глупост с дни, месеци, години? В тоя студен прагматичен свят коя друга би могла така да обича, без да иска от тебе нищо освен любовта ти? Ще намериш ли друга, познала в живота си един единствен мъж — смисъл на житейската ѝ съдба — жестока, че не ги събра; и добра — че не ги раздели?

Жена, останала вярна на един мъж-спомен, мъж-реалност. И мечтан, и зрим. Пенелопа, Солвейг, дошла от вековете...

Той: „Е, това е разковничето, там е истината.“

Тя: „Ти ме научи като мечтаеш, да живея трезво.“

Той: „А ти ме научи като живея трезво, и да мечтаеш“.

Тя: „Една жена и един мъж. За когото също е останала единствена. Добродетелна за целия свят, несъвършена само в неговите очи. Той търсеше и откриваше недостатъците ѝ, за да я направи по-добра. Закодирана в сърцето му. Контрапунктите на любовта кръстосваха шпаги понякога помежду им. Защото и тя го искаше по-съвършен. Тъкмо това беше дълбокото между тях. Плиткото беше повърхностно. А те прегазваха мръсната кал, преплуваха дълбоките води, без да се удавят и ги сбираше вечният спасителен бряг на любовта. Защото бяха обречени един на друг.“

— Като те изпратя, почвам отново да те чакам. Благодаря на Бога и го моля пак да те доведе. Че ако се забавиш, съм ме не лови. Не заспивам дълго и когато си бил тук. Все виждам дълбоки сини очи, чувам топъл глас, сецям добри ръце върху раменете си. Не се заспива в бдението на очакването, и от реалното щастие. Как да проспя и спомена, и настоящето?

— Ето те тебе истинската!

— Струва ми се, че в онова велико тайнство, споходило ни като чудо божие на залез, се усещаме сега най-свои от всякога. Нямаме вече различни полюсни позиции, слели сме се с всичките си фибри и клетки — и тялом, и духом сме едно вълшебно единство. Ето, че се сбъдна оная пророческа дума твоя — нашите „всички“ в моя и

твоя дом да си вървят по своите пътечки, а ние крачим вярно по нашата с тебе. Несъвършени сме като хора, но любовта ни е съвършена. Извиси ни тя в невъзможностите и страданията човешки. Но ние прекрочвахме през Съдбата цял живот двама!

— До века! Амин! Да благословим и с нашите свети молитви.

*Ой, момиче чернооко,
не стой срещу мене,
че продавам врано конче
само зарад тебе!
„Ако съм ти първо либе,
сама ще ти дойда,*

*ще ти шетам из дворове
като гълъбица,
ще ти легна във леглото
като вакло ягне,
ще ти шавам из ръцете
като мряна риба.*

— — — —

*Във утфо розово запява
онази птица на върха
и идеция ден прославя.
Изчезват злото и греха.*

*Ухо нададох към земята —
чух славослов и благослов:
„Любов, любов ти е съдбата
и тъй ще е вовек веков!“*

— — — —

— Повече така не може!

Такива спонтанни слова у един уравновесен, улегнал мъж?!

— Ще ми станеш ли жена, Лястовичко? Искам ръката Ви, госпожо президент на издателска къща „Мира“!

Божествено-камбанни слова. Очаквани. Лелеяни.

— Ами Янка?

— Самозванка ли? Ще ѝ прехвърля лозето с вилата.

— Ще ти се откъсне от сърцето?

— Представи си — да. И малко суха пара...

— Може и да не се наложи. Не е ли по-добре да си остане кесаревото — кесарю? — делова усмивка на една все пак земна жена. — Давам ти и двете си ръце, и себе си цялата. Само че... какво ще правя в неделите — като няма да те чакам? Спомняш ли си:

*Аз знам — ще се събудиш някой ден —
в очите ти ще блесне кротка влага.
и аз ще видя мъж разкаян и смирен
да коленичи тук пред мен — на прага...*

— Хайде сега да отидем край нашата сакрална скала, защото:

*Не мога да живея без морето.
И винаги, във много труден час,
аз сядам на скалата — там, където*

то се разделя с бялата си власт.

Като си постави по стар навик маската, Капитанът си продума умствено: „То май и аз съм същият караконджол. Научих се от тебе, Гълъбко, „в много труден час“ да си хортувам с морето. Пак наскоро по вечерни доби ме бяха отвели там таласъмищата. Бях един — дъвкан, дъвкан, та изплют — както думаше баба ми. Нейсе, да спи зло под камък...“

Мира го огледа критично — пак е с оная реликвен сив костюм. Той имал платове, ама нямал време да си ушие. Стари хитове, чували сме ги вече, изтъркани клипове! За нула време ще ги ушием в модни къщи, тя ще го направи модел за ревиута! „Йес, капитане“ — бодър ответ на млад юнга.

Край морето ги очакваше оная скала — каменното ложе, тяхното брачно ложе... Разпиляваха се тайнствени искрици върху вълните от лунната пътека и се превръщаха в калейдоскоп със сияещи стъкълца. Тихият ритмичен шум унасяше и успокояваше. Безбрежността възбуждаше въображението човешко и го водеше към чудни незнайни земи и светове... „Аз вярвам, вярвай и ти“ — пееха вълните, деца на морето. И както някога, когато се вееха немирните и весели коси на русалка, тя стъпи на скалата:

*Като суровите копита
годините отекват в мене -
незабелязано отлитат,
неудържимо устремени.*

*Додето малко се обгърна
и вкопча удивена пръсти,
че сварих утрото да зърна —
изчезна времето ми пълно.*

— — — —

*И като бяла чучулига
разтварям леките криле,
нагоре ведра се издигам
във чистото небе.*

Добри усмихнати сини пламъчета трептяха в очите му с оная чудна закачлива искрица в тях... Мира трепна: „Боже мой, как сега да премина към жестоки истини! Но трябва!“ Започна с интродукция — мълчала за нещо си, за да не го нарани. Може би е сгрешила, знае ли човек... кое е по-добро — да мълчиш по неговата метода, или да бъдеш прям винаги, даже и да боли... Вече била такава, каквато той искал да бъде, каквато той я отгледал. Затова повече няма да крие!

— Имала си някой друг! Знаех си аз!
 Тревога в мъжки очи. Сини мълнии.
 — Все знае моят Всезнайко... Не аз, тя!
 — Коя?
 — Янчето сладуранчето, както я нарича моят свако, с когото
 тя... с която той... те двамата...
 — Не може да бъде!
 — Може, наивнико на средна възраст, дето си готов да им
 харижеш лозе с вила, че и сухо-зелено...

— — — — —

Седяха на топлия камък и мълчаха. Тя вдигна поглед към чайките, уж, че не забелязва влагата в очите на един силен мъж. Трябваше да го разтуши. Имаше винаги един цяр за всичките му болки:

*Пак ласкави добри звънчета
 ще люшнат синьото небе.
 И ниско слънцето ще свети —
 тгй, както в младостта ни бе.*

— Давай, пей още по ноти, само това ме...

*В нозете ми морето диша.
 На крачка от брега се спрях.
 От него? Или подарена свише
 събирам думи — воден прах?*

*И ръсната от думи-пяна —
 свежестта на лунен миг отпих.
 Винаги със теб ще бъдем двама:
 ти, море. Аз до тебе — стих!*

— А аз до тебе? Какво съм аз? Мизерен баламурник?

— Преди да ти разкрия всичко това, исках да разбера дали, все още си истински морски вълк. Ако си — ще вземеш своето мъжко решение преди да си узнал тайната ми. Ти стигна сам до това решение. Тогава дойде ред да отпиеш от горчивата чаша, колкото и да не ми се искаше да ти я поднеса. Да го поръсим с пепел, Капитане! Кален си в морските бури, ще изплуваш.

— Уви, само в морските. Две жени ме прецакаха...

— Но има една единствена. А това малко ли е?

Беше смутен, не, смазан. Тя пак потърси чудодеен лек. Този път не със стихове. С нещо равностойно на неговото — за да не се чувства унижен. Имала си и тя своите фалове. Когато криел от нея нещо си, защото знаел, че са чупливи емоциите й, тя го... не, не го намразвала, силна е тази дума... наричала го безсърдечен, безчувствен. После потъвала от срам — както той сега...

Всеки остана с мислите си — тогава, когато думите не помагат...

Мира си спомни. Веднъж Янка бе отишла при нея — да поговорели като жени. Ако такава... то са човешки работи — те с Попето, ако нещо... то си е тяхна работа, само се моли да си останели нещата, както са си, щото къде щяла да се дене тя, нещастната, натресала се на двама, да пази господ!... Добро не е видяла, аборти правела, което си е, за да не роди нито от единия, нито от другия. Накъде с дете на ръце... Мира трябва да я разбере като жена. И детето му гледа на Попето, и къщата му светнала, може ли каже „копче“? Пък и Мира си е добре — майчица на сиротинките, има си и покрив над главата, какво повече... То, което си е...

Сипеха се червенокоси искри и палеха пожари. Мира не проумя само едно — да се лиши от дете доброволно? Ако тя можеше да роди от мъжа на своя живот — със или без брак, ако само можеше! Един гърлен глас все грачеше като прокоба. Зарониха се сълзи. Мира я пожали. Тогава още не знаеше тайната със svakото. Не знаеше и за „тефтерчето“. „Все пак е благодарна“ — беше си казала — не е дошла да ѝ скубе косите, „ако те нещо с Попето“, само да не я разделя от него. По-късно Гадателката ѝ довери, защо той се е обвързал с нея.

Изпрати тя Янка с добро. Остана само да се мерзелее пред нея онова копче, увиснало на конец, на неугледното Асеново яке. И празното място на друго скъсано копче...

Янка се страхуваше от Мира. Но залагаше на добротата ѝ, изкусно събуждаше жалост и състрадание и знаеше, че ще го получи.

И Мира се страхуваше от Янка, но се бранеше кротко, затворена в себе си. И за да не навреди на неговия, скърпн с бели конци семеен живот, реши да остане сама. За кой ли път? Но като слушаше нейния добре изрепетиран театрален монолог, нещо ѝ просветна. Янка не говореше за любов към „Попето“. Само за сигурност с него. Понятие, идентично за нея на „любов“. Олекна ѝ...

И това беше за посипване с пепел. Но Мира го спести на своя човек, преглътна тоя спомен. Той познаваше двуликия образ на Янка — и като сръчновата кулинарка, и като ламичка, прилапваща златни ябълки. Третото ѝ лице, разкрито от Мира, да си остане в сянка. Хората не са само двулики и трилики. Те са многолики. Той — препатият, дете все се репчеше като познавач на живота — знаеше ли го това?

Капитанът беше потънал в други, свои си мисли. Длъжен бе да извърви докрай пътя на пречистването. Да изрови из Долна земя

своята си тайна — за една погрешка негова, свита като змийче в душата му.

— Ти, безгрешният?!

— Е, и на боговете се случва...

Трудно му беше да се изповяда, но заговори — за злополучното тефтерче, дето го поведе под строй (а може би начело с флотската духовна музика?) под венчило... Но докато да започне, Мира го спря:

— Това го знам, спести си го.

— Тя ти го е разказала?!

— Не Янка, а Гадателката.

— Какво?!

— Видяла го е телепатично. Дълго е мълчала — да не ме нарани, но скоро ми го довери.

— Хайде бе! Никога не съм вярвал на такива неща!

— Може би е дошло време да повярваш. „Ако и твоят човек го сподели с тебе — каза ми тази жена, — значи съм успяла да му помогна да преодолее някои неща у себе си“. Сега вече знам, че е успяла. Но искам да ти разкажа една притча — като твоите с възпитателните поучения.

„Имало един мъж, който обичал една жена...“

— Банална история — вметна неговият навик да я подразни.

... Тази обич била като светулчица, мъждукаща в несретния му живот. Но като разбрал, че не може да бъде с нея пред хората, опитал се да я замени с друга, ради нужди битови.

— Мъжка му работа! — гузна реплика.

... Но ветровете на съдбата отново го довели до светулката, огряваща пътя му. Унил, уморен от болести всякакви, от неразбории смълчани, притулени зад маска — такъв го открила тя след век. Търсел мираж за пустинната си душа. Тихо спотаила мъка дълбока, примирена, но върна нему — такава я открил той. Тази, кроткотъжна жена ли била някогашната пърхаща лястовичка с белия кичур? А този обезверен мъж същият ли бил от бурните спомени?

— Какви времена бяха! — въздъх по невъзвратимото.

... Но из тези изпепелени спомени се възродила птицата феникс — с блестящи пъстри пера, с разперени криле за полет на възбог. Само че бури незнайни се извили, захвърчели златоалени пера, засвистели уморени криле. Той ли не бил същият? Тя ли не била същата? Ядовити мъжки думи, сълзи събрани в крехки шепи. Не го трогвали сълзи. При това — женски.

— Ще рече — крокодилски — пояснение многозначително.

... Излетяла с писък птицата феникс из тяхното гнездо. Той бил все обсебен от някакви важни бизнес дела. Дето печелел, там и губел... За тях — двама — когато има време, ако има време, ако може, когато може... Този алчен и себичен мъж — кой е той? — питала се тревожно тя.

— Е, чак пък толкоз! — опит за самозащита.

... Решавала този път завинаги да скъса... Но си знаела, че пак няма да устои. След това птицата феникс отново се възраждала и всичко се повтаряло в нови варианти.

— Че не им ли е било скучно все така? — иронични сини пламъчета в мъжки очи капитански.

... Жената се отчаяла — щом и любовта ѝ не може да помогне, тогава какво? „Човек не се променя“, твърдял той, а тя мълком го питала: „Не виждаш ли колко си се променил, непроменими човеко?“ Но той бил нейната съдба, нейната карма и знаела, че нищо не може да я раздели от него. „Аз съм толкова много твоя, колкото и ти си мой“ — говорили бадемовите ѝ очи, както обичал той да ги нарича. — „Живей с другата. Но да те има и за мене в някакви златни минути — добър или не толкова добър — всякакъв те приемам, макар и да си останеш с нея — „обрулената от живота“ твоя Янка самозванка.“ Тогава мислено чувала ехото на неговия укорителен глас: „Ти няма ли да се научиш да живееш за себе си? Докога ще бъдеш все жертва?“. Нещо не пасвало между съветите му и мълчаливото му решение да остане с другата. Целите им животи — изтъкани от невъзможности. Куцукали подире им и болезки, подпрени на бастунче.

— Така си е, притчата е вярна — потвърждение тъжновато.

... Тя не е свършила, послушай още малко.

— Виж колко послушно слушам — сговорчиво съгласие.

... Виждала горчиво тя как той спестява някои истини от нея, усеждала една мефистофелска злъч, обсебила душата му. Как да я изтръгне? Той не приемал тази истина. Истината била относителна — нейната и неговата били различни гледни точки. Тогава се появила пак Гадателката, на която той не вярвал. „Неправилен е моделът на живота му, затова са все закучени проблемите му. Душата му е затарабена, окафезена — рекла тя. — Той не схваща, че замахва с брадвата да сече дръвцето на любовта. То пуща нови филизи из старият корен, но човекът ти пак вдига топора...“

— Бре, да му се!

... Тогава Гадателката поразбутала тарабите, зад които бил окошарен той. Насън му предрекла някои неща. Помниш ли она сън, дето си сънувал, че си в затвора?

— Да бе, изплаших се, уж съм отишъл пак за някакви там курсове да вода, както някога, ама то — не, аз съм запрян. Пък си знам, че няма за какво. Значи е било нишан — да се поопомня?

— Точно. А съня за хляба, дето го няма на софрата ти — нали и него не си забравил? Тя ти го беше пратила — да се вчовечиш. После „видяла“ и тази история с тефтерчето. Молих те да ми го върнеш, че дяволът си няма работа и Янка може до го чопне, ама той — не, конспиратор вречен, бил си скатал в Долна земя... но да спи зло под камък!

— Не мога да повярвам, че твоята Гадателка... Значи наистина имало и такива по-чудновати люде...

— Тя влезе в твоя и моя живот, в нашия живот — чрез добрите сили небесни. И ти престана да слухтиш, да дебнеш, да поскриваш от мене с подозрение. Промени се към добро! Не изчезваш вече за цял век и аз съм уверена, че няма повече да го правиш, отвлечен от великите си дела.

— Ти знаеш ли, че точно е така! — прозрение истинно.

— Промених се и аз, престанах треперливо да изплаквам на рамото ти безизходиците си, взех се в ръце, стъпих на Земята. Вече и двамата живеем в мир със себе си.

В премълчаната пауза(от ония, стратегическите, когато го възпира дилемата — да сподели с нея или по-добре?...) той изрече:

— Ти каза ли на Гадателката, че не ѝ вярвах?

— Да, казах.

— Така трябва. Истината не бива да се спестява, колкото и да неприятна някому.

— Коя истина?

— Тази, единствената.

Жената с някогашния бял кучур на късмета завърши притчата:

... И станало отново чудо. От пепелта на всичките му горчилки възкръснала птицата феникс, кацнала на онова сечено-недопосечено дръвце, израсло из мощния корен на любовта и заредила:

„Някога бяхте като новородени, сега сте като възкръснали. Любовта е по-силна от съдбата. А нали всичко в космическия свят е любов!“

— — — —

За да разсее насъбраното след всички откровения, Мира потърси от него делови съвети. О, тук той плуваше като олимпийски шампион! Необходимо ѝ било едно техническо лице в нейния офис — доверен човек. А, имал той един такъв летящ холандец — на всякъде пасвал, маймунекът. Тя уточни: маймунекът — летящ холандец — да бъдел нещо като боцман, може и капитан, лесничей, старшина или дори семинарист, но непременно с опит в икономическото разузнаване, че да усеща всичко на книжната борса...

Откъм крайбрежните заведения се разнесе тиха музика.

— Хайде да потанцуваме! — грабна го тя. — Танго или рок? Ти си по тангата, нали?

— Ама чакай бе, чепиците, обувката... ще се напълнят с пясък.

— Събуваме се по чорапи!

По същата мелодия тангото се обърна на модерен танц — не се знае какъв точно, после на хоро: „Ха така, ха сега! Хоп, хоп“. Накрая Мира заситни ръченица и предизвикателно застава пред младия ергенин: „Ако ме надиграеш, ще ти пристана!“. Появила се беше от някъде Христина — палавата внучка на дядо Корчан, с дързък облог елинпелиновски срещу Лазар Дъбака.

— Ти си ми пристанала вече, невесто! — с ръце на кръста пристъпи женихът срещу ѝ. Заигра лесовска кръв в сърце младо. Надиграна, невестата се отпусна засрамено в ръцете му. Тя се бе понесла в танца витално и буйно, а той — повече с потропване на място и със замятане на ръцете...

— Държиш ли на думата си? — пое Дъбака своята Христина.

Тя се сгуши до гърдите му и ахна: „Я, тук се е скрило щурчето, дето пее за мене!“ Това вече беше отново Мира Златанова. Христина бе тръгнала подир Лазар Дъбака...

Приседнаха задъхани на пясъка — две деца побелели доближиха глави. Ходилата на чорапите им премигаха на парцали със свенливи очички. Обувката скриха засрамените скъсани чорапи...

— Паролата? Първо ти, после аз.

*Не се срамувам, че съм слаба.
Във този свят жесток, суфов,
по-много от солта и хляба
са нужни радост и любов.*

Някогашната русалка с белия кичур стъпи на камъка, за да остане ярна на себе си:

След мене мойта песен да остане,

*изпята тъжно с простички слова.
И нека като цвете кофен хване.
Аз имам, имам право на това.*

— Разбира се, че имаш право. И не си нито слаба, нито крехка. Мъжко момиче си ти, издържа на всичко.

Похвали, каквито не ѝ се случваше често да чува от една не особено щедра уста...

Тиха вечер. Море. Мирис на водорасли. Грач на чайки. Ритмична песен на вълните. Бяла лунна пътека, разсипана върху тях. Като приказка...

Можеше ли едно момиче побеляло да не стъпи отново на сакралната скала с развени коси...

<i>Вълната винаги идва при него- надвесения над морето бряг, за нощния си път разказва бегло, защото знае — ще се върне пак.</i>	<i>Защо ли тука винаги се връщам?- се питаше — Не чувам даже зов. Каква е тази опис вездесъща? Възможно ли е туй да е любов?</i>
--	--

— Харизма е любовта, свята харизма — отвърна гларусът Чочо, кацнал край брега, загледал ги любопитно с едно оченце. И подкани своя бачо... Над вълните се понесе:

*Малка мома по бряг ходи,
по бряг ходи и нарича,
— Кой насади в море лозе,
той ще вземе малка мома.
Наел ми се личен юнак,
та насадил в море лозе.*

„До-бър ю-нак, мал-ка мо-ма“ — размахваше криле бели Чочо.

— Утре ще идем да се венчаем и в нашата гора. Оня столоват дъб ще ни бъде кум, елата — кума — замечта невестата.

Мъжка въздишка... Тя усети, тя винаги усещаше радарно промените в настроението му. Беше се заморил и почувствал годините си? Значи ще се заредим с добрата енергия на Гадателката, която тя и нейните небесни сили изпращат на земните люде!

— — — — —

*Какво ти е, душа? Защо се мъчиш?
Нима те плаши стръмната пътека?
Че на кого във този свят е леко?
Навън денят изгрява светъл, виж!*

Ти не търси предишните надежди —
отиде всичко нейде като дим.
Но няма как, ний трябва да вървим,
додето освежаващо се диша.

Додето във зелените ливади
безшумните треви растат,
цветята имат аромат и плът
и ги люлеят крехки птичи свади.

Додето още пее чичопей
и трепкат от възхита нежни листи,
умити от дъжда, безумно чисти.
Додето още топло слънце грей.

— А сега да ти изпее ли и Калинकिनата — първата песен, която
чух от тебе...

Разлюляла се Калинка
над море на два каика.
Кат се люляла и пяла,

косата ѝ се развяла
като на пагун перото,
пагунено, перьосано...

Прегръдка мъжка. Със силни мъжки ръце. И заветните слова за
„радостта, очаквана с години“ и за „триж проклетата“, която той
пък изпя вместо нея:

И пак ще натежат от цвят градини.
Денят горчив ще заслади от мед.
И радостта, очаквана години,
ще спре на прага ни отпред.

— — — — —

За любовта, за тази триж проклета,
не зная кой какво е писал.
Но няма ли я нея под небето,
живота губи смисъл...

— — — — —

„Гу — би сми — съл, гу — би смисъл“ — повтори Чочо заедно
с вълните. Отминали бяха всички по своя път. Останали бяха само
те двама.

А това малко ли беше?

Съдържание

НАЙ-МЕКОТО КАМЕННО ЛОЖЕ	4
БЯЛАТА СТАЯ	6
КРЪСТОПЪТИЩАТА НА МИРА	10
МОЖЕ БИ ТЪКМО ЗАТОВА... ..	19
РАЗУМНА ЛИ Е ЛЮБОВТА?	24
В РЪЦЕТЕ ТИ СЪМ!	30
ТЪЖНО — ГОРЧИВО	47
СВЕТУЛКИТЕ НА СПОМЕНА	61
ДВА СВЯТА	71
КОЛЕЛОТО СЕ СЧУПВА	82
САМА	97
КОЯ Е ТЯ? КОЙ Е ТОЙ?	110
ВЪЗКРЕСЕНИЕТО	124

Катя Бакърджијева , Дима Димитрова

А ТОВА МАЛКО ЛИ Е?

/ ПОВЕСТВОВАНИЕ ТРЕТО ЗА НЕПОЗВОЛЕНАТА ЛЮБОВ /

Художник: Сия Николова

Българска, първо издание

Печат:

ISDN.....